

Milivoj Bolobanić

Kako prepoznati zamke

Z L O G A

(Peto dopunjeno izdanje)

Don Gabriel Amorth

i

Mons. Cesare Bonicelli

PREDGOVOR

S velikim sam zadovoljstvom pročitao ovu knjigu monsignora Bolobanića i radostan sam zbog velikoga uspjeha koje je knjiga postigla neposredno po izlasku iz tiska. Danas postoje mnoge knjige koje govore o Zlome i njegovome djelovanju.

S obzirom na činjenicu da ljudi čitaju vrlo malo, potrebna nam je jedna kratka knjiga koja će jednostavno i jasno izraziti ono bitno. Kako prepoznati zamke Zloga koje su danas posvuda obilno rasprostranjene?

Ne smijemo zatvarati oči pred ovom žalosnom stvarnošću: nikada prije vjera nije doživjela takvo otpadništvo na Starome kontinentu. Tu postoji matematički odnos: kako se smanjuje vjera, raste praznovjerje.

Evo, to je naš svijet koji je napustio crkvu, a obraća se vračarima, gatanju iz karata, lažnim vidovnjacima; to je naš svijet koji je napustio kršćanski život molitve i sakramenata, a umjesto toga se obraća okultnim praksama, osobito spiritističkim seansama i sotonskim sektama; a sve to čini u potpunome neznanju od kobnih posljedica koje iz toga proizlaze, ne samo za vječni život, nego i za ovaj zemaljski; događaju im se vrlo teške smetnje, koje liječnici ne mogu prepoznati ni liječiti.

Potrebno je ljudima otvoriti oči, a, nažalost, moramo priznati da u ovo naše vrijeme čak ni svećenstvo nije dostatno upoznato i nije potpuno uronjeno u vjeru te je takvo rijetko sposobno shvatiti ili pomoći onima koji traže izlaz.

Stoga s velikim zadovoljstvom pozdravljam ovaj kratki osvrt, preporučam ga kako svećenicima tako i laicima, iznad svega onima koji imaju odgovornu ulogu odgoja i onima koji rade sa skupinama mladih. Dotaknute teme jesu ono što je najvažnije, najprimarnije i najkorisnije znati.

Razgovor na kraju knjige pun je životne snage. Postigao je žaljeni cilj, iskustvom odgovara na najučestalija pitanja koja ljude sebi postavljaju

Izbor molitava u knjizi vrlo je koristan.

Ne zaboravimo da je temelj svega i, zapravo, najučinkovitija prevencija **živjeti neprestano u milosti Božjoj, molitvi, sudjelovati u sv. misi i primati sakramente.**

Dobro je uvijek imati na umu Isusove riječi: «A ovi će znakovi pratiti one koji uzvjeruju: u ime će moje izgoniti zloduhe.

Po ovim riječima, svi možemo moliti molitve otklinjanja. I, ako su izgovorene s vjerom, imaju moć potpunog oslobađanja od utjecaja Zloga i zlih čina.

don **Gabriele AMORTH**
EGZORCIST RIMSKE BISKUPIJE
POTPREDSJEDNIK MEĐUNARODNOGA
UDRUŽENJA EGZORCISTA

PREDGOVOR TALIJANSKOM IZDANJU

Koristeći se svojim poznatim engleskim humorom, Chesterton je napisao kako mjesto vjernika u modernome svijetu neće zauzeti ateisti nego «lakovjerni»: Čini se kako statistika o broju osoba koje nasjedaju na oglase vračara potvrđuje njegovo mišljenje.

Pomrčina kršćanskoga smisla za život ide ukorak sa zamračenjem razuma i nadiranjem sve perverznijij izobličenja religioznosti.

Nasuprot nadiranju takozvanoga novoga poganstva, Crkva se već sada nalazi sama u obrani razuma i mora se boriti protiv zloporabe vjere kako bi osporila povratak iracionalnim i instikivnim strastima koje se šire u obliku praznovjerja i magijskih praksa.

Prije svega čovjek treba imati poniznosti i hrabrosti služiti se vlastitim razumom. Kad se kršćanstvo širilo antičkim svijetom, naši su pradjedovi to shvatili kao pobjedu inteligencije i objavu prisutnosti, Isusa Krista koji oživljuje u čovjeku potrebu za istinom Pobjeđujući svaki strah, ono se potvrđuje kao iskustvo oslobođenja od fatalnosti i grijeha te kao svakodnevna mogućnost za put spasenja u dramatičnim okolnostima ljudskoga postojanja.

Pred problemima na koje čovjek nailazi kršćanstvo navešćuje istinsku i oslobađajuću prisutnost Krista i ide ususret stvarnosti. «Upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi.» Ljubav prema razumnosti koja je kršćanstvu prirodna postaje napon ljubavi i podrška onima koji žive u poteškoćama.

«Kad je čovjek obilježen dramom nasilja, usamljenosti i beznačajnosti, jedini odgovor koji ga može zadovoljiti dolazi mu u susretu s Onim koji je izvor njegova postojanja i njegova djelovanja. Put je Krist. On je Put, Istina i Život. Otkriće ovoga puta uobičajemo se zbiva zahvaljujući razmatranju drugih» (Ivan Pavao II.)

Mons. CESARE BONICELLI
BISKUP PARME

Molitva sv. Mihivilu arkandelu

Sveti Mihovile arkandele,
brani nas u boju;
budi nam na pomoć
protiv zlobe i zamki đavolskih.
Molimo te proseći

neka to Gospodin zapovijedi!
A ti, vođo vojske nebeske,
Protjeraj u pakao Sotonu
I druge zle duhove
koji lutaju svijetom
na propast duša. Amen.

UVODNA RIJEČ

Područje Sotoninoga djelovanja, njegovih zamki i njegova zavoda, područje okultnih i magijskih praksa jest nesagledivo. Upuštati se u to doista predstavlja pravu avanturu. Toliko je toga nama ljudima neshvatljivo, neobjašnjivo i tajnovito. Stoga je to područje neistraženo.

Malo je na našim prostorima onih koji su pokušali obraditi tu tamnu stvarnost. Ako literatura postoji, to su uglavnom prijevodi stranih autora.

Prepoznati, razotkriti i raskrinkati zamke Zloga moguće je jedino svjetlom odozgo. Samo Duh Sveti, Duh mudrosti, može prosvijetliti i voditi čovjeka u tu mračnu tajnovitu stvarnost u kojoj se kreću i u kojoj djeluju zli duhovi te otkriti svu njihovu perfidnu, lukavu i pokvarenu zlobu kojom čovjeku napadaju u želji da ga, ako je ikako moguće, fizički i psihički unište.

Prepoznao sam u sebi određenu osjetljivost i otvorenost za ljudske probleme koji imaju korijena u sotonskom utjecaju na ljude. To me je područje počelo odavno zanimati. Posljednjih dvadesetpet godina mojega pastoralnoga rada počeo sam se intenzivnije baviti tom problematikom. Mnogo je ljudi dolazilo i sve više dolazi tražiti pomoć i izlaz iz mračnih i zapletenih životnih situacija. I tako, u susretu s ljudima, slušajući i prepoznavajući njihove probleme, sve sam više ulazio u to područje u kojemu sam otkrivao kako Sotona djeluje i zavodi duše. Postalo mi je jasno da on ljudima manipulira na sve moguće načine, a da ljudi, jadni, nisu ni svjesni kako su žrtve zlokobnoga sotonskoga djelovanja.

U meni je već odavno sazrijevala želja kako bi trebalo ljude poučiti i ukazati im na sve moguće opasnosti u koje bi mogli upasti, osobito baveći se okultnim, magijskim praksama. Budući da je posljednjih godina prošloga stoljeća zlo uzelo toliko maha i da je u neviđenu porastu sotonsko djelovanje i u našim krajevima te da toliki padaju u njegove zamke i ne vide izlaz, potaknut željama mnogih koji su pronašli izlaz i oslobodili se, odlučio sam napisati ovu knjigu koja će, nadam se, mnogima pomoći prepoznati vlastiti problem, otvoriti oči i u svjetlu Duha Svetoga prepoznati kamo krenuti, te pronaći spasenje.

Svjestan sam da će ova knjiga izazvati burne reakcije mnogih. Svjestan sam da će Sotona, čija se djela ovim putem razotkrivaju i kome se otima plijen, pobjesniti i da će pokušati novosmišljenim zamkama ljude zavesti kako ne bi spoznali istinu. No, uvjeren sam da treba javno progovoriti, svidjelo se to kome ili ne, i pomoći ljudima. Nadam se da će ovo vrlo dobro razumjeti oni koji grcaju u problemima čekajući odnekamo spas. Njima će ovo doći kao melem na ranu, kao nada da nisu sve lađe potonule i da postoji luka spasa.

U Crkvi nismo svjesni ozbiljnosti problema u kojima se nalazi današnji čovjek. Poznati egzorcist **Gabriele Amorth**, u svojoj knjizi "Egzorcist govori" izrekao je jednu vrlo tešku rečenicu: *Danas se Katolička crkva odrekla ove svoje specifične misije i puk se više ne obraća Bogu, nego Sotoni.*

Ova je teška prosudba izrečena sa željom da se probudimo. Svećenici uglavnom nisu a gotovo i ne dotiču. Pa kako će se onda sutrašnji svećenici moći hvatati u koštac s invazijom zla koje u zastrašujućim razmjerima prijete čovječanstvu?! Krajnje je vrijeme da se trgnemo i da se nešto učini!

Ovaj svoj skromni doprinos stavljam pod moćnu zaštitu Bezgriješne Djevice, koja po Božjemu planu trajna neprijateljica Sotone i koja će mu naposljetku satrti glavu. Trijumf Marijina Bezgriješnoga Srca je na pomolu! Dođi, Gospodine Isuse! Maranatha! I uništi moć Sotone zauvijek!

ČOVJEKOVA PITANJA

Svijet u kojemu živimo postavlja pred čovjeka današnjice mnoga teška i nerješiva pitanja: Odakle zlo i zašto se događaju teška zla u svijetu? Zašto ratovi i tolika zvjerska zlodjela nad ljudima, kao i bezdušno uništavanje svega što je čovjek mukotrпно sagradio? Zašto toliko mržnje u međuljudskim odnosima a i među narodima? Zašto tolike odmazde i osvete, sve do potpunog istrebljenja? Kako je moguće protumačiti tolika izživljavanja nad nevinim žrtvama masakriranja žena, staraca i nevine djece, tolika silovanja?... I sve to u XX. i XXI. stoljeću .

Zašto u modernome civiliziranome svijetu tolike socijalne nepravde? Zašto toliki svakodnevno umiru od gladi, a toliko se hrane baca i uništava? Zašto manji broj ljudi na ovome našem planetu posjeduje golema materijalna dobra dok većina oskudijeva u nužnome za život dostojan čovjeka?

Zašto danas svaka zemlja troši golema sredstva za nagomilavanje oružja, a toliki umiru od gladi? Zašto uopće oružje?

A što reći o tragedijama i tolikim zlima na osobnoj razini? Teško je danas naći sretna i zadovoljna čovjeka. Gotovo je nemoguće pronaći sretnu složnu obitelj. Učestala neslaganja, svakodnevne bračne nevjere, sve brojnije rastave brakova, droga, alkohol, homoseksualizam, razne seksualne nastranosti, sve učestaliji teški psihički poremećaji i nastranosi...sve su to postale redovite pojave koje se svakodnevno mogu sresti u životima mnogih obitpostoje zla zbog kojih trpimo a koja ne ovise o našoj ljudskoj volji. To su, primjerice, razne prirodne katastrofe: velike poplave koje iza sebe ostavljaju goleme pustoši, tuča koja zna uništiti svu žetvu i berbu, razni orkani i cikloni koji uništavaju sve iza sebe, vulkani, veliki potresi koji znaju srušiti sa zemljom i potpuno izbrisati cijele gradove, sela, čak i pojedine pokrajine s ukupnim stanovništvom.

A što reći o raznim teškim i neizlječivim bolestima? Koliko bolesnici leže u najsuvremenijim bolnicama bez nade u ozdravljenje! Kako rastumačiti i objasniti da se tolika djeca rađaju osakaćena, hendikepirana na tijelu i zaostala u duhu, mnogi krivnjom svojih

Božja Objava sadržana u Bibliji nedvojbeno nam govori da je Bog stvoritelj vidljiva i nevidljiva svijeta. To jasno potvrđuje i Nicejsko-carigradsko vjerovanje u kojemu Crkva roditelja?

Kako objasniti da je na stotine tisuća ljudi, u ovome našem "naprednome stoljeću", moralo napustiti svoj dom, svoj zavičaj, i s vrećicom se u ruci smjestiti pod kakav jadan šator, ako su i to uspjeli dobiti, bez minimalnih higijenskih uvjeta, sretni da mogu kako tako preživjeti.

Uza sve ovo, ne smijemo previdjeti ni najrazličitije moralne i duševne patnje, koje muče i lome ljudska srca. Spomenimo jadnu djecu-siročad koja neće nikada u životu moći osjetiti što znači majčina ljubav i nježnost. Tu je i bol koja kida roditeljsko srce koje plače nad svojim mrtvim djetetom.

Sva ova spomenuta zla i ljudske nevolje najčešće nemaju izvora, ili se barem ne vidi, u čovjekovoj krivnji. No, postoje bezbrojne nevolje i tjeskobe koje očito imaju korjenu u zlu koje se nalazi u ljudskome srcu. U čovjekovu se srcu rađaju oholost, sebičnost, zavist, ljubomora, mržnja, nečistoća i ostale zle sklonosti. Iz tih se korijena najčešće rađaju zločini, ratovi i bezbrojna druga zla koja u svim razdobljima ljudske povijesti iza sebe ostavljaju zgarišta i užasnu pustoš. Počelo je to već od ubojstva nevinog Abela, koji je pao kao žrtva bratove zavisti, pa sve do danas. I, možemo s boli u srcu ustvrditi kako je, zapravo, cijela ljudska povijest, u svim svojim razdobljima, obilježena tragovima krvi i patnje, u čemu upravo ovo naše moderno XX. Stoljeće prednjači.

Da, moderni se čovjek ponosi visokim napretkom kojega je ostvario. Ali, može li se reći da je čovjek današnjice sretniji od onoga koji je živio prije tisuću godina? Danas doista uživamo neke blagodati modernoga tehničkog napretka, ali, zar se ne pojavljuju nova zla i nevolje koje

sa sobom nosi taj napredak? Istinu je rekao **E. Autexier**: *Pomišljati da se može ukloniti trpljenje iz našega života znači zabavljati se tlapnjom!*

BOG STVORITELJ

Božja Objava sadržana u Bibliji nedvojbeno nam govori da je Bog stvoritelj vidljiva i nevidljiva svijeta. To jasno potvrđuje i Nicejsko-carigradsko vjerovanje u kojemu Crkva ispovijeda: *Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga.*

Četvrti lateranski sabor definirao je da je Bog *od početka vremena ni od čega stvorio oboje stvorenje, duhovno i tjelesno, anđele i zemaljski svijet, a zatim čovjeka sastavljena od obojenoga duha i tijela.*

Iz ovih definiranih istina jasno proizlazi da je Bog stvorio najprije duhovna bića, tj. netjelesna bića, koje Sveto pismo naziva anđelima. Ta su duhovna bića obdarena razumom i slobodnom voljom. Ona, prema Stvoriteljevu planu, neprestano slave Boga i služe njegovome spasonosnom planu prema drugim stvorenjima. I, kako kaže **sv. Toma Akvinski**: *Anđeli surađuju u svemu što je dobro za nas.*

SOTONA

Ako je Bog savršeno biće, punina savršenstva, neizbježno se nameće pitanje: Kako uz savršenoga Boga može postojati sasvim negativno biće – Sotona? Je li Bog stvorio Sotonu? To bi se protivilo Božjem savršenstvu; odakle, dakle, Sotona?

Odgovor na ova pitanja daje nam posljednja knjiga Novoga Zavjeta – Apokalipsa ili Otvorenje sv. Ivana apostola. Ondje stoji ovo: *I nastala rat na nebu. Mihovil i njegovi anđeli zarate se sa Zmajem. Zmaj uđe u rat i anđeli njegovi, ali ne nadvlada. I ne bijaše im više mjesta na nebu. Zbačen je Zmaj veliki, Stara zmija imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. Bačen je na zemlju, a s njim su bačeni i anđeli njegovi. I začujem glas na nebu silan: Sada nastala spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanike njegova! Jer zbačen je tužitelj braće naše koji ih je dan i noć optuživao pred Bogom našim. Ali oni ga pobijediše krvlju Jaganjčevom i riječi svojega svjedočanstva: nisu ljubili života svojega sve do smrti. Zato, veselite se, nebesa i svi nebesnici! A jao vama, zemljo i more, jer Đavao siđe k vama gnjevan veoma, znajući da ima malo vremena!* (Otk !2, 7-12).

Iz ovoga biblijskoga izvješća saznajemo o sukobu anđela. Očito je da je Bog stvorio anđele dobrima. Po daru slobode imali su mogućnosti biranja. Bili su stavljeni na kušnju hoće li u poslušnosti i ljubavi priznati Boga svojim vrhovnim Gospodarom i slobodno mu se staviti u službu. No, kod nekih anđela pojavila se oholost, želja biti Bog. Oholost je grijeh duha. Lucifer, anđeo svjetla, najodličnije Božje stvorenje i jedan broj anđela koji su ga slijedili, otkazali su poslušnost Bogu. Od tada su oni postali zli duhovi, demoni. I kada se Lucifer, Sotona, posve svjesno pobunio protiv Boga, cijelim svojim bićem i svojom voljom bez povratka, toga je trenutka postao stvorenjem najudaljenijem od Boga. Taj je grijeh pobune ostao utkan u njegovu bit i tako će ostati kroz svu vječnost. Biblija ga naziva raznim imenima: Sotona, Lucifer, Belzebul, Stara zmija, Đavao, Otac laži, Tužitelj braće...

Prema tome, Bog nije stvorio Sotonu i zle duhove, nego su oni sami, pobunivši se protiv Boga, posve svjesno i slobodno, postali zli. A moć i sposobnost koju je primio od Boga prije pobune, Sotona posjeduje i dalje. On je i dalje ostao čisti duh i, stoga, duhovno biće, te, budući da nije izgubio svoju anđeosku narav, ima nezamislive mogućnosti. Imajmo na umu da, kao čisti duh, nema naših dimenzija: nije, dakle, tro-četverodimenzionalan, nema stoga prostora ni materije, ni zvuka ni mjere, ni hrane ni odmora, ni bolesti ni smrti. Zapravo, nije podložan nijednoj našoj ljudskoj uvjetovanosti. Sotona sve svoje sposobnosti, osobito veliku spoznaju,

koristi u neopisivoj mržnji prema Bogu i svima onima koji žele slobodno služiti Bogu. On je neprijatelj koji napada i uznemiruje kako bi postigao svoj cilj.

Demoni mrže Boga koji je samo dobro, Oni mrže svjetlo, jer oni su tama i zabluda. Dolaze iz pakla, preplavljaju zemlju i posvuda se gnijezde. Teže najviše za tim da prodru u duh i tijelo ljudi, da čovjeka zamagle, svladaju i gurnu u vječnu propast. No, kršćani redovito nisu svjesni užasne stvarnosti ni opasnosti koju te zlokobne snage predstavljaju i zato mogu vrlo lako upasti u vječno prokletstvo.

Mi na temelju Objave znamo da je Sotona *već osuđen i izbačen van* (Iv 12, 31) i da on nema nikakve vlasti nad Kristom, koji ga je svojom žrtvom na križu i svojim uskrsnućem pobijedio i On je kralj svemira i svega stvorenoga i Njemu će postupno biti sve podloženo na nebu i na zemlji. No, Sotoni je dano još neko vrijeme da zavodi ljude. Njemu je i cijeli svijet podložen u zlu te je zato on *knez ovoga svijeta* (1 Iv 5, 19). Stoga nijekati postojanje Sotone i njegovo negativno djelovanje u svijetu znači, zapravo, nijekati Krista i njegovo spasiteljsko djelovanje koje se u njegovoj Zaručnici Crkvi nastavlja kroz povijest. Jer, On je Crkvi dao vrlo jasnu zapovijed da «izgoni đavle». I zato, oni koji niječu postojanje Sotone prave Sotoni veliku uslugu, kako bi mogao posve nesmetano djelovati u ovome svijetu. Takvi svećenici i vjernici jesu pravi heretici, jer njegova opstojanost jest dogma naše vjere.

Ivan Pavao II. tijekom Angelusa s vjernicima na prvu korizmenu nedjelju 2002., godine drhtavim glasom govorio je kako je Sotona stvarnost koja neprestano djeluje na čovjekove puteve i puteve Crkve. Oni koji žele umanjiti značaj te činjenice dovode se u opasnost i na kraju se suočavaju s gorkim razočarenjem; to je pogreška s bolnim posljedicama. Papa je tako svoje tijehi zaključio na neobičan način, dva puta naglašeno rekavši: «ODLAZI SOTONO!»

Neki opet znaju Sotonu omalovažavati i podrugljivo o njemu govoriti i ismijavati ga. Na ovakve reakcije lucidno je primijetio jedan egzrcist: *Nemojte se smijati, prijatelji moji, kada čujete govoriti o đavlu kao da je strašilo za djecu! Davao je zadovoljan zbog određenih ismijavanja, jer mu to ide na korist, i te kako!*

mudrost čovjekov razum na ta pitanja nemaju odgovora. Iskustvo nas uči da je trpljenje povezano s našim životom od kolijevke pa do groba. Svi ljudski naponi, otkad je čovjeka na ovoj zemlji, idu za tim da se ovdje stvori raj; ali, i na početku XXI. stoljeća moramo tjeskobno zaključiti kako se nalazimo u “dolini suza”. Za mnoga je zla čovjek sam kriv. No, postoje zla zbog kojih trpimo a koja ne ovise o našoj ljudskoj volji. To su, primjerice, razne prirodne katastrofe: velike poplave koje iza sebe ostavljaju goleme pustoši, tuča koja zna uništiti svu žetvu i berbu, razni orkani i cikloni koji uništavaju sve iza sebe, vulkani, veliki potresi koji znaju sravnati sa zemljom i potpuno izbrisati cijele gradove, sela, čak i pojedine pokrajine s ukupnim stanovništvom.

A što reći o raznim teškim i neizlječivim bolestima? Koliko bolesnici leže u najsuvremenijim bolnicama bez nade u ozdravljenje! Kako rastumačiti i objasniti da se tolika djeca rađaju osakaćena, hendikepirana na tijelu i zaostala u duhu, mnogi krivnjom svojih roditelja?

Kako objasniti da je na stotine tisuća ljudi, u ovome našem “naprednome stoljeću”, moralo napustiti svoj dom, svoj zavičaj, i s vrećicom se u ruci smjestiti pod kakav jadan šator, ako su i to uspjeli dobiti, bez minimalnih higijenskih uvjeta, sretni da mogu kako tako preživjeti.

Uza sve ovo, ne smijemo previdjeti ni najrazličitije moralne i duševne patnje, koje muče i lome ljudska srca. Spomenimo jadnu djecu-siročad koja neće nikada u životu moći osjetiti što znači majčina ljubav i nježnost. Tu je i bol koja kida roditeljsko srce koje plače nad svojim mrtvim djetetom.

Sva ova spomenuta zla i ljudske nevolje najčešće nemaju izvora, ili se barem ne vidi, u čovjekovoj krivnji. No, postoje bezbrojne nevolje i tjeskobe koje očito imaju korjenu u zlu koje se nalazi u ljudskome srcu. U čovjekovu se srcu rađaju oholost, sebičnost, zavist, ljubomora, mržnja, nečistoća i ostale zle sklonosti. Iz tih se korijena najčešće rađaju zločini, ratovi i bezbrojna druga zla koja u svim razdobljima ljudske povijesti iza sebe ostavljaju

zgarišta i užasnu pustoš. Počelo je to već od ubojstva nevinog Abela, koji je pao kao žrtva bratove zavisti, pa sve do danas. I, možemo s boli u srcu ustvrditi kako je, zapravo, cijela ljudska povijest, u svim svojim razdobljima, obilježena tragovima krvi i patnje, u čemu upravo ovo naše moderno XX. Stoljeće prednjači.

Da, moderni se čovjek ponosi visokim napretkom kojega je ostvario. Ali, može li se reći da je čovjek današnjice sretniji od onoga koji je živio prije tisuću godina? Danas doista uživamo neke blagodati modernoga tehničkog napretka, ali, zar se ne pojavljuju nova zla i nevolje koje sa sobom nosi taj napredak? Istinu je rekao **E. Autexier**: *Pomišljati da se može ukloniti trpljenje iz našega života znači zabavljati se tlapnjom!*

STVARANJE ČOVJEKA

Biblija nas izvješćuje o stvaranju vidljiva svijeta sa svim njegovim bogatstvom, raznolikošću i redom. Bog je svojom svemogućom riječju svijet izvukao iz ništavila, tako da se može kazati kako ne postoji ništa što ne bi svoje postojanje dugovalo Bogu Stvoritelju. A vrhunac Božjega stvoriteljskoga djela jest čovjek.

Bog je čovjeka stvorio na svoju sliku (Post 1,27) i zato čovjek ima jedinstveno mjesto u cijelome redu stvaranja. Na neki se način u njemu ujedinjuju i duhovni i materijalni svijet. A među vidljivim bićima čovjek je jedini *способан* upoznati i ljubiti svojega Stvoritelja (GS 12,3) i jedino stvorenje što ga je radi njega samoga htio (GS 24,3). Lijepo je to izrazila **sv. Katarina Sjijenska**: *Koji te razlog potaknuo da čovjeka postaviš u tako veliko dostojanstvo? Zacijelo neprocjenjiva ljubav kojom si u sebi samome gledao svoje stvorenje i u nj se zaljubio. Jer ljubavlju si ga stvorio, ljubavlju si mu dao biće sposobno kušati tvoju vječnu dobrotu.*

Kad Bog stvara, on stvara samo dobro. Tako je i prvi čovjek postavljen u prijateljstvo sa svojim Stvoriteljem, sa samim sobom i sa svim stvorenjima koja su ga okruživala. Crkva nas uči da je Bog čovjeka stvorio u stanje svetosti i izvorne pravednosti. Sazdao je čovjeka na svoju sliku i priliku i povjerio mu brigu za cijeli svijet. Dano mu je da služi samo Stvoritelju, a svemu stvorenju da bude gospodar.

ČOVJEKOV PAD

Čovjek je mogao živjeti sretno samo pod uvjetom da se slobodno podredi Bogu. Jer čovjek ovisi o svojem Stvoritelju.

No, pali anđeo, Sotona ili Đavao, iz zavisti napastuje prvoga čovjeka i uspijeva na taj način poljuljati povjerenje prema Stvoritelju i nagovoriti čovjeka da krivo upotrijebi svoju slobodu i prekrši zapovijed Božju. Zaveden od Đavla, čovjek je htio biti kao Bog. Zapravo, izabrao je sebe ispred Boga.

Posljedice toga pradoğadaja, koji se dogodio na početku ljudske povijesti, bile su kobne za naše praroditelje, kao i za cijeli ljudski rod. Biblija nam zorno pokazuje kako je, zapravo, cijela ljudska povijest označena padom koji se dogodio našim praroditeljima. Smjesta su izgubili milost izvorne svetosti; plaše se Boga; razoren je sklad koji je vladao u njihovome biću; poremećeno je u njima gospodstvo duhovnih moći duše nad tijelom; odnos muškarca i žene ostvarit će se u znaku požude i gospodarenja; sklad sa stvorenjima bitno je narušen, tako da stvorenja postaju čovjeku strana i neprijateljska; i, ono što čovjeku najteže pada, morat će se vratiti u prah iz kojega je i uzet. Tako, grijehom prvih ljudi, smrt ulazi u povijest čovjeka.

Abrahamov grijeh rađanjem prelazi na sve njegove potomke, na sve ljude. Tu će istinu **sv. Pavao** ovako izraziti: *Neposluhom jednog čovjeka svi su postali grješnici* (Rim 5,19); *Kao što po jednom Čovjeku uđe u svijet grijeh i po grijehu smrt, i time što svi sagriješiše, na sve ljude*

prijeđe smrt (Rim 5,12). Ovu istinu pojašnjava **II. vatikanski sabor** i kaže: *To što doznajemo po Božanskoj objavi slaže se i sa samim iskustvom. Ako, naime, čovjek pogleda u svoje srce, nalazi da je sklon zlu i uronjen u tolike jade koji ne mogu potjecati od njegova dobrog Stvoritelja. Ne hoteći često priznati Boga kao svoje počelo, čovjek je poremetio i dužno usmjerenje prema svojemu posljednjemu cilju i ujedno sav sklad sa samim sobom, s drugim ljudima i svim stvorenjima* (GS 13).

Na pitanje koje smo na početku našega razmišljanja postavili: odakle zlo i golema bijeda koja pritišće ljude svih vremena; odakle, naposljetku smrt? – nema razumna odgovora ako sve to ne povežemo u korijenu s Adamovim grijehom. Istina vjere uči nas da smo svi rađanjem zaraženi prvim grijehom. Jer, naš je praroditelj Adam primio izvornu svetost i pravednost u činu stvaranja ne samo za sebe, nego za svu ljudsku narav. Prema tome, grijeh naših praroditelja zarazuje svu ljudsku narav i rađanjem prelazi na sve njegove potomke. Zato kažemo da je ljudska narav ranjena, a to znači: podvrgnuta neznanju, patnji, sklona grijehu i njome vlada požuda.

Adamovim grijehom Sotona je dobio određenu vlast nad čovjekom, iako u biti čovjek ostaje slobodan. Sotona je vrlo moćan, jer je čisti duh, ali je ipak samo stvorenje. Njegovo je djelovanje na pojedinca kao i na cijelo ljudsko društvo vrlo veliko i često uzrokuje teške štete duhovne, a posredno fizičke naravi, uzrokuje teške zablude na području odgoja, politike, društvenoga djelovanja i morala. To grješno stanje čovječanstva **sv. Ivan** će nazvati *Grijehom svijeta* (Iv 1,29). Tim se izrazom, zapravo, označuje utjecaj Zloga na pojedine osobe, kao i na razne zajednice i društvene strukture, koje su plod ljudskih grijeha.

To dramatično stanje svijeta koji *leži sav pod vlašću Zloga* (1 Iv 5, 19), ovako izražava **II. vatikanski koncil**: *Svu ljudsku povijest prožimlje teška borba protiv moći mraka. Ta je borba započela već od početka svijeta, a trajat će po riječi Gospodnjom sve do posljednjega dana. Ubačen u tu borbu, čovjek se mora neprestano boriti da prione uz dobro. I jedino uz velike napore i pomoć Božje milosti može postići svoje nutarnje jedinstvo*(GS 37).

Sotona, dakle, nije ideja nego subjekt, s moći i inteligencijom koja nadilazi čovjeka i koji konkretno djeluje, a glavni mu je motiv postojanja ljubomora na dobro. Njegovo djelovanje prema čovjeku nije završilo time što je na početku ljudske povijesti uzrokovao najveću tragediju čovječanstva; **ON OSTAJE NEUMORNI I SMRTNI ČOVJEKOV NEPRIJATELJ.**

NOVI ADAM I NOVA EVA

Poslije čovjekova pada, u praskozorje ljudske povijesti, činilo se kako se ljudski rod našao u bezizlaznoj situaciji. No, odmah na prvim stranicama Biblije, poslije grijeha naših praroditelja, Bog daje nadu čovječanstvu. Bog neće ostaviti čovjeka napuštena ni prepuštena silama Zloga, nego nam na određeni način daje naslutiti plan spasenja koji će se ostvariti u svoje vrijeme. Evo te značajne riječi: *Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina: on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu* (Post 3, 15). Crkva kroz svoju bogatu povijest, razmišljajući nad ovim tekstom, otkriva Božji plan spasenja. Adamovim neposluhom ljudski je rod duboko pao. A kada dođe Novi Adam, Isus Krist, svojo će poslušnošću do *smrti na križu* (Fil 2,8) ispraviti krivnju staroga Adama – *spasiti narod svoj od grijeha njegovih* (Mt 1,21) i razoriti đavolska djela. Isus Krist jest Novi Adam, glava otkupljenoga čovječanstva. I, kako kaže **sv. Ivan** u svojem Evandjelju: *Od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost* (Iv 1,16) A Marija Djeвица, svojime potpunim predanjem volji Božjoj i svojom slobodnom vjerom i potpunim posluhom, ulazi izravno u Božji plan otkupljenja. Ona je rekla svoj **DA** Bogu u ime cijeloga čovječanstva i tako po svojoj poslušnosti postala Nova Eva, Majka živih.

Prema vječnome Božjem planu, Crkva iščekuje vrijeme čišćenja, kad će Djeвица sasvim satrti glavu Zmiji. Tada će obnovljena Crkva i čovječanstvo doživjeti blistavo jutarnje svjetlo, kakvo do tada nije nitko vidio. Vrijeme mira i pravednosti bit će odgovor na sve napade pakla

protiv jadnoga čovječanstva na koje su se sručile snage zla. Ali, prije toga će se dogoditi posljednja borba između svjetla i tame, između ljubavi i mržnje, između dobra i zla, između života i smrti.

KRIST I SOTONA

Prema Božjemu planu Isus Krist ima središnju ulogu u stvaranju i u otkupljenju. Sve je stvoreno *po njemu i za njega*. (usp. Kol 1,16). Biblija nam mnogo govori o kraljevstvu Božjem, ali i o kraljevstvu Sotone; govori nam o moći i snazi Boga stvoritelja i Gospodara svemira, ali i o moći tame, govori nam o sinovima Božjim, ali i o sinovima Sotone. I zato je nemoguće shvatiti Kristovo otkupiteljsko djelo a da se istodobno ne uviđa razarajuće djelo Sotone.

Isus je došao k nama u ovaj naš svijet, *da razori đavolska djela* (1 Iv 3,8), da čovjeka oslobodi od sotonskoga ropstva i da, nakon što uništi kraljevstvo Sotone, uspostavi Kraljevstvo Božje.

Sotona je *čovjekoubojica od početka* (usp. Iv 8,44); on je neprijatelj, napasnik, tužitelj, i po njemu su u ovaj naš svijet ušli zlo, bol, grijeh i smrt. **Isus** ga naziva *knezom ovoga svijeta* (Iv 14,30); **sv. Pavao** govori o njemu kao *o Bogu ovoga svijeta* (2 Kor 4,4); **sv. Ivan** tvrdi kako *sav svijet stoji pod vlašću Zloga* (1 Iv 5,19).

Ovdje treba jasno reći kako su u velikoj zabludi oni moderni teolozi, kao i mnogi drugi, koji danas negiraju postojanje Sotone, držeći kako je to samo neka apstraktna ideja zla i kako ljude ne smijemo plašiti Sotonom, jer on uopće ne postoji. Kada Biblija govori o đavlima, uvijek o njima govori kao o osobnim bićima, obdarenima razumom, voljom, slobodom, poduzetnošću. To potvrđuje otačka predaja, a to potvrđuje i Crkveno učiteljstvo. Stoga tko niječe Sotonu, niječe i grijeh te ne može shvatiti Kristovo djelo otkupljenja.

Sotona je doista moćan i njegova je moć ošasna, jer je ujedno zavodnik, lažac i skriven, pod-mukao. Sotona ne voli biti raskrinkan, otkriven. Netko je vrlo oštroumno odlučio kada je napisao: *Najveće lukavstvo Sotone jest u tome da nas uvjeri da on ne postoji*. Posve jasno! Jer, ako nas je uvjerio da ne postoji, tada čovjek uopće s tim čimbenikom u životu ne računa. A tada nas Sotona može «vući za nos» i «žedne nas prevesti preko vode», a da mi toga uopće nismo svjesni. Može raspiriti osobne, društvene, obiteljske neredne širom svijeta, izazivajući strašne tiranije i bješnjenja. Vidljivo je kako on u današnje vrijeme na taj način vrlo dobro uspijeva.

Evandjelja pridaju veliku važnost izravnome sukobu između Krista i Sotone. Dakako da u svim tim sukobima naglašavaju potpuni poraz Sotone.

Kako bismo u biti shvatili utjecaj Isusa Krista na Sotonu, važno je uočiti neke izraze koje donosi Sveto pismo. Tako **sv. Ivan** u svojoj poslanici kaže: *Zato se pojavi Sin Božji: da razori djela đavolska* (1Iv 3,8). A **sv. Petar**, želeći sažeto objasniti Kristovo djelo prvome obraćeniku s poganstva – Korneliju, to kaže ovako: *Prošao je zemljom čineći dobro i ozdravljajući sve kojima bijaše ovladao đavao* (Dj.10, 38). I naposljetku, kada **sv. Pavao** želi objasniti borbu koju kršćanin mora izdržati i ostati dosljedno vjeran Kristu, kaže: *Obucite svu opremu Božju da se mognete oduprijeti lukavstvima Đavlovim. Jer nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništva, protiv Vlasti, protiv upravljača ovoga mračnoga svijeta, protiv zlih duhova po nebesima*. (Ef. 6; 11-12) .

NAPASTOVANJA U PUSTINJI

Već na samome početku Isusova javnoga života, odmah poslije svečanoga proglašenja od Oca na Jordanu, pristupa Sotona Isusu u pustinji s nakanom da kuša. Isus se, naime, povukao u pustinjsku samoću i ondje je molio i postio četrdeset dana i četrdeset noći. Očito je spreman, u najintimnijem sjedinjenju s Ocem i u odricanju i pokori, suprostaviti se zamkom Zloga.

Prva zamka napasnika glasila je: *Ako si Sin Božji, reci da ovo kamenje postane kruhom.* (Mt 4,3). Isusov odgovor je: *Pisano je: Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta!* (Mt 4,4). Nema dvojbe da je napasnik, po svojem viđenju, nastojao izabrati najpogodniji trenutak. Bio je to trenutak Isusove fizičke iscrpljenosti.

Kad je čovjek iscrpljen i gladan, normalno je da mu je potrebna hrana. No, ovdje treba mudro prepoznati zamku Zloga. S njime treba uvijek biti na oprezu! U stvari, mnogi grijesi u našem životu tako negdje započnu: lakoumnost, manja popuštanja osjećajima sjetilnosti, odavanje tjelesnim užiticima..., a sve to pod krinkom dopuštenoga. Sve to često prati pokušaj opravdanja: Pa svi tako rade, svi tako postupaju! A Sotona je tako vješt. On se ne želi odmah pokazati i otkriti; ne želi da ga prepoznamo kao palog anđela u stanju pobune. Naprotiv on se najradije predstavlja kao anđeo svjetla, predatavlja se kao milosrdan, sažalan, suosjećajan, Kristu, koji je iscrpljen glađu, predlaže da jede. Dakle, da utaži glad. Pa što je normalnije od toga?, ali nije riječ o tome. Krist je Bog i opaža opasnost koja se tu krije. Radi potrebe tijela čovjek je u opasnosti zanemariti duh. Koliki danas ni na što drugo ne misle nego kako će napuniti želudac i zadovoljiti svoje tjelesne strasti, a dušu ostavljaju praznu, bez Boga! Isus je mogao učiniti čudo; ta on će u dva navrat nahraniti tisuće ljudi u pustinji; umnožavajući kruhove! No ovdje je riječ o podmukloj zamki. I zato je Isusov odgovor kategoričan odlučan i ne dopušta nikakvo popuštanje: *Ne živi čovjek samo o kruhu, nego i o svetoj riječi što izlazi iz Božjih usta* (Mt 4,4)

Slijedi drugi napad. Moramo znati da Sotona nikada sebe ne drži pobjeđenim. Kad mu prva zamka nije pošla za rukom, onda poziva Isusa da se s njim popne na vrh Jeruzalemskoga hrama. Tada mu reče: *Ako si sin Božji, baci se dolje! Ta pisano je: Anđelima će svojim zapovjediti za tebe, i na rukama će te nositi da se gdje nogama ne spotakneš o kamen.* (Mt 4,6), drugim riječima, da ne slomiš nogu. Ovdje se krije još dvostručnija zamka. U ovim riječima Sotone krije se grijeh taštine. Predlaže Isusu da izvede senzaciju pred svijetom, salto mortale. Svi će mu aplaudirati, svi će mu se diviti i svi će ga početi slaviti. Ljudi su željni senzacija. Ljudi žele imati svoje idole s kojima se rado poistovjećuju: Pjevače, glumce, sportaše. Ljudi su i danas, kao i u starom Rimu, «željni kruha i igara.» Isusov je odgovor, kao i u prvome slučaju, oštar, odlučan i bez kompromisa. Isus odgovara napasniku: *Pisano je također: Ne iskušavaj gospodina, Boga svojega!* (Mt 4,7). Kad bi Isus udovoljio napasniku, značilo bi to promjenu uloga, tj. dati stvorenju ulogu Stvoritelja. Sotona je razjaren, bijesan, jer je i drugi put doživio neuspjeh. Nije uspio nagovoriti Isusa da na njegov prijedlog učini čudo.

I, slijedi treći napad napasnika. Ovaj je najstrašniji. Sotona navodi Isusa na grijeh koji upropašćuje čovjeka za svu vječnost: *Đavao ga onda povede na goru vrlo visoku i pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu pa mu reče: Sve ću ti to dati ako mi se ničice pokloniš* (Mt 4,8-10). Koje li ludosti u Sotone! On umišlja da je sve njegovo. A zapravo, on nema ništa. Toliko toga čovjeku obećava: uspjeh, slavu, popularnost, vlast, bogatstvo, sreću, napredak, užitak. I onda mu, na kraju, sve to oduzme, dovodeći ga na rub ponora. A redovita mu je strategija uvjeriti čovjeka kako je sve propalo, kako mu život više nema nikakve vrijednosti ni smisla i ostaje samo jedan korak do odluke da čovjek digne ruku na sebe i oduzme sebi život. Zar nismo u ovome našem vremenu svjedoci sve učestalijih samoubodstava, osobito kod mladih ljudi?

Isus i treći put vrlo odlučno odbija Sotoninu zamku: *Odlazi, Sotono! Ta pisano je: Gospodinu, Bogu svojemu se klanjaj i njemu jedinome služi!* (Mt 4, 10). Koje li snage i odlučnosti u tim Isusovim riječima! U njima se krije tako važna životna pouka za tolike ljude koji se klanjaju jedino idolima, krivim Bogovima: idolu novca, idolu krive znanosti, idolu tjelesnih užitaka, idolu utjecaja i vlasti, idolu karijere, idolu publiciteta, i prestiža idolu droge i alkohola...

U svim ovim napastovanjima kojima je Sotona iskušavao Isusa krije se, zapravo, zamka da se prihvati želja tijela, svijeta, Đavla (hrana, uspjeh, vlast...) koji želi ovladati duhom. A cilj mu je odvratiti od Boga i upropastiti, često vezane. Stari je Adam izabrao obećanje Sotone; Novi Adam, Krist, izabrao je poslušnost Bogu, iako će ga to dovesti do užasne smrti na križu.

Tko bi mogao prebrojiti duše koje danas Sotona drži pod svojom vlašću upravo preko ovakvih zamki?! Svi oni koji su mu povjerovali bili su zavedeni njegovim lažnim obećanjima; a sada ih nesvjesne i «slijepe» često vezane «lancima»; drži za svoje robove. Zato mu sv. Ivan u tri navrata u svojem Evanđelju daje naziv **knez ovoga svijeta**. A Isus je došao k nama razoriti tu sotonsku vlast koju Zli ima nad mnogim ljudima koji su povjerovali njegovim podmluklim zavodljivostima; došao je srušiti njegovu moć, raskinuti «lance» kojima je Đavao okovao ljude i svojem ljubljenome biću dati oslobođenje i život. Zato je svojim učenicima rekao: *Sada će Knez ovoga svijeta biti izbačen... Jer on nema nikakve vlasti nada mnom!* (usp. Iv 12, 31).

ISUS U EVANĐELJIMA I ZLI DUHOVI

Evanđelisti u svojim spisima žele na osobit način istaknuti Kristovo božanstvo. Stoga posebno iznose izvanredne znakove, čudesa koja je on čitao. Među mnogobrojnim znakovima koje opisuju, veliku i sasvim posebnu važnost pridaju Isusovu gospodstvu nad nečistim dusim. To je zato jer je Isusovo djelo, kao što smo već isticali, usmjereno k uništenju moći Sotone i oslobođenju čovječanstva. Tako **sv. Marko** već u prvome poglavlju svojega Evanđelja tri puta naglašava ovu Kristovu moć: A u njihovoj se sinagogi upravo zatekao čovjek opsjednut od nečistoga duha. On povika: *«Što ti imaš s nama, Isuse Nazarećanine? Došao si da nas uništiš? Znam tko si: Svetac Božji!»* Isus mu zapovijedi: *«Umukni i iziđi iz njega!»* Nato nečisti duh potrese njime pa povika iz svega glasa i iziđe iz njega. Svi se zaprepastiše te se zapitkivahu: *«Što li je ovo? Nova li i snažna nauka! Pa i samim nečistim dusima zapovijeda i i pokoravaju mu se!»* (Mk 1, 23-27). Ovdje je važno zapaziti kako narod povezuje Isusovo propovijedanje s njegovom snagom i vlašću da tjera nečiste duhove. *Uvečer, kad sunce zađe, donasjahu preda nj sve bolesne i opsjednute. I sav je grad nagrnuo k vratima. I on ozdravi bolesnike – a bijahu mnogi i razne im bolesti – zloduhe mnoge izagna. I ne dopusti zlodusima govoriti jer su ga znali* (Mk 1, 33-34). Važno je zapaziti da Isus ne želi svjedočanstvo zlih duhova, jer oni su u biti lažljivci i sve znaju izvrnuti. On ima svjedočanstvo Očevo, a i nas želi učiniti svojim svjedocima. U prvome poglavlju svojega Evanđelja **sv. Marko** donosi i ovu rečenicu: *I prođe svom Galilejom: propovijedao je u njihovim sinagogama i zloduhe izgonio.* (Mk 1,39).

Sv. Matej nam u svojem Evanđelju također govori kako je Isus mnoge oslobađao: *I glas se o njemu pronese svom Sirijom. I donosili su mu sve koji bolovahu od najrazličitijih bolesti i patnja – opsjednute, mjesečare uzete – i on ih ozdravljaše* (Mt 4,24). *A uvečer mu doniješe mnoge opsjednute. On izagna duhove riječju i sve bolesnike ozdravi* (Mt 8, 16).

Sv. Luka slično izvješćuje: *O zalasku sunca svi koji su imali bolesnike od raznih bolesti i dovedoše ih k njemu. A on bi na svakoga od njih stavljao ruke i ozdravljao ih. A iz mnogih su izlazili i zlodusi vičući: «Ti si Sin Božji!»* On im se prijetio i nije im dao govoriti jer su znali da je on Krist. (Lk 4,40-41). *Nagrnuše da ga slušaju i da ozdrave od svojih bolesti. I koje su mučili nečisti dusi ozdravljajahu. Sve je to mnoštvo tražilo da ga se dotakne jer je snaga*

izlazila iz njega i sve ozdravljala (Lk 6,18-19), i neke žene koje bijahu izliječene od zlih duhova i bolesti: Marija, zvana Magdalena, iz koje bijaše izagnao sedam đavola; (Lk,8,2).

Posebnu pozornost posvetit ćemo dvama slučajevima koji su vrlo karakteristični i donose neke važne pojedinosti.

Zaustavimo se najprije kod opsjednutoga iz Geraze. Riječ je, naime, o najtežem obliku potpunog đavolskog opsjednuća. Opsjednuti pokazuje nadljudsku snagu. On čak kida lance. U drugim primjerima opsjednuća nema takvih pojava. Nekada sotonsko zlo može izgledati kao fizička bolest. To je primjer gluhonijemog ili zgrbljene žene. I danas se u opsjednutih osoba očituju najrazličitije pojave.

Važno je zapaziti kako zloduh odgovara na pitanje o imenu: *Legija mi je ime! Ima nas mnogo!* (Mk 5,9). To se i danas događa. Također je zanimljiva činjenica da Isus udovoljava molbi zloduha da ih pošalje u svinje. I danas se događa da pri molitvi egzorcizma zao duh moli egzorcista da ga pošalje ili opet da egzorcist to odredi. Važno je primijetiti da Isus nikada ne zapovijeda nekome opsjednutome da šuti o svojem oslobođenju, što obično čini kada je riječ o ozdravljenju od neke bolesti.

Drugi je primjer onaj o ozdravljenju mladića kojega desetorica apostola nisu uspjela osloboditi, dok je Isus bio s Petrom, Jakovom i Ivanom na brdu Tabor. Ovo je također vrlo težak primjer opsjednuća. Demon muči dječaka, baca ga ne zemlju; on se koči; pjenu, škripi zubima – tako da se čini da je epileptičar. Zloduh ga želi uništiti i zato ga baca sad u vodu a sad u vatru. Opis donose **sv. Luka** (9,38-43) i **sv. Marko** (9,14-27).

Isus je postavio vrlo konkretno i znakovito pitanje: *Koliko je vremena kako mu se to događa?* (Mk 9,21). Odgovor je bio: *Od djetinjstva*. Dakle, ovdje se očito želi naglasiti kako nema osobne krivnje žrtve.

Isus postavlja i neke uvjete kako bi mladić bio oslobođen. Najprije traži vjeru od oca: *Sve je moguće onome koji vjeruje!* ((Mk 9,23). A svojim začuđenim i razočaranim učenicima, zbog njihova neuspjeha, poručuje: *Ovaj se rod ničim drugim ne može izagnati osim molitvom i postom.* (Mk 9,29). To znači da se neka oslobođenja od zloduha, koja su od posebne važnosti i osobito teška, ne događaju automatski, nego od egzorciste, osim vjere, zahtijevaju dugotrajnu molitvu i post.

Donosimo i neke bitne pojedinosti, koje bi bilo korisno zapaziti u Isusovim susretima s Đavlom u opsjednutim osobama:

zloduh može ući u čovjeka: *Nakon zalogaja uđe u nj Sotona* (Iv 13,27) – primjer Jude;

poslije oslobođenja zloduh se može vratiti i dovesti mnogo dugih, gorih duhova (Mk 12,43-45);

može izvoditi takva djela da zavede narod, kao što je to učinio Šimun čarobnjak (Dj 8,9);

u nekim situacijama ima posebnu moć: *Ovo je vaš čas i vlast tmina* (Lk 22,53);

tu moć Sotona osobito pokazuje u posljednjim vremenima, što se može osobito dobro vidjeti iz Isusovih eshatoloških govora i Apokalipse.

ZLODUH JE BIJESAN KADA GA SE RAZOTKRIVA I UDARA

Židovi i njihovi književnici i farizeji, bojeći se da narod ne počne veličati Isusa, govore: *Po poglavici đavolskome izgoni đavle!* (Mt 9, 32-34). *Sada vidimo da imaš zloduha!* (Iv 8,52). *Belzebula ima, po poglavici đavolskom izgoni đavle*(Mk 3,22). Isus će na sve pritužbe dati tri odgovora:

U prvom odgovoru želi pokazati kako je takva optužba u sebi potpuno proturječna i besmislena: *Kako može Sotona Sotonu izgoniti? Ako se kraljevstvo u sebi razdijeli, ono ne može opstati... Ako je, dakle Sotona sam na sebe ustao i razdijelio se, ne može opstati, nego je kraj* (Mk 3,23-26).

Drugi je odgovor još snažniji. Isus želi svojim slušateljima protumačiti što se događa: *Ako ja po Duhu Božjem izgonim Đavle, zbilja je došlo k vama kraljevstvo Božje* (Mt12,28): *Sada će knez ovoga svijeta biti izbačen* (Iv 12,31). *Knez ovoga svijeta je već osuđen* (Iv 14,11).

U trećem odgovoru Isus pokazuje svoju potpunu nadmoć i potpuni poraz Sotone: *Dokle god jaki i naoružani čuva svoj stan, u miru je sav njegov posjed. Ali ako dođe jači od njega, svlada ga i otme mu svo njegovo oružje, u koje se uzdao, a plijen razdijeli...* (Lk 11,21-22). *Knez ovoga svijeta ne može ništa protiv mene* (Iv 14,20).

DJELOVANJE SOTONE DANAS

Već smo spomenuli kako su Sotona i njegovi otpali anđeli, iako odijeljeni od Boga, zadržali svoju moć i svoj položaj (Vrhovništva, Vlasti, Moći; Gospodstva...) i kako se tom moći i vlasti služe na zlo. Između prvoga Kristova dolaska na ovaj svijet i posljednjeg suda Sotona nastoji pridobiti za sebe što više ljudi. Njegov je jedini cilj upropastiti i uništiti čovjeka. **Sv. Augustin** će ustvrditi da, kad bi Sotona dobio dopuštenje od Boga, *nitko od nas ne bi ostao na životu*. Tolika je okrutnost Sotone da bi nas svakoga progutao, kad nas Božja zaštita ne bi štitila. Njemu se očito žuri. On zna da je pobijeđen i da ima malo vremena (Otk 12,12). Zato kao očajnik nastoji što više ljudi pridobiti za sebe. Borba protiv moći mraka trajat će po riječi Gospodnjoj sve do posljednjega dana (GS 37).

Sotona ne može izravno napasti Boga. Protiv njega se bori tako da svoju osvetljivu zlobu, punu mržnje i zavisti, s ljubomorom iskaljuje na ljudima. I svaki se čovjek, bez iznimke, bori. Naš je život ovdje na zemlji jedna trajna kušnja u kojoj se provjeravamo koliko smo vjerni Bogu ili smo podlegli zasjedama vražjim. A na kraju života svima nam se pojavi pred sudištem Kristovim, da svatko primi prema tome, koliko je dobra ili zla činio u svojem tijelu.

Očito je da se moć Sotone u pojedinim razdobljima ljudske povijesti jače ili slabije osjeća, osobito na razini zajednice, a onda i u životu pojedinca. Tako mnogi povjesničari drže da je propast rimskoga carstva bila prouzročena moralnom izopačenošću koja je bila zahvatila cijelo društvo. O tome jasno svjedoči **Sv. Pavao** u svojoj Poslanici Rimljanima.

No, mnogi zapažaju kako se i današnji svijet osobito na Zapadu, nalazi na istoj razini. Zli zavodi ljude materijalizmom, hedonizmom konzumizmom...obećavajući im raj na ovoj zemlji. Nažalost, mnogi kršćani nisu prepoznali tragičnu laž i lukave zamke Zloga i tako srljaju svakim danom sve dalje u njegov ledeni zagrljaj. Tome uvelike pridonose sredstva društvenoga priopćavanja, koja često u službi zla i šire ozračje materijalizma, hedonizma, konzumizma...Sotona danas posebno ističe kult seksa, snizujući čovjekovo tijelo na sredstvo grijeha. To je rekli bismo, redovito djelovanje Sotone, koje nazivamo napastovanje na zlo. Toga ima vrlo mnogo i u najrazličitijim oblicima.. Vrlo je raširena i otvorena i drska propaganda raznih sotonskih sadržaja koji izravno i neizravno djeluju na čovjeka, razaraju njegov život i odvede duše u propast.

Ondje gdje je potisnuta vjera, gdje se krnji čistoća, dopušta zločin i nepravda, izazivaju svađe koje uzrokuju rastave i nastaju nasilja, uvijek sudjeluje Sotona. Djelovanje Sotone i njegovih pristaša obuhvaća cijeli svijet.

Tu su i neprestana napastovanja na oholost, uznositost, zavist na svim razinama i u svim vrstama, na političkom, ekonomskom i diplomatskom području. Zato Isus kaže: *Sav je svijet u rukama zloga*, i nitko mu ne može izbjeći, nego samo onaj tko se trudi živjeti s Isusom po onim sredstvima koja nam on daje – sakramentima, molitvama, postovima, i sl. Jedino taj može pobijediti Sotonu u ovome njegovom redovitom djelovanju i neće upasti njegova izvanredna djelovanja

IZVANREDNA DJELOVANJA SOTONE

Potrebno se posebno osvrnuti na tzv. **Izvanredno djelovanje Sotone**, koje Bog očito dopušta u nekim posebnim slučajevima.

1. Izravni fizički napadi od Sotone

Poznato je iz životopisa pojedinih velikih ljudi (primjerice sv. Ivana od Križa, svetoga župnika Arhškog – Ivana Vianeyija ili nedavno proglašenoga svetim o. Pija iz Pitrelcine) kako su na izvanredan način bili šikanirani od zloga duha. Opisuje kako ih je Sotona bičevao i batinao.

Ima također dobih svetih duša koje se ozbiljno trude na putu savršenstva, a, s Božjim dopuštanjem poput Joba, izložene su napadima Sotone. Te su im prouzročene patnje postale sredstvom zadovoljštine, pročišćenja i posvećenja. One služe otkupljenju, jer se patnja, bez obzira na to odakle potječe, pretvara u spasenje ako se prihvaće u vjeri i u velikodušnom duhu žrtve.

No, važno je zapaziti da u svim ovakvim primjerima Sotona nije imao nutarnjeg utjecaja na osobe i zato nije bilo potrebno nad takvim osobama moliti otkletvene molitve ili pak molitve egzorcizma.

Takve osobe, od Boga izabrane, ostvaruju osobita poslanja i zato jer su potpuno posvećene Božjim planovima postaju iznimna karizmatična sredstva za spasenje svijeta te zbog toga ciljevi sotonskih napada izvanredne snage. Sotona ih napada izravno i uzrokuje im iznimno velika trpljenja želeći im nametnuti strah i odvratiti ih od poslanja uz koje su prionuli. Istodobno je u takvim situacijama prisutno i otajstvo Božje providnosti koja iz takvih stanja može izvući veliko dobro. Bog dopušta Zloduhu izvanredno djelovanje na svete ljude kako bi još jače došla do izražaja Božja snaga u njima.

2. Đavolsko opsjednuće

To je najteži oblik sotonskoga djelovanja na čovjeka. Sotona u takvome slučaju potpuno uzme u posjed čovjekovo tijelo, ali ne i dušu. Čovjek tada djeluje ili govori kako Sotona hoće. U takvoj se situaciji dotični jednostavno ne može oprijeti Zloduhu i zato nije moralno odgovoran za svoje riječi ni za svoje čine. Ovakvo je stanje popraćeno čudnim fenomenima: opsjednuti zna početi govoriti nekim novim jezikom, pokazuje izvanrednu snagu, kida čak željezne lance, otkriva skrivene stvari ili čak tuđe misli... Biblija nam donosi onaj poznati slučaj iz Geraze koji smo već spomenuli.

Iskustvo pokazuje da se Đavao može kod pojedinih osoba služiti njihovim tjelesnim moćima kako hoće: može dignuti tijelo osobe i držati ga dugo u zraku, prenijeti je na bilo koje mjesto posve lako i brzo, govoriti drevne i moderne jezike koje ta osoba ne poznaje, recitirati napamet odlomke iz knjiga koje nije nikada čitala, modificirati fizičke funkcije tijela (probavu, izlučivanja sekreta, krvotok, disanje...)

Osoba znade zauzimati najrazličitije položaje, može lako učiti pokrete najvještijih akrobata, hodati i trčati zatvorenih očiju, izbjegavajući svaku zapreku, može čak izvrsno svirati, slikati i činiti druge aktivnosti koje nikada nije učila, izvikivati vrlo oštre glasove, prepoznavati stvari iz prošlosti koje su osobni skrivene, čitati tuđe misli i činiti druga čudnovata djela.

Ovdje treba reći kako se u praksi može susreti mnoštvo različitih đavolskih opsjednuća, koja se međusobno razlikuju po težini, intenzitetu i simptomima. I zato nije dobro uzeti jedan primjer pa po njemu prosuđivati sve slučajeve. Ipak, treba reći da su slučajevi potpunoga đavolskog opsjednuća rijetki, no sigurno ih i danas ima. Karakteristično je kod ovakvoga

djelovanja Zloduha da opsjenuti energično odbacuje psovke. No, ovdje je vrlo važno napomenuti kako je nužan stalan oprez, jer se Zloduh zna vrlo često pretvarati kako bi zavarao i skrenuo pozornost na nevažno.

Uz opsjednute osobe često su vezana ubojstva i samoubojstva.

3. Đavolska zlostavljanja

Pod ovim podrazumijevamo najrazličitije poteškoće koje mogu imati pojedine osobe, a izazvane su djelovanjem Zloduha. Tu pripadaju razne smetnje i bolesti, od onih manje teških pa do vrlo teških, koje mogu prijeći čak u opsjednuće. U takvim se slučajevima može dogoditi da osoba izgubi svijest ili počne činiti djela ili izgovarati neke riječi za koje nije odgovorna.

Navest ćemo samo neke primjere koje nam donosi Biblija kako bismo bolje shvatili ovakvo djelovanje. U Starome Zavjetu imamo slučaj pravednoga Joba koji nije bio opsjednut od Sotone, ali je bio od njega teško udaren bolešću, u djeci i u svojem materijalnome posjedu. U Novome Zavjetu karakterističan je slučaj zgrbljene žene te slučaj gluhonijemoga, koje je Isus oslobodio: oni nisu bili pod potpunim opsjednućem Đavla, ali je njegova prisutnost kod njih izazivala teške fizičke smetnje. Spomenima i slučaj sv. Pavla, koji očito nije bio pod utjecaje Sotone, ali kako sam donosi, Zli ga je trajno mučio: *I da se zbog uzvišenosti objava ne bih uzoholio, dan mi je trn u tijelu, anđeo Sotonin, da me udara da se ne uzoholim* (2 Kor 12,7).

Već smo spomenuli kako su đavolska opsjednuća vrlo rijetka pojava. No, svećenici u svojoj pastoralnoj praksi vrlo često susreću mnoštvo pojedinaca koje Sotona muči udarajući na njihovo zdravlje, stvartajući probleme na području njihovih materijalnih dobara, uzrokujući blokade u njihovim aktivnostima, kao i izazivajući pomutnju u osjećajima. Svećenik se u svojoj pastoralnoj praksi svakodnevno suočava s ovakvim ili sličnim pojavama i nađe se u vrlo nezahvalnoj situaciji kada mora ustvrditi koji je zlokobni uzrok ovakvim pojavama. Drugim riječima, svećenik često mora razlučiti radi li se o sotonskome uzroku ili ne, i kako ga ukloniti.

Radi procjene situacije svećenik uvijek mora imati pred očima činjenicu da je svatko slučaj za sebe, da postoji velika razlika u simptomima te da postoji također i cijeli spektar razlika u težini sotonskih smetnja. Oblici molgu biti vrlo različiti: napad na zdravlje, poteškoće i blokade u poslu poremećaj na području čovjekovih osjećaja, ozbiljno narušavanje međuljudskih odnosa, jaka srdžba bez razloga, povlačenja i često potpuna izolacija od okoline, suicidalne misli...

Ako se đavolska zlostavljanja ne izliječe odmah, po sredstvima koja nam je Gospodin dao, ona se ustrajno nastavljaju, postaju prave i istinske đavolske opsesije, koje svode čovjeka na gotovo životinjsko stanje, razaraju njegov neurovegetativni sustav, san i apetit se gube, a najčešće osoba trajno sve više psihofizički propada.

Spomenuo bih neke primjere osoba koje se trajno kreću po bolnicama i raznim kliničkim odjelima, ali bez uspjeha. U takvim slučajevima svi specijalisti tvrde kako se pacijent stvarno nalazi u posljednjem stupnju bolesti, ali «klinički» ne nalaze ništa. Bolesnik stvatno propada psihički i fiziološki, nikako ne može spavati i trpi od anoreksije (pomanjkanja apetita, gađenje pred jelom) s trajnim i vrlo snažnim glavoboljama, s neprestanim krvavim proljevima, sa smanjenjem moći gledanja i slušanja (vidi opsjednutoga, gluhonijemoga iz Evandelj, koji je odmah mogao čuti i govoriti čim ga je Isus oslobodio od Sotone).

4. Đavolske opsesije

U osoba koje imaju ovakve smetnje često se mogu uočiti opsesivne misli, koje su u biti besmislene, ali koje se nikako ne mogu osloboditi. Takva osoba doživljava u sebi podvojnost. Njezina je volja, doduše, slobodna, ali je u velikoj mjeri pod pritiskom opsjesivnih, prisilnih misli. Riječ je o neočekivanim napadima. Ti se napadi uvijek ponavljaju, u vrlo

dugom vremenskom razdoblju. Zbog opsesivnih misli udarena osoba živi u trajnom stanju iscrpljenosti, očaja depresije i s napastima na samoubojstvo. Opsesivne misli tada gotovo redovito utječu i na snove.

Kada se pojave ovakvi problemi, ljudi redovito drže kako takvi fenomeni pripadaju području psihijatrije. Posve razumljivo! No, ima slučajeva u kojima psihijatrija, neurologija, psihologija ni parapsihologija ne mogu protumačiti te fenomene, jer predmeti analize izmiču aparatima i provjeri. To nedvojbeno upućuje na sotonsko djelovanje i njegovu prisutnost. A tu je znanost bespomoćna. Ovo uočiti i moći ispravno razlikovati može se samo Božjom milošću s kojom svećenik surađuje u intenzivnoj molitvi i dugotrajnoj praksi.

5. Đavolsko uznemirivanje

Ovdje se ne misli na sotonsko djelovanje izravno na čovjeka. Riječ je o đavolskome uznemirivanju koje se očituje na pojedinim mjestima – primjerice, kućama, uredima, trgovinama, poljima... kao i na različitim predmetima – krevetima, jastucima, lutkama, automobilima i sl., a također i na pojedinim životinjama. Poznat su razni šumovi u pojedinim prostorijama, u svako doba dana i noći; sa svjetlima koja se pojavljuju neovisno o električnom ili danjem svjetlu; sa zvukovima i posve nepoznatim pjesmama; odnošenjem predmeta ili prevrtanjem namještaja i stolica; s madracima koji se pretvaraju u prave krevete od trnja i čavala; s tanjurima, bocama i čašama koje se, iz nerazumljivih razloga, razbijaju na komade, a da ih nitko nije dirnuo; s vratima i prozorima koji se najednom otvaraju ili zatvaraju, iako su bili dobro zatvoreni i bez ikakva utjecaja vjetra; sa slavinama iz kojih satima teče krv umjesto vode itd. Cijele obitelji mjesecima ne mogu spavati zbog takvih đavolskih uznemirivanja prostora i neobjašnjivo obolijevaju zbog užasnih strahova i zastrašivanja jer se živci kidaju, javljaju se posve neobične bolesti sa snažnim bolovima koji se pri kliničkoj i psihijatrijskoj analizi ne pokazuju na aparatima.

Sve to mogu izgledati izmišljene priče, ali egzorcisti, koji se često susreću s ovakvim slučajevima, donese nepobitne činjenice na temelju svojih iskustava.

Orgien u svojim spisima spominje kako su se u ovakvim i sličnim slučajevima već od prvih stoljeća kršćanstva provodili egzorcizmi.

6. Potčinjenost Đavlu

Pod ovim se izrazom misli na čovjekov osobni svojevoljni čin kojim netko sklapa ugovor s Đavlom. Poznato je i sklapanje saveza sa Sotonom u krvi. Užasne i ogavne scene događaju se u tzv. crnim misama. I to se danas širi, još uvijek tajno, ali je već vrlo prisutno i u našim gradovima.

NA KOJE NAČINE ČOVJEK UPADA U IZVANREDNA ĐAVOLSKA DJELOVANJA

Za svaku je osobu vrlo važno otkriti na koji se način može upasti u ova izvanredna đavolska djelovanja. Ako to dobro uočimo, onda ćemo moći razumjeti što bi trebalo učiniti u preventivi, tj. u sprječavanju zaplitanja u određeno đavolsko područje, a što će opet, biti vrlo važno glede oslobođenja ukoliko je netko već upao. Ovdje ćemo navesti četiri glavna uzroka:

1. Po Božjem dopuštenju

Naime, ništa se u svjetskim zbivanjima, kao ni u životu svakoga pojedinca, ne događa slučajno, tj. bez Božjega dopuštenja. Sve je pod njegovim nadzorom: *Ali ni vlas vam s glave neće propasti* (Lk 21,18). A budući da nam je Bog dao slobodu, on dopušta zlo, ali ga nikada

ne želi. No ako i dopusti zlo, on iz zla izvlači dobro, okreće ga na dobro. Sotona, budući da je prvotno Božje stvorenje kao i svi ostali, makar je čisti duh, nikada ništa ne može bez Božjega dopuštenja, koje mu Bog daje, ponekad da nas kazni, ponekad da iskuša našu vjernost Bogu, po nekad da u nama razbudi istinsku vjeru koju smo izgubili svjetovnim životom. Bog može dopustiti Sotoni da nas napada i muči, ali nam uvijek daje sve milosti da mu se možemo oprijeti. U svetome pismu Bog nam govori: *Ako hoćeš, možeš držati zapovijedi, u tvojoj je moći da budeš vjeran.* (Sir 15,15). Na taj nam način daje da iz kušnje izvučemo za sebe krjepost, odnosno da je vježbamo u poniznosti, strpljivosti, mrtvljenju...

Zašto Bog, koji je beskrajno veći i moćniji od Sotone, ne spriječi njegovo djelovanje i zašto ga ne zatvori u pakao? Bog nikada svojim stvorovima ne oduzima nezaslužene darove. Mi ih sami možemo izgubiti. Tako ni milost, koju su nekoć izgubili nevjerni anđeli i zatim ljudi zbog zloporabe slobodne volje. Prirodne nadarenosti ostaju sačuvane, unatoč grijehu. Bog svojom tajanstvenom providnošću usmjerava zlo na dobro. I Sotona će jednoga dana morati priznati kako je stalno služio Bogu. Napasti kojima Đavao navodi čovjeka često služe da bi čovjeka učinile opreznijim, revnijim u molitvi te ga približile Bogu. Bog dopušta da čovjek padne kako bi čovjek spoznao svoju grješnosti i ništavnost, ali se čovjek ne smije na tome zadržavati, nego se mora kajati, jer je uvrijedio neizmjernu ljubav i Dobrotu, mora zamrziti grijeh, odreći ga se i boriti se; i tada milost Božja silazi na dušu i uzdiže je k sebi.

Sotona će, nesposoban činiti dobro, na sudnjem danu morati priznati kako je radio za Božju slavu, kako je dao velik prilog za spas, a time i za proslavu mnogih svetaca, mučenika, djevice i blaženih slavljenika u Nebu.

Tako u životu nekih osoba Bog može dopustiti djelovanje Zloga kako bi kod njih podigao velike duhovne plodove, Zlo je tu imalo svoj cilj, ali Bog je zlo poništio kako bi se ostvario Njegov cilj. Ovo je osobito vidljivo kod karizmatičkih osoba, koje Bog posebno odabire za svoju službu, kojima daje mnoge darove (karizme), ali često dopušta da ih snađu teške patnje i izvanredni križevi. Čovjek naših dana, kojega je blagopokoji Sv. Otac Ivan Pavao II. nedavno proglasio svetim, **o Pijo**, kroz punih 50 godina ponudio je teške probadajuće bolove. Nosio je na tijelu stigme, tj. rane, kakve je imao i naš Gospodin Isus. No, nikome nije padalo na pamet da bi se počeo moliti za o. Pija da mu Bog skine te rane. To je bio posebni Božji zahvat koji je očito imao više ciljeve. Dakako da Sotoni nije bilo u interesu da o. Pijo nosi na tijelu stigme (iako može biti takova slučaj da sam Đavao može proizvesti takve čudesne pojave i zavoditi ljude lažnim misticima).

Imamo za ovo primjer i u Bibliji. Glasoviti patnik Job bio je udaren mnogim mukama i nevoljama i naposljetku najstrašnijom bolešće te je bez dvojbe osoba koja je u ljudskoj povijesti bila najviše napastovana. Knjiga Jobova to ovako opisuje: *Jednoga dana dođu sinovi Božji da stanu pred Gospodina, a među njima pristupi i Satan. Gospodin tad upita Satana: «Odakle dolaziš?» «Evo pođoh zemljom i obidoh je», odgovori on. Nato će Gospodin: «Nisi li zapazio slugu mojega Joba?» Njemu na zemlji nema ravna. Čovjek je to neporočan i pravedan, boji se Boga i kloni se zla!» A Satan odgovori Gospodinu: «Zar nisi ogradio njega, kuću mi i sav posjed njegov? Blagoslovio si djela njegovih ruku, stoka mu se namnožila po zemlji. Ali pruži jednom ruku i dirni mu u dobra: u lice će te prokleti! Nek ti bude!» Reče Gospodin Satanu: «Sa svime što ima radi što ti drago; samo ruku svoju na nj ne diži.» I Satan ode ispred lica Gospodnjega (Job 1,6-12)*

Ovdje se jasno vidi kako je Gospodin dopustio Sotoni da iskuša vjernoga Božjega slugu Joba. Tada mu je Sotona uništio sve što je posjedovao: zemlju, kuće, stoku, pa čak i sinove i kćeri. No, u svim tim iskušenjima Job *ostaje* potpuno smiren i govori: *Gol iziđoh iz krila majčina, gol ću se onamo i vratiti. Gospodin dao, Gospodin oduzeo! Blagoslovljene ime Gospodnje! Uza sve to nije sagriješio Job niti je kakvu ludost protiv Boga izustio.* (Job 1, 21-22).

Tada slijedi drugo Božje dopuštenje: *Jenoga dana dođu opet sinovi Božji da stanu pred Gospodina, a među njima pristupi i Satan. Gospodin tada upita Satana: «Odakle dolaziš?»*

«Evo pođoh zemljom i obiđoh je», odgovori on. Nato će Gospodin: «Nisi li zapazio slugu mogega Joba? Njemu na zemlji nema ravna. Čovjek je to neporočan i pravedan: boji se Boga i kloni zla! On je još postojan u neporočnosti, pa si me uzalud izazvao da ga upropastim» A Satan odvrati: «Koža za kožu! Sve što čovjek ima dat će za život. Ali pruži ruku, dotakni se kosti njegove i mesa: u lice će te prokleti! Nek ti bude!» Reče Gospodin Satanu: « U tvojoj je ruci; Život mu samo sačuvaj!» I Satan ode ispred lica Gospodnjega. On udari Joba zlim prištem od tabana do tjemena... Tada mu njegova žena reče: «Zar si još nepostojan u neporočnosti? Prokuni Boga i umri!» Job joj odgovori: «Brljaš kao luđakinja! Kad od Boga primamo dobro, zar da onda i zlo ne primimo.» U svemu tome Job nije sagriješio svojim usnama. (Job 2, 1-10)

Sotona, kojemu je Bog dopustio da kuša Joba, najprije je počeo od njegovih materijalnih dobara, od svega što je posjedovao, pa do onoga najosobnijega, do njegova tijela. U svemu tome Gospodin mu je poštedio život. Sve nevolje i kušnje nisu slomile Joba. Naprotiv, on, prolazeći kroz sve to, još više raste u vjeri i u potpunom oslanjanju na Boga. Sotonske kušnje kroz koje je Job morao proći pomogle su mu da iz njih iziđe potpuno obnovljen na čudesan način.

I Gospodin vrati Joba u prijašnje stanje, jer se založio za svoje prijatelje, pa mu je udovostručio ono što je posjedovao. Tada se vratiše Jobu sva njegova braća i sve njegove sestre, i svi prijašnji znanci, te su jeli s njim kruh u njegovoj kući, žaleći ga i tješeći zbog svih nevolja što ih Gospodin bijaše na nj poslao. Svaki mu darovao po jedan srebrenik i po jedan zlatan prsten. Gospodin blagoslovi novo Jobovo stanje još više negoli prijašnje. Blago mu je brojilo četrnaest tisuća ovaca, šest tisuća deva, tisuću jarmova i volova i tisuću magarica. Imao je sedam sinova i tri kćeri... Poslije toga Job doživje dob od sto četrdeset godina, i vidje djecu svoju i djecu svoje djece do četvrtoga koljena. Potom umrije Job, star, nauživši se života. (Job 42, 10-17).

Proučavajući Bibliju uočiti ćemo da Bog često stavlja svoje izabranike na kušnju. Sv. Jakov u svojoj poslanici piše: *Smatrajte potpunom radošću, braćo moja, kad upadnete u razne kušnje, znajući da kušnja vaše vjere stvara postojanost. Samo neka ta postojanost urodi savršenim djelom da budete savršeni i neporočni: bez ikakva nedostataka!...Neka nitko, kad je napastovan ne kaže: Bog me napastuje. Bog naime ne može napastovati zlo, a ni sam nikoga ne napastuje...* (Jak 1, 2.13). A sv. Pavao piše: *...Bog je vjeran i neće dopustiti da budete kušani preko vaših sila, nego će vam s napastima također dati put izlaska i snagu da ih podnesete.* (2 Kor 10,13).

Iz do sada rečenoga možemo zaključiti kako Bog ponekad dopušta zlo da bi iz njega izvukao dobro. Takve kušnje nisu još po sebi zlo. Bog, naime, i po krivim crtama piše pravo, ukoliko se čovjek u njega pouzdaje, on i zlo okreće na dobro.

2. Okorjelost u grijehu

Ovdje kao primjer iz Svetog pisma možemo navesti Judu, koji je na Isusove opetovane pozive ostao tvrd, ogrezao u zlu, sve do samoubojstva.

Osobitu okorjelost u grijehu vidimo na području seksualnih perverzija, kojih danas ima sve više, zatim u raznim vrstama nasilja, alkoholu, drogi okorjeloj mržnji i nepraštanju, u psovki. Iznimno su teški zločini pobačaja, nevjernosti u brakovima, zbog kojih se sve češće događaju rastave, a zbog njih tada trpi velik broj osoba.

3. Trpljenja od uroka (čaranja)

Kod ovoga sotonskoga djelovanja čovjek nema na sebi krivnje. No, grijeh čini onaj tko čini uroke i onaj tko ih naručuje za neku osobu. Ovo je vrlo sklisko područje i moguće su mnoge prijevare. Zato treba biti vrlo oprezan zbog mogućih podvala, nastranosi, sugestija i slično.

No svakako postoje načini po kojima se djelovanjem Sotone mogu drugima činiti uroci; kao, primjerice, raznim činima, vezivanjem, zlim okom, proklinjanjem itd. Neshvatljivo je da postoje među svećenicima oni koje ne vjeruju u uroke. Kako se onda mogu učinkovito boriti za svoje vjernike koji su pogođeni takvim zlima?

Postoje oni koji se čude kako Bog može dopustiti takva zla. Čovjek se svojom slobodom može služiti za dobro, ali i za zlo. Može pomagati drugima, a može im i štetiti, i to često na nepravedne i nasilne načine. Primjerice, čovjek može platiti ubojicu da ubije neku osobu. Jednako tako čovjek može platiti nekom čarobnjaku ili vračari da napravi čaroliju protiv neke osobe. No, Bog je beskrajna ljubav i želi spasenje svakome čovjeku. U svojoj dobroti potiče svakoga posebno da ljubi, prašta i veseli se tuđemu dobru. Ali, Zli ne miruje. U čovjekovu psihu ubacuje misli osude, osvete i mržnje. I, što se događa? Čovjek koji ne moli, koji intenzivno ne živi svoju povezanost s Bogom, koji nije u milosti Božjoj, koji je prepušten sam sebi, teško se može vlastitim snagama suprostaviti Zlome. Nažalost, Zli ga svlada i čovjek počinje činiti ono što Bog zabranjuje. A Gospodin sve čini kako bi čovjeka potaknuo na obraćenje.

Ipak, treba znati, u svemu tome Bog poštuje ljudsku odluku. Čovjeka je stvorio slobodna i želi do kraja ispoštovati njegovu slobodu. Bog želi da mu se čovjek sam, potpuno slobodno i odgovorno, vrati.

Glede toga možemo reći da Bog pripušta zlo, ali nikada ne ostavlja čovjeka bez dostatno pomoći kako bi se, Božjom snagom, mogao suprotstaviti Zlome.

4. Odloženje na mjesta ili k osobama koje vračaju

Ovdje ćemo navesti najtipičnije i najučestalije načine koje danas susrećemo, primjerice, aktivno sudjelovanje ili samo pasivnu nazočnost spiritističkim seansama na kojima se prizivanju duhovi, bavljenje različitim magijskim praksama – bilo crnom bili bijelom magijom, odlaženje raznim vračarima, čarobnjacima, vidovnjacima, nadriiscjeliteljima, bioenergitičarima radioestezistima, onima koji gataju – na karte (osobito tarot karte), na dlan, na krstale, na kavu, na visak, na rašlje, astrologije, horoskopi, zatim odlaženje osobama koje se bave i prakticiraju okultizam. Ovdje pripada i sudjelovanje u sotonskim sektama ili sotonskim obredima, koji imaju vrhunac u takozvanim «crnim misama». Nažalost, danas su sva sredstva društvenoga priopćavanja prepuna upravo ovakvih sličnih ponuda.

U kino-dvoranama i na televizijskim ekranima danomice nam se serviraju porno filmovi, filmori strave, užasa i nasilja, stalno se propagira rock glazba, koja kulminira u sotonskom rocku i koja danas ima svoje crkvene sama na stadionima i raznim livadama, nego i u gotovo svim diskotekama.

Sve ove i ovima slične prakse u stalnom su porastu. I, možemo zaključiti: što se više magijske prakse i praznovjerje šire, to vjera proporcionalno sve više pada. Teška je ali istinita tvrdnja kako velika većina crkvenih osoba ne čini ništa da se tome suprotstavi. Potrebno je o tome u našim crkvama znalački i kompetentno govoriti i poučavati vjernike, posebno mlađu populaciju koja iz neznanja i neupućenosti danomice srlja u sotonsko područje, iz kojega je onda vrlo teško naći izlaz. I zato su danas sve đavolske smetnje mnogo raširenije među mladima nego koje desetljeće prije...

ZAŠTO BOG DOPUŠTA DJELOVANJE ZLOGA DUHA

Vrlo često, u razgovorima, pojedine osobe koje dolaze tražiti oslobođenje od svojih problema, postavljaju ova i slična pitanja: Zašto to Bog dopušta? Zašto dopušta da zao duh ruši moju obitelj? Zašto dopušta takve tragedije u našoj obitelji? Zašto ova kušnja ili ovo zlo?

Na ova i slična pitanja nije moguće dati jedinstven odgovor. Postoji više razloga. Možemo ih podijeliti u tri vrste: 1. Kazna za grijeh, 2, Bog nas želi potaknuti na opraštanje, 3. Bog nas po tim kušnjama želi osposobiti da budemo stalno budni i jaki u vjeri i pouzdanju u njega.

1. Kazna za grijeh

Čovjek redovito ne upada odjednom u grijeh. Najčešće to biva tako da počne zanemarivati dnevne molitve. Posljedica toga jest mlitavost i mlakavost u vjerskome životu. Slijedi, zatim zanemarivanje redovitoga dolaženja nedjeljom na Sv. misu, sve rijeđa Sv. ispovijed i Sv. pričest, obezvrjeđivanje raznih vjerskih pobožnosti.

No kada čovjek zanemari i počne propuštati ona sredstva koja hrane, vjeru, a koja Gospodin daje preko svoje Crkve svojim vjernicima, tada se neprimjetno, na vrlo lukav način, počne u čovjeka uvlačiti praznovjerje. Naime, kada čovjek više ne vjeruje u pravoga Boga, sve više upada u vjersku indiferentnost i počinje odbacivati svaki oblik religioznosti. Zahvaća ga sve više duh ovoga današnjeg racionalizma, koji čovjeka uvjerava da ljudski razum ima riješenja za sve probleme i da će moderna znanosti sve riješiti i da zato čovjeku nije potreban Bog. A kada čovjek odbacuje Boga koji je Apsolutno biće tada zapravo sebe podiže na razinu apsolutnog bića, uvjeravajući sebe kako mu je sve moguće. Znači, sebe pravi bogom (teoretski ateizam), bilo da živi i da se ponaša kao da Boga nema i da mu nije u životu potreban (praktični ateizam).

Tu sada čovjek upada u neizbježnu životnu varku, koju mu Zli vrlo vješto nudi: klanjanje krivim Bogovima idolima. Čovjek se, umjesto Bogu, počinje klanjati novcu, materijalnom bogatstvu i sve u životu podređuje tome. Nekoga zarobi želja za ugledom, čašću, karijerizmom i tada ne preza ni pred čim kako bi to u životu ostvario. Nekima opet u životu postanu idoli razni sportaši, političari, glumci i tome slično.

Kada čovjek odbaci Boga, tada najčešće sebe stavlja na njegovo mjesto i tako se u njega uvlači sebi ljublje, egoizam, a iz toga se životnoga stajališta rađaju razne nepravde, prijevare, ogovaranja, klevetanja, uvrede mržnja, zavist, ljubomora... Čovjek tada počinje drugoga držati svojim neprijateljem koji ugrožava njegov život. Takvo stajalište ima utjecaja ne samo na međuljudske odnose, nego su u tome korijenu uzroci bezbrojnim političkim spletkama i zločinima, tolikim socijalnim nepravdama u društvu, iskorištavanju većine ljudi na račun golema bogatstva pojedinaca koji bezskrupulozno iskorištavaju druge.

Iz ovakvih se životnih stajališta vrlo lako upada u potpun relativizam. U životu ništa nije sveto, sve je dopušteno u ime lažne slobode koja u svojoj oholosti i nadutosti ne poznaje Božji autoritet i njegove zapovijedi. U takvome svjetonazoru ruše se sva moralna načela i, dosljedno tome, sve je dopušteno, šire se razne moralne i religijske zablude i vrlo se lako upadne u grijeh protiv Duha Svetoga; naime, protivljenje očitij istini.

Nažalost, taj se duh krive moralne slobode, jedne opće smetenosti i nesigurnosti uvlači i u Crkvu, čemu znaju doprinositi i razni krivi, nazovi teolozi, koji svojim dvosmislenim teorijam smućuju jednostavne kršćane.

I zatim, danas se sve češće pojavljuje i ono najnegativnije stajalište prema Bogu, a to je sotonizam. Sotona želi sve više uspostaviti svoje kraljevstvo u ovome našem vremenu. On je sve tako zamislio i isplanirao da on vlada u intgeligenciji, pamćenju, volji, u željama i djelima svojih sljedbenikal I, nažalost, ima sve više poklonika.

Ako sve ove činjenice imamo na umu, tada će nam biti shvatljivo kako Gospodin dopušta da osobe koje su napustile Boga i u životu se okrenule od njega budu opsjednute ili posjednute od Đavla, kojega su sami u svojoj slobodi izabrali za svojega «boga». Jer, samo će ih takvo ponižavajuće stanje moći opomenuti i dovesti na pravi put. I mnogima upravo to jest put osvješćenja i susreta, tj obraćenjem. Mnogo ih je koji upravo na takav način nalaze Boga i postaju uvjereni vjernici. Naš narod to zna lijepo izreći: nije svako zlo za zlo!

2. Bog nas želi potaknuti na praštanje

Kroz svoju dugogodišnju praksu, u vrlo mnogo slučajeva, kod osoba u kojih se nedvosmisleno moglo uočiti djelovanje Zloga, u razgovoru sam mogao otkriti da Sotona ima snažnu moć nad čovjekom, a ponekad i nad cijelom obitelji, **zbog mržnje i nepraštanja**. Možda je moja prosudba preoštra, ali iz iskustva znam da su rijetke obitelji koje imaju dobre i sređene odnose sa svim ljudima. Naprotiv, vrlo je mnogo onih čiji su odnosi poremećeni, najčešće zbog imovinskih odnosa, i to u najbližim rodbinskim vezama, kao, primjerice, roditelji i djeca, braća i sestre, rođaci ili, opet, najbliži susjedi.

U drugim su se slučajevima međusobni odnosi poremetili zbog neke uvrede ili neke nepravde koja je nanesena nekoj osobi ili cijeloj obitelji. Često uzrok znaju biti svađe i nepopustljivost u ljubomori i zavisti ili neko natjecanje i suparništvo tko će više imati ili tko će biti utjecajni u društvu.

Sotona je vrlo lukav i dobro poznaje čovjekovu narav, koja je narušena prvim grijehom. On znade prepoznati u ljudima osjetljive i slabe strane njihova karaktera i vrlo zavodljivo probuditi u čovjeku njegov ponos, osjećaje nepopustljivosti, mržnje i osvete, koji tada imaju za posljedicu dugogodišnje poremećaje odnosa među ljudima.

Jasno je: gdje su svađa, mržnja, nepopustljivost i nepraštanje, tu nema Boga. Jer: *Bog je ljubav*. U takvim se situacijama čovjek i nesvjesno otvara zlu; dakle, Sotoni. Tada on vlada, jer su mu ljudi otvorili prostor za njegove manipulacije. Malo je ljudi koji upravo ovome prepoznaju zamke Zloga, a onda, dakako, ni ne vide mogućnost oslobođenja.

Kada čovjek u životu otvori vrata Zlome, tada Zli počinje njime vladati i tada znaju nastati, u životima ljudi i pojedinih obitelji, nesagledive posljedice koje ih pritišću i opterećuju, tako da ljudi imaju osjećaj da su u začaranom krugu iz kojega ne vide izlaz.

U susretima s osobama kod kojih je temeljni problem mržnja, ili čak osveta, nastojim ljudima posvijestiti da njihovi problemi bitno proizlaze i imju korijena u nepraštanju i nema oslobođenja ni bilo kakva napretka dok ne dođe do pomirenja.

Na Petrovo pitanje Isusu: *Koliko puta da oprostim svome bratu? Sedam puta?*, Isus mu odgovara: *Sedamdeset puta sedam*. Drugim riječima; uvijek. **Čovjek je velik u praštanju**.

Prvo je potrebno da čovjek oprost i srcu. A zatim uz pomoć Božju, pružiti ruku pomirenja i jednostavno zaboraviti i ne vraćati se više na ono što nas udaljava jedne od drugih i što je bilo uzrokom naših svađa. Tada je potrebno početi graditi međusobne odnose na ljubavi i međusobnom pomirenju. Kad se to dogodi, po djelovanju Božje milosti, tada Zli mora uzmaknuti i napustiti prostore u kojima je on često niz godina vladao i zavodio ljude svojim perfidnim djelovanjem. Takve osobe tada redovito dožive snažno Božje djelovanje, promjenu život, temeljito obraćenje i novi život u vjeri.

3. Budnost u vjeri

Uvijek kad popustimo u vjeri, kada nas zahvati duhovna mlitavost, tada se, dakako, i naša budnost smanji i opet otvaramo prostor Zlome. A on nas tu uvijek čeka. Njegov način djelovanja očituje se u podmuklosti kojom želi izokrenuti čovjekov način gledanja, da zlo vidi kao dobro. To nazivamo njegovim napastovanjem. Za to imamo više primjera u Evanđeljima.

Isus je jednom zgodom rekao svojim apostolima: *Svi ćete se vi sablazniti nada mnom* (Mk 14,27). Oni su to zaboravili. Očito je, da su bili budni i da su stalno imali na pameti tu Isusovu opomenu, ne bi bili napustili Isusa kada su ga Židovi uhitili. Bili bi nedvojbeno prisutni u svim trenucima njegove muke i smrti. No, Evanđelje nas izvješćuje: *Svi su pobjegli*. (Mk 14,59) i ostavili Isusa samoga.

Isus je također upozorio svoje učenike: *Jedan će me od vas izdati* (Iv 13, 21). Juda je vjerojatno osjetio u sebi da se ta riječ odnosi na njega. Da je bio budan i jak u vjeri, sigurno ne bi izdao svojega Učitelja. U Evanđelju stoji zapisano: *U njega je ušao Sotona* (Iv 13, 27) i, jer nije bio budan i budući da je posustao u vjeri, izgubio je osjećaj moralnoga rasuđivanja i izdao Židovima Isusa za trideset srebrnjaka.

Evanđelje nam donosi i onu zgodu, koju smo već spomenuli, kad je Isus upozorio učenike: *Svi ćete se vi sablazniti nada mnom!* (Mk 14, 27). Tada je Petar rekao Isusu: *Ako se svi sablazne ja neću* (Mk 14,29). Isus mu je rekao: *Prije nego pjetao zapjeva, tri puta ćeš me zatajiti* (Mk 14, 30). I doista se to obistinilo kada su Isusa svezana doveli u dvor velikoga svećenika. Pred slugama i sluškinjama, u strahu za svoj goli život, Petar je tri puta zatajio svojega Učitelja ponavljajući: *Ne znam toga čovjeka* (Mk 14, 71). Da je Petar bio budan i jak u vjeri, upozoren od svojega Učitelja, sigurno ne bi bio ušao u prigodu grijeha, ne bi se bio izložio opasnosti da ga prepoznaju i da kukavički zaniječe svojega Učitelja.

I zato je poslije u svojoj Poslanici, poučen vlastitim iskustvom, dao pouku svima nama: *Budite trijezni i bdijte: vaš protivnik, Đavao, obilazi kao ričući lav, tražeći koga da proždre. Oprite mu se čvrsti u vjeri.* (1 Pt 5,8)

SOTONA I NJEGOVE ZAMKE

Sotona «dariva» svoje sluge

Ima osoba koje se same predaju Sotoni. Tada on postaje njihov Gospodar. Te osobe sklapaju savez s Đavlom, tako da mu se potpuno predaju i izručuju. Taj savez sklapaju tako da oponašaju obred krštenja vlastitom krvlju u ime Sotone. Dakako da te osobe potpadnu pod izravan utjecaj Sotone tako da on postaje njihov gospodar i oni tada, u njegovo ime, provode crnu magiju i često postaju članovima sotonskih sekta, koje se danas, nažalost, sve više šire. Sotona svoje «dariva» vrlo izazovnim, ali otrovnim darovima. Tako se zna dogoditi da neke njegove sluge imaju moć predviđanja budućnosti ili da znaju ljudima pogoditi do u tančine njihovu prošlost. Neki opet dobivaju razne poruke pa mogu ispisivati duge stranice teksta. Neki dobiju moć vidovitosti, čitanja misli, čitanja srdaca i života bilo živih bilo pokojnih osoba. Na taj način Sotona baca svoje blato na prave Kristove proroke, na vjerodostojne vidioce i primatelje poruka od Isusa, Marije i svetaca. Jer, imitirajući Božja djela Djelovanje Duha Svetoga, Zli nastoji unijeti pomutnju kako se ljudi ne bi snašli tko je pravi a tko lažni prorok.

Tu je vrlo važno duhovno iskustvo i dar razlučivanja duhova da bi se moglo razlikovati istinite od neistinitih izvanrednih znakova. Jedan popis takvih znakova, daje primjerce o. Antonio Rogo Marin OP u svojoj knjizi «Teologija Kršćanskog savršenstva» (Teologia della Perfezione Cristiana, Ed. Paoline, na str. 1602), pod naslovom «Što zli može učiniti Božjim dopuštenjem». Evo popisa koji on donosi: 1.uzrokovati fizičke i duhovne vizualne i slušne privide; 2. uzrokovati lažne ekstaze; 3.činiti da tijelo svijetli i da se u srcu osjeća velika toplina; 4. stvarati osjetilne miline; 5. liječiti neobične bolesti prouzročene djelovanjem zloduha, pa i trenutačno; 6. uzrokovati stigme i druge tjelesne i osjetilne mistične pojave kao što su miomiris i slično.

Ovdje možemo dodati i pojave koje se vrlo često događaju u novije vrijeme; neobični zvučni zapisi, neobične pojave zabilježene na fotografijama (kad nije riječ o retuširanim fotografijama), automatsko pisanje, što je najčešće povezano s tkz. Duhom vodičem. Đavao i

okultisti među svim svecim najviše imitiraju i mistificiraju o. Pija. Osobe koje su fanatično posvećene o. Piju traže kako će dobiti stigme, kako steći sposobnosti bilokacije i slično, sve kako bi ga što vjernije imitirale. Kada je riječ o takvim pojavama, više pred nama nije Božje djelo, nego kivotvorine kojima se služi Đavao koji želi podmetnuti svoje varalice kao karizmatike, koji onda imitiraju Krista, Gospu i svece.

Zato Crkva drži daleko više do velikoga znaka koji je **svetost, herojsko življenje evanđeoskih krjeposti**, nego do znakova koji mogu biti sumnjiva podrijetla. Stoga se ne smijemo klanjati takvim vidljivim pojavama, u bojazni da se ne poklonimo «Božjem majmunu» koji čini sve ne bi i ismijao otajstvo Krista i njegove predragocijene Krvi. Pravi je put u razlučivanju takvih pojava, da se osoba koja je izravno povezana s takvom jednom opasnom pojavom podvrgne liječničkim pregledima i uputi na razgovor s iskusnim egzorcistom koji će nad njom moliti.

Tu su također i razni slučajevi religijskih slika i kipova koji znadu puštati «suze ili krv». Sve to treba dobro prosuditi i razlučiti.

Sotona preko svojih sluga, lažnih proroka, ponekad ističe za prave Kristove proroke da su pravi – sluge Božje, ne bi li ih ljudi odbacili zato što ih lažni proroci «priznaju». Poznat je slučaj koji donose Djela apostolska kad je apostol Pavao boravio u Tijatiri. Naime, stalno je išla za njim jedna ropkinja koja je bila opsjednuta vračarskim duhom i tom je sposobnošću svojim gospodarima pribavljala mnogo novaca. Ta je opsjednuta, idući iza Pavla i drugih, vikala : *Ovi u ljudi sluge najuzvišenijega Boga, oni vam navješćuju put spasenja!* (Dj 16, 17). Dakako, vračara (zli duh) je za Pavlom vikala ne da bi ljude potaknula na spasenje, nego da odbace Pavla i Kristov nauk zbog toga što je ona, za koju se javno znalo da je opsjednuta, «potvrđivala» Pavlovo poslanje od Boga. Pavla je to ogorčilo te je molitvom istjerao nečistoga duha iz nje (usp. Dj 16-18)

Posjetimo se da nam Sveto pismo donosi slične primjere u kojima se vidi čudesno Božje djelovanje, ali i sotonsko. Poznato nam je da je Mojsije u ime Božje činio čuda pred faraonom. To su ona poznata egipatska zla. Ali znamo da su i faraonovi čarobnjaci izvodili neka čudesna djela. Zato sam čin čuda, ako ga zasebno promatramo, nije dostatan da zaključimo o kakvome je uzroku riječ. Činjenica je da se zao duh uvijek vješto preruši i da mu je cilj da se ne otkrije. *Ta sam se Sotona prerušuje u anđela svjetla* (2 Kor 11, 14). Svojim djelovanjem može potaknuti čovjekova vanjska osjetila, vid, opip, sluh, kao i nutarnje sposobnosti, pamćenje, maštu. Nikakav zid, nikakva blindirana vrata, nikakav čuvar tijela nije kadar zapriječiti utjecaj Sotone na memoriju ili na maštu čovjeka. Ni najčvršća ograda strogoga Karmela nije kadra zapriječiti Demona da preskoči njegove zidove, da preko kojekakvih slika ne ubaci u dušu neke redovnice nesigurnost za njezino zvanje i poticaj da iziđe iz samostanske zajednice. Zato se kaže da je najopasniji «pobožni đavao». Ne postoje mjesta, koliko god bila sveta, na koja se Đavao ne bi mogao ušuljati. Posebno zna, vješto prerušen u pobožno ruho, biti nazočan u svetištima gdje se vjernici skupljaju u velikom broju. Ondje su zavodjenja vrlo opasna.

Sotonu treba ispravno procijeniti

Magijske prakse susrećemo kroz cijelu ljudsku povijest i kod svih naroda. U naše se vrijeme nevjerojatno raširene zahvaljujući sredstvima društvenoga priopćivanja, koja ih uporno promiču. I doista, vrlo mnogo ljudi danas pada u zamke Zloga. A mnogi će, pa i vjernici, odmahnuti rukom i podcijeniti svaki govor o sotonskim praksama.

No, ako malo zavirimo u Bibiju, opaziti ćemo, iznenađeni, da se u njoj često govori protiv magije i vračara i u Starome i u Novome Zavjetu. Spomenimo samo neka mjesta: *Nemoj se priučavati na odvratne čine onih naroda. Neka se kod tebe ne nađe nitko tko bi kroz oganj gonio svojega sina ili svoju kćer, tko bi se bavio gatanjem, čaranjem, vračanjem i čarobnjaštvom* (magija); *nitko tko bi bajao, zazivao duhovne i duše predaka ili se obraćao na*

pokojnike (spiritističke seanse). Jer tko god takvo što čini, gadi se Jahvi (Pnz 18, 9-2). Ne obraćajte se na zazivače duhova i vračare... oni bi vas opoganili. Ja sam Jahve, Bog vaš (Lev 19, 31). Čovjek ili žena koji među vama postanu zazivači duhova ili vračari, neka se kazne smrću, neka se kamenuju i neka njihova krv padne na njih (Lev 19, 27). Ne dopuštaj da vračarica živi (Izl 22, 17).

U Novome Zavjetu naš je Gospodin Isus Krist upozorio kako trebamo biti svjesni velike Đavolove moći te da ga ne izazivamo i da se ne prestanemo boriti protiv njega. I još više, dao nam je moć da ga izgonimo i učio nas je kako se moramo protiv njega boriti, jer on nas neprekidno rešeta. Isus je čak dopustio da ga Sotona kuša kako bi, između ostaloga, nama pokazao koliko je Zli opak, drzak i uporan. I jasno nas je opomenuo da ne možemo služiti dvojici te nas pozvao na stalan oprez. On će upozoriti: *Protivnik vaš, đavao kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre. Oprite mu se stameni u vjeri (1Pt 5,8).*

Sotona se služi pojedinim ljudima koje čvrsto priveže uza se, a koji mu tada iskazuju čast. Takvima daje moć da mogu raspolagati višim silama, koje su uvijek razorne; na taj ih način stavlja u svoju službu i čini ih svojim robovima. Takve osobe, posredovanjem zlog duha, mogu negativno snažno i razorno djelovati na one ljude koji su u svojem svakidašnjem životu odijeljeni od Boga. To su u stvari jadni i nesretni ljudi koji nisu upoznali smisao života, a pogotovo smisao patnje, teškoća, boli i smrti. Oni čeznu za srećom, ali onakvom kakvu predstavlja svijet: blagostanjem, bogatstvom, moći, popularnosti, uživanjem... A Sotona napastuje: *Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i kome hoću, dajem je. Ako se dakle pokloniš preda mnom, sve je tvoje (Lk 4, 6-7).*

I što se događa? Ljudi svih vrsta: mladi i stari, obični radnici i visoki intelektualci, muškarci i žene, političari, glumci, športaši, razni znatiželjnici potaknuti radoznalošću i oni pritisnuti osobnim ili obiteljskim psihičkim i fizičkim problemima vrlo često upadaju u područje magije i okultnih praksa, a ondje ih spremno čekaju dobro pripravljeni i uigrani vračari, astrolozi, gatari, vidovnjaci, iscjelitelji, pranoterapeuti, bioenergetičari, radioestezisti, hipnotizeri i brojni senzitivci – naprosto legija «vrsnih» tipova. K njima se ide iz najrazličitijih pobuda; neki slučajno, jer se čovjek nađe u takvu okruženju, drugi znatiželjno hoće vidjeti što se ondje događa, neki zbog očajne situacije iz koje ne vide izlaza, a neki, opet, u nadi.

Mnogi na sve to gledaju kao na izmišljotinu, praznovjerje, prijeveru i znatiželju uz koju je vezana vrlo dobra zarada.

No, to nije naivno i bezazleno područje. Magija nije samo neko isprano bakanje bez ikakva temelja u stvarnosti. Naprotiv, to je vrlo opasno područje gdje se magičari najrazličitijih vrsta obraćaju đavolskim silama kako bi, podređujući se njima, utjecali na tijek događaja, na druge osobe i njihov život, a sebi izvukli neku vremenitu korist. Kod takvih praksa rezultat je uvijek jednak: udaljiti čovjeka od Boga, uvesti ga u grijeh i, naposljetku, pripremiti mu nutarnju smrt

No Sotonu se ne smije ni precijeniti. On je lukavi lažac koji nas želi uvijek odvući u zabludu i u krajnost. Ako nas više ne može uvjetriti da on ne postoji ili nas uloviti u neku od svojih konkretnih zamka, tada nas pokušava uvjeriti da je on posvuda i kako je sve njegovo. Koristi čovjeku slabu vjeru i sve njegove slabosti te mu ubacuje strah. Želi u čovjeku slomiti vjeru u Božju svemoć, ljubav i milosrđe. Tako neki dolaze u situaciju da posvuda vide zlo i stalno o njemu govore. Ali to je također zamka Zloga, jer jedan Božji pogled jači je od svakoga zla i kaplja njegove Krvi može spasiti cijeli svijet.

ODAKLE UTJECAJ SOTONE U ŽIVOTU POJEDINCA

Kada osoba s teškim problemima dođe svećeniku tražiti pomoć, potrebno je, Božjom pomoću, nastojati razlučiti što je njezin temeljni problem i gdje se krije uzrok tome konkretno temeljnom problemu; potrebno je uvidjeti kada i gdje je problem nastao te odakle je i na koji način zlo ušlo u život dotičnoga pojedinca. Ovo je nužno razlučiti u svakoj konkretnoj situaciji, kako bi se osobi moglo pomoći da se oslobodi i iziđe iz toga začaranoga kruga.

Na temelju dugogodišnje osobne prakse prije svega zatim surađujući s onima koji su se ovom problematikom bavili te čitajući literaturu s temama s ovoga područja, došao sam do spoznaje da postoji više izvora i više puteva kojima zlo može ući u život čovjeka.

Temeljni problem koji muči neku osobu, a koji se poslije transformira i umnaža mnoge poteškoće, ima svoj temeljni uzrok, koji se može nalaziti u:

**Obiteljskom stablu
Duševnim ranama
Osobnim grijesima
Sotonskim praksama.**

Bitno je znati da su sva ova četiri područja uzročno-posljednično povezana, kako se svojim utjecajem isprepliću u životu pojedinaca i da postojanje problema na jednom području omogućuje lakše prodiranje zla u drugo područje.

1. Obiteljsko stablo

Svatko je, bez dvojbe, osobno odgovoran pred Bogom za svoja djela. To je jasno vidljivo iz mnogih biblijskih poruka. No, Biblija donosi i ovakav tekst: *Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opačine, grijeh i prijestup, ali krivca nekažnjena ne ostavlja, nego kažnjava opačinu otaca na djeci – čak na unučadi do trećega i četvrtoga koljena.* (Izl 34, 6-7). Naime, ako su naši pretci – roditelji, djedovi ili pradjedovi počinjali u svojem u životu pojedina zla, tada prokletstvo na svojevrsan način prelazi na njihovo potomstvo, jer mi smo duhovno svi povezani kao karike u lancu; i što je krvna veza jača, to je utjecaj snažniji. Kao što se prenose razne fizičke bolesti (tzv. hereditarna opterećenja), jednako se, na svoj način, prenosi i ono duhovno. To, kao posebno teško opterećenje, može doći do izražaja ako se naši pretci nisu pokajali za svoje grijeha. Osobito je mučno ako se u obitelji dogodilo neko ubojstvo ili samoubojstvo, ako je netko umro naglom smrću, ako je bio član nekih zločinačkih partija, stranki i ideologija (npr. fašističke ili komunističke), ako se ne zna za grob nekoga od naših predaka, ako su im se događali neki bizarni događaji kao što su stravične smrti male djece i sl., ako je netko od naših predaka svoj život posvetio Bogu pa pogazio zavjete ili otpao od Crkve, zatim ako je netko učinio preljub, bludničenje, namjeren pobačaj, teške krađe, kockanje, ovisnosti o alkoholu, drogi i sl. Vrlo se snažno mogu osjetiti na potomcima posljedice grijeha mržnje i nepraštanja. Ljudi koji su ušli u takvo zlo, a nisu se pokajali, ne samo da su uvelike opteretili sebe, nego su svojim potomcima ostavili teško nasljedstvo koje ih toliko opterećuje da vrlo teško nalaze izlaz iz takve situacije. Osobito je važno spomenuti slučajeve gdje su se pretci bavili raznim magijskim i okultnim praksama. U životu tih ljudi može se osjetiti vrlo intenzivno djelovanje Sotone, njegovu moć i njegov snažan utjecaj.

Treba, dakle, znati da postoji negativno duhovno naslijeđe koje dobivamo od naših predaka i koje jednostavno ulazi u naš život u trenutku začeca. Zato je osobito bitno srediti svoje račune s Bogom kako bismo spasili dušu i kako ne bismo bili zapreka miru u životu naših potomaka

Našim pretcima trebamo praštati, za njihove duše često srcem moliti i živjeti sve što nam je majka Crkva dala kao sredstva spasenja.

2. Duševne rane

Temeljni problem osobe koja se obratila svećeniku za pomoć može se nalaziti u nekoj njezinoj duševnoj (emocionalnoj) rani. Traume koje proživljavamo od samoga trenutka začec pa dalje vrlo negativno utječu na naš cijeli život. Osobito su teške te traume i duboko potisnute kad se dogode do treće-četvrte godine života. Naime, naš je duh isti u trenutku začeca i sada, i on vidi i zna, a duša osjeća, svu bol koje joj se nanosi, ali u prenatalnom razdoblju života i u ranom djetinjstvu ne možemo racionalizirati što nam se događa i nemoćni smo braniti se.

Kada osoba doživi tešku traumu u tome nježnom razdoblju životza, njezina duša biva pogođena. Dijete je povrijeđeno grijehom; ali to nije njegov grijeh, nego grijeh osobe koja ga je povrijedila. Otada ono postaje emocionalno bolesno. Osjećaji koji dominiraju osobom koja je zadobila tešku duševnu ranu obično su: osjećaj odbačenosti, osjećaj krivnje, osjećaj manje vrijednosti ili osjećaj straha. To su najčešći temeljni problemi koji rađaju nove konkretne probleme pa čak i na tjelesnome području. Tako svoj uzrok u temeljnoj emocionalnoj rani mogu imati mnogo psihosomatska oboljenja, zatim astma, alergije migrene...

Na prvi pogled reklo bi se da emocionalne rane nemaju svoj temeljni uzrok utjecaju Zloga. Ali to nije točno. Imaju. Temeljna je rana nastala kao posljedica nečijega tuđega čina grijeha nad osobom koja je ranjena, a na grijeh uvijek navodi Sotona. Zato, kada imamo osobu kojoj je temeljni uzrok problema u emocionalnoj rani, dok molimo za emocionalno ozdravljenje te osobe, treba moliti i za duhovno oslobođenje te Božje praštanje osobi koja je počinila grijeh ranjavajući je. Treba također moliti da osoba koja je ranjena oprostí onome tko ju je ranio.

Duševne ili emocionalne rane uvijek su jače što je osoba koja nam ih je nanijela po krvi bliža (otac, majka, brat...) Tako se često dogodi da, moleći za majku, ozdravi dijete, ili, da bi ozdravila majka, treba moliti za ozdravljenje i oslobođenje njezinoga oca ili čak supruga i sl.

Osoba može zadobiti emocionalne rane u kasnijem razdoblju života. One mogu biti vrlo teške, ali obično nisu tako duboko potisnute u podsvijest kao kada ih zadobijemo u ranom razdoblju života. I ove rane mogu biti izazvene tuđim grijehom (primjerice silovanjem, nazočenjem teškim zločinima i sl.); odgovornost žrtve može biti u onoj mjeri u kojoj je počinila grijeh propusta, nerazboritosti itd.

Problem s osobama čiji je temeljni uzrok poteškoća u duševnoj rani jest u tome što obično prođu mnoge okultne prakse dok dođu svećeniku, pa je tada cijela situacija još teža. Kod njih Sotona može dakle, biti i uzrok temeljnoga problema i zapreka otkrivanju i ozdravljanju od toga temeljnoga uzroka svih problema.

Osobe koje imaju tešku duševnu ranu često napada duh mržnje i nepraštanja te ih toliko zapo sjedne da im razara život i tjera ih u težak grijeh prema sebi i prema drugima. Emocionalno ozdravljenje i oslobođenje takve osobe dolazi kad se osoba istinski odluči za Boga i duboko i iskreno oprostí onome tko je je ranio. Treba reći i to da psihijatrija i medicina ovdje imaju vrlo male učinke. To je područje našega života u kojemu Sotona, uglavnom po nečijem tuđem grijehu, ima utjecaj na nas. Tu situaciju i sve što je s njom povezano treba predati Isusu te u Njemu zavoljeti sebe i one koji su nas povrijedili.

3. Osobni grijesi

Najčešći uzrok Sotoninog utjecaja na čovjeka jesu njegovi osobni grijesi. Osobni grijesi uključuju svjesnu i svojevolutnu odluku neke osobe protiv Boga. Imaju različitu težinu, a mogu se počinuti mišlju, riječju, djelom i propustom. Najteži su obično grijesi djelom, jer je djelo uvijek završen čin. No treba reći da stvarnu težinu svakoga našeg osobnoga grijeha poznaje samo Bog.

Kada govorimo o grijehu kao izvoru sotonskoga utjecaja u životu čovjeka, jasno je da je svaki osobni grijeh odluka protiv Boga, a za Sotonu. Dakle, u trenutku kada je čovjek pristao

počiniti grijeh, odlučio se za Sotonu i već je u tome trenutku Zli ušao u njegov život i u određenoj mjeri dobio vlast nad njime. Taj grijeh može biti tako razoran da poslije otkrivamo kako je on temeljni uzrok svih naših problema. Osobu koja nastavlja živjeti u tome grijeh još jače napada svaki pogibeljni virus zla i ona sve češće podliježe napasti. A grijeh, koji je bolest duha, širi se dalje pa zbog njega obolijeva duša, a čak i tijelo.

S obzirom na tematiku ove knjige, ovdje ćemo se posebno osvrnuti na grijeh protiv prve Božje zapovijedi, grijeh idolopoklonstva. Znamo da, na kraju, krštenje prve Božje zapovijedi uključuje krštenje svih Božjih zapovijedi. A i Sotona to zna. Zna da je, ako nagovori čovjeka da kaže Bogu NE i odluči se za njega, Đavla, uspio manje-više u svemu ostalome. Naime, **Zli je otac laži tužitelj braće i ubojica ljudi, i jasno je kamo ide život čovjeka koji se njemu poklonio.** Zato on čini sve kako bi čovjeka naveo na ovaj grijeh i, da bi to ostvario, zna se prerusiti i u anđela svjetla (usp.2 Kor 11, 14).

Čovjek našega stoljeća živi u okruženju u kojemu se svaki autoritet odrekao Boga ili okrenuo otvoreno protiv njega, ili, s druge strane, u okruženju u kojemu nema ni autoriteta ni odgovornosti, u kojemu je sve dopušteno. A ova dva zla, nažalost, izvrsno nadopunjuju jedno drugoga.

Mlade se ljude danas vrlo često zavodi grijehom seksualnosti, uvjeravajući ih kako su predbačeni odnosi nešto sasvim prirodno i kako samozadovoljavanje čovjeka smiruje i kanalizira njegovu energiju i napetost. Koliko se zlo širi među mladima preko besramnih časopisa koje, nažalost, u obitelj donose sami roditelji i time upropaštavaju svoju djecu! Mlad se uvjerava kako ih alkohol i droga oslobađaju od tjeskoba i trauma. Zli im se nudi preko magije i raznih okultnih praksa. U te prakse počinju ulaziti manje-više svjesno, čineći teški grijeh idolopoklonstva. Kada poslije njihovi problemi doista postanu teškima, obraćaju se raznim nadriiscjeliteljima ili ulaze u razne sekte, umjesto da se obrate Bogu i službenicima Crkve. Zlo na zlo, kako kaže poslovice, ali znamo da Sotona Sotonu ne može izgoniti.

Svaki grijeh, a posebno onaj u kojemu leži temeljni uzrok svih naših kasnijih problema, treba duboko okajati, ispovjediti se, odreći se grijeha, dati zadovoljštinu za uvredu Boga i utjecati se velikome Božjemu milosrđu. Samo se tako čovjek oslobađa sotonskoga utjecaja, koje je po osobnome grijehu ušao u njegov život. Najopasnije, pogibeljno, jest kada čovjek ustrajava u grijehu, kada hoće griješiti, praveći od jednoga određenoga grijeha ili od mnogo grijeha svoje odvratne bogove. Treba porušiti svaki idol i na prvo mjesto u životu staviti Boga, Trojedinoga Boga, koji nam se objavio u Isusu Kristu, našem Gospodinu.

4. Sotonske prakse

Ovo je vrlo opsežno područje, o kojemu je mnogo napisano, ali koje nije nikada do kraja proučeno. Kako Zli nastoji sve zamaskirati i zamrsiti, ponekad je vrlo teško definirati što je što i što kamo pripada u njegovim rabotama Sluge Sotone često se bave različitim okultnim praksama, a ono što čine nerijetko zamataju u, navodno znanstveno dokazive formule, a sve to, opet uvijek u lažnim i zlonamjernu dobrohotnost.

OKULTIZAM I MAGIJA

Ovdje želim dotaknuti jedno golemo područje gdje Sotona, osobito u ovo naše vrijeme, bere obilnu žetvu.

Sama riječ «okultizam» dolazi iz latinske riječi «occultus», što znači skriven, tajan, mračan. Prema tome, okultizam bi bio pokušaj ući u tajanstveni mračni svijet nepoznatih sila. Taj tajanstveni svijet zapravo se pojave u prirodi čiji se okultni uzrok ne može znanstveno dokazati. Obično ljudi koji se bave znanošću izbjegavaju izraz okultizam pa više rabe pojam parapsihološki fenomeni – kojima se bavi parapsihologija. To su, zapravo pojave u prirodi čiji se uzrok ne može objasniti do sada poznatim prirodnim zakonima.

Čovjeka je oduvijek zanimalo područje okultnoga, tj. tajnovitoga. Posebno je želio zaviriti iza zavjese koja skriva njegovu budućnost. Da bi u tome uspio, pritjecao je raznim okultnim, magijskim praksama, kao što su, primjerice, proricanje budućnosti, gatanje iz kave, dlana, karata, posebno tarot karata, radoznanom pitanju horoskopa u dnevnim novinama, čitanju astroloških časopisa i brojne literature koja se danas nudi s područja okultizma i magije, korištenja sanjalice, bavljenju viskom (radioestezija), zazivanju duhova (Spiritizam)...

Nažalost, moramo s velikom zabrinutošću ustvrditi kako danas naša djeca i mladež sve više prihvaćaju i prakticiraju vračanje, vračarske kultove, čarobne formule, fantastične kultne postupke, astrologiju, ji-jing, jogu, trnscedentalnu meditaciju, zen-budizam, judo, karate, kabalu, akupunkturu kiropraktiku, reiki, paragnoziju, mantiku, psihomeriju, psihoskopiju, hiromantiju, kartomantiju krisalomantiju, astromantiju, rabdomantiju, irimantiju i druge vrste magijskih praksa.

Mnogi, jer je to danas trend, ulaze u razne sekte kao što su: hare-Krišna, sljedbenici Saibabe, mahariši, svjedoci Jehove, kvekeri, mormoni – crkva Isusa Krista svetaca posljednjih dana, adventisti sedmog dana, novoapostolska crkva, the Christian Science – kršćanska znanost, bahaisti, Kristova općina, pentekostalci itd.

Po svojoj morbidnosti i snažnom đavolskom djelovanju posebno se ističu sotonske sekte.

Mlade sve više oduševljava new-age, koji djeluje vrlo široko i vrlo organizirano, pokušavajući stvoriti novi svjetski poredak. On je, zapravo, vješta sotonska mješavina kršćanstva i gore navedenih sekta; pod tom krinkom djeluje vrlo konkretno na svim područjima života, o kojima čovjek dana nužno ovisi (kulturi, obrazovanju, medicini, ekonomiji, politici...).

Velik je broj knjiga i časopisa koji se bave okultnim praksama i izdaju se u velikim nakladama, a neki i tajno. U njima se poučava i upućuje ljude kako mogu i sami ući u taj opasni svijet okultizma i magije.

Statistike nam donose da se u današnje vrijeme dvadeset milijuna Europljana učestalo bavi okultizmom. U Njemačkoj ima više od tri milijuna poklonika okultizma, a uz njih još pet do deset milijuna simpatizera okultnih učenja. Podatci iz Amerike govore kako se broj Amerikanaca koji se bave vradžbinama i magijom procjenjuje na najmanje deset milijuna. Među njima su mnogi visokoobrazovani ljudi. Prema tome, područjem okultnog i magijskog ne bave se samo takozvani «primitivni narodi», nego u velikoj mjeri i zapadni kulturni krug.

Ovdje treba jasno istaknuti kako se pod pojmom magija ne misli na ono što na potzornicama izvode pojedini iluzionisti (mađioničari – «hokus-pokus»), odjeveni u lijepa odijela, izvlačeći bijele kuniće iz crnih šešira. Nije, dakle, riječ o spretnosti prstiju, nego o paranormalnim moćima, koje uvijek imaju izvor u djelovanju okultnih, demonskih sila, iza kojih se krije nitko drugi nego **Sotona**.

Na područje okultnoga i magijskoga neki ulaze iz radoznalosti, drugi jer je to danas u trendu... Većina njih će reći kako to ne uzimaju ozbiljno pa misle da im to ne može štetiti. No, Sotona «okultne igre» uzima ozbiljno. I moramo se ne znam po koji put ponovno uvjeriti kako on svaku ruku koja mu se pruža prije ili kasnije uzima u svoj čelični stisak i više je tako lako ne pušta. Jer, tko posegne za vatrom, taj će se opeći – vjerovao on u razorno djelovanje vatre ili ne, to je nebitno.

Takvim i sličnim postupcima čovjek otvara vrata zlim silama, bilo svjesno ili nesvjesno, i neprimjetno biva ozračen negativnim silama Zloga, iz čega onda proizlaze najrazličitiji problemi i vrlo često ozbiljni poremećaji na fizičkoj i psihičkoj razini. Mnogi se tada počinju tužiti kako ih progone čest osjećaj straha, doživljavaju neku neobičnu zatvorenost u sebe, bijeg od ljudi, preveliku mržnju i nemogućnost opraštanja nekoj osobi, dekoncentracije – posebno u molitvi, sumnje nepovjerenje, osvetoljubivost, razne tjeskobe, velike i nepodnošljive napetosti u obitelji, prisilne misli na samoubojstvo, padanje u bezvoljnost i besciljnost života, osjećaj trajnog nemira i more u snovima. Neki počinju čuti u sebi prisilne glasove. Drugi opet moraju raditi neke prisilne radnje, koje ne bi htjeli. Mnogi osjećaju duševne, a ponekad i fizičke

smetnje, ne mogu se osloboditi nekoga poroka, misle kako imaju bioenergiju u sebi, razgovataju s duhovima te im se pričinja kako dobivaju neke neobične spoznaje s drugih svjetova...sve to, a da ne znaju što se to, zapravo, s njima događa. To su sami neki pokazatelji, koji nedvojbeno govore o negativnom utjecaju zlog duha na čovjeka.

Kod krštenih osoba osobito se zapaža stalan poremećaj u komunikaciji s Bogom. Nastaju teškoće u molitvi i čitanju Svetoga pisma, zastoj i izrazita blokada u duhovnome rastu, ozbiljna sumnja u spasenje, bogohulne misli, nedostatak duhovnoga razlučivanja, smanjenje vjere i radosti, sve veća nezainteresiranost i udaljšavanje od Isusa Krista i njegova Evandelja.

Osobe koje su se bavile okultnim praksama i magijom vrlo često osjećaju probleme na moralnom i psihičkom području: znaju zapasti u depresiju, agresivnost, imaju osjećaj zarobljenosti, a na seksualnom području doživljavaju razne perverzije i zastranjenja te neprirodnu prisilnu seksualnost.

Kada se ljudi nađu u ovakvome okruženju zla normalno je da počinju tražiti pomoć. No, zanimljivo je da, kao po nekom pravilu, redovito idu na pogrešna mjesta. Najčešće idu raznim vračarima, gatarama, vidovnjacima, iscjeliteljima, astrolozima, bioenergetičarima, radioestezistima... A svi se oni, opet, bave magijskim praksama, što, zapravo, znači sotonskim poslom. Takvi se znaju često zaštititi svetim slikama i kipovima, koje drže u svojoj kući, kako bi uvjerali nepoučene vjernike da oni rade s nekom božjom snagom. To je samo paravan iza kojega skrivaju svoju magijsku podvalu.

Primjera radi, došla mi je u ruke posjetnica neke iscjeliteljice. Na jednoj strani slika Presvetoga Trojstva lik Oca i Sina i Duha Svetoga, s tekstom: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetome, a na drugoj naslov: Iscjeliteljske ruke (liječenje na daljinu) – skidanje uroka i – proricanje sudbine tarot karte). Slijedi ime osobe i njezini telefonski brojevi: tri u jednom, a tri telefonska broja u drugom gradu i mobitel. Očito je, jedna vrlo razgranata aktivnost. Osoba koja mi je dala tu posjetnicu bila je kod te iscjeliteljice i rekla mi je kako dotična vrlo skupo naplaćuje svoje usluge. Eto, tako se zavodi ljude! A sredstva društvenoga priopćavanja: dnevne novine, razne publikacije, pojedine radio i televizijske emisije prepune su laskavih ponuda i primamljivih reklama upravo iz toga okultnoga i magijskoga područja. I mnogi u svojim teškoćama i mučnim životnim prilikama traže rješenja na toj strani.

No, znamo: *ne može Sotona Sotonu izgoniti* (usp. Mk 3, 23). Zato čovjeku koji traži pomoć na ovoj strani poslije biva još gore. Ne samo da nije doživio oslobođenje, nego se takvom magijskom praksom još jače zabetonirao u zlo. Mnogi su to na vlastitoj koži iskusili.

Crna magija i vraćanje

Ova zlokobna praksa ima za cilj usmjeriti sotonsko zlo protiv neke osobe preko magijskih formula i obreda koji su uvijek okultni, tajnoviti, katkada vrlo spleteni, a u kojima se zaziva Sotona. Da bi vračar mogao utjecati na neku određenu osobu, u pravilu uvijek traži od te osobe nešto njezino, kao: kosu, nokte, kožu, jedan dio, najčešće, intimnoga rublja, fotografiju ... Zatim svojoj žrtvi sugerira neka pravila postupanja koja mora strogo provesti kako bi se postigao uspjeh; primjerice, pohoditi sedam crkava, zapaliti svijeću na određeni način, posipati prah, otići na groblje te stavljati ili donositi određene predmete s groba, nositi neke predmete kao «zaštitu» na sebi ili ih stavljati na određena mjesta, konzumirati određenu hranu ili napitke.

Mnogo su mi puta došle jadne i preplašene majke koje su svoju djecu nosile nekim vračarima koji su im dali određene predmete da ih stave na svoju djecu. To na prvi pogled može izgledati naivno i beznačajno. No, vidjelo se i otkrilo kako je takva praksa imala zlokobne učinke, jer su to bila prava sotonska zlodjela.

Magijska astrologija poznaje i razne magijske predmete koje pripremaju pojedini vračari, kao: pentakole, hajlije, talismane. I, kada pojedine osobe dožive zlu sudbinu – događaju im se nesreće, neshvaćene su u obitelji ili u društvu, trpe od manjka ljubavi, siromaštva, prati ih

strah i raznovrsne fobije – onda su sretne ako mogu od pojedinih vračara dobiti takve predmete kao «zaštitu», uvjerenе kako će ih to osloboditi od njihovih nevolja. I vrlo se radosne da mogu platiti visoku cijenu kako bi dobile te predmete koji im donose «sreću». Ali, uporaba i nošenje tih i takvih predmeta ima velik negativan naboj, koji poslije snažno šteti, ne samo njima nego često i svim članovima obitelji u čijoj se kući takvi predmeti nalaze.

U magiji su poznati i magijski napitci, koji izazivaju sugestiju ili Đavolsko mučenje u onima koji to progutaju. Priprema ih vračar zazivajući zlokobne duhove. Takav se napitak tajno umiješa u hranu ili piće. Posebno je poznat tzv. «ljubavni napitak», koji može nametnuti strašan vez snagom sotonskih sila.

Kod vraćanja je, dakle, karakteristično to da osoba sama ide vračaru i traži «pomoć», a on joj savjetuje neka učini određene radnje i koristi se određenim predmetim, obećavajući joj da će tako postići svoj cilj

Ovdje bih želio jasno naglasiti: ako čovjek stupi na područje neprijatelja i uđe u njegov krug, on pada pod njegovu vlast i utjecaj, makar to činio naivno, iz neznanja i bez neke zlobe. Sotona tada ima izvjesno suvlasništvo u tome čovjeku i ne napušta ga tako lako. Čovjek je postao ozračen silama Zloga i ulazi u začarani krug, iz kojega ga može osloboditi jedino svemoguća ruka Božja. Jer **Zli je jači od čovjeka**. Čovjek je u takvim situacijama posve nemoćan i osjeća kako njime upravlja neka sila kojoj se ne može oduprijeti. No, **Bog je neizmjerно jači od Zloga**. I zato je Bog jedini siguran put spasa i oslobođenja.

Uroci (čini) ili čaranje

Postoji klasična definicija koja glasi; čaranje ili vraćanje jest «umijeće da se naštetiti drugim osobama preko»Đavla».

Danas je, možemo slobodno ustvrditi, upravo poplava osoba koje se bave ovakvim negativnim praksama. U taj se krug ubrajaju razni kartomanti, hiromanti, vračari, vještice, sekte crne magije, sotonske sekte, negromanti, gataoci i sve one osobe koje na jedan ili drugi način imaju nešto sa sotonskim djelovanjem. I u Starome i u Novome zavjetu nalazimo izričite osude ovakvih praksa: *Ne vršite nikakvu vrst gatanja ili magije...; ne obraćajte se vračarima niti gataocima; nemojte ih pitati za savjet da se ne okaljate preko njih* (Lev zak 20. 27). *Kada uđeš u zemlju koju će ti Gospodin Bog dati, nemoj naučiti vršiti gnusobe naroda koje tamo obitavaju. Neka se u tebi ne nađe koji žrtvuje prolazeći kroz ogranj svojega sina ili svoju kćerku, niti tko vrši gatanje ili čaranje ili proricanje (po letu ptica) ili magiju; niti tko vrši čarolije, niti tko savjetuje duhove ili gataoce, nitko tko pita mrtve, jer tko čini te stvari gnusoba je pred Bogom; zbog ovih gnusoba, Gospodin Bog tvoj izbacuje te narode ispred tebe. Ti češ biti neokaljan pred Gospodiom tvojim Bogom, jer narodi čiju zemlju češ ti zauzeti slušaju gataoce i bajače, a tebi to nije dopustio Bospodin Bog tvoj* (Pnz 18, 9-14).

To je najčešći način kako se preko određenih predmeta, koji se ponude Sotoni da on u njih utisne svoju zlobnu moć želi naštetiti drugoj osobi. Dakle, koristi se određeni materijal sa svrhom da se nekome naštetiti. Sotona često oponaša Boga. To se i ovdje može opaziti. Svaki sakrament, naime, ima određenu materiju, tvar (krštenje – voda ...). Tako i kod uroka – Sotona se koristi materijom, ali sa zlom namjerom, da naštetiti.

Postoje pravi, autentični uzroci, po kojima zloduh svojim djelovanjem uzrokuje zlo. Takve uroke čine osobe koje su ušle u savez sa Sotonom. Takve osobe žive od mržnje, zavisti, prepredenosti, baš kao i zlodusi. To je važno reći jer mnogi, pa i svećenici, danas ne vjeruju da uroci postoje.

Donosim jedan istiniti slučaj. Marini (naravno, ime je izmišljeno) već je tri godine bivalo vrlo mučno, ali samo noću. Čim bi ušla u spavaću sobu, izgubila bi svijest. Počela bi teško disati, gušiti se, postala bi jako uznemirena, imala bi jaki podražaj na povraćanje, glava bi je počela nepodnošljivo boljeti, a na kraju bi pala u nesvijest. Majka bi zvala službu Hitne pomoći, ali čim bi je dovezli u bolnicu svaka bi mučnina nestala. Liječnici bi uvijek iznova

utvrdili da je posve zdrava. Vratila bi se kući i opet bi sve počelo po starome čim bi krenula u spavaću sobu, a osobito kada glavu položi na jastuk. Tako bi je sve boljelo da ne bi mogla zaspati ni na trenutak, ni malo predahnuti. Bila je kod različitih specijalista, koji su više puta radili pretrage nakon kojih bi svaki put zaključili da je možda riječ o epileptičkim napadima. Ali snimke mozga i druge pretrage to nikada nisu potvrdile.

Jednoga dana je jedna obiteljska prijateljica predložila da se Marina obrati jednom egzorcisti. Poslije prva tri egzorcizma i blagoslova kuće ništa se nije poboljšalo. Napadi su se ponavljali. Egzorcist je Marini savjetovao da što iskrenije živi kršćanski, da kuću škropi blagoslovljenom vodom. Osim toga, savjetovao joj je da sve jastuke u kući raspore. Nije želio da Marina bude povrijeđena kaže li da se raspore samo njezin jastuk. Sumnjao je da se u Marininu jastuku nalazi urok. Svi jastuci bili su normalni, samo u Marininom jastuku bio je komad crnoga sukna za pokojnika. Bio je dug i širok koliko i jastuk a na sebi je imao prišivena mnoga pera u obliku pogrebnog vijenca. Egzorcist joj je savjetovao da jastuk poškropi blagoslovljenom vodom i da ga zatim spali.

Nakon što je to učinjeno, mučnine su prestale. Marina je počela normalno spavati. Prošlo je više mjeseci odkako je jastuk spaljen. Marini je bilo dobro. Ponovno se počela baviti svojim redovitim poslovima, osjeća se odmorenom, živi uzornim kršćanskim životom, a u njezinu se obitelj, nakon svih kušnji, vratila vedrina. Nakana je bila ta da ta crna tkanina koja je magijom unesena u jastuk malo po malo Marinu dovede do očaja i naposljetku do smrti. Otkrilo se da u susjedstvu postoji obitelj koja je iz čiste mržnje i zavisti naručila urok kojim se trebala izazvati smrt cijele obitelji, ali je Marina postala jedinom žrtvom.

Demonsko djelovanje može biti usmjereno i načovjekovo materijalno okruženje, osobito predmete i mjesta, preko kojih se opet želi utjecati na čovjeka. Nerijetko bivaju pogođene kuće. Razna pomagala, namještaj, svjetiljke i drugi predmeti u kući bivaju uništeni. Čuju se udarci i buka, bez vidljiva uzroka. Pomagala za rad koja su savršeno funkcionirala najednom neobjašnjivo prestaju funkcionirati ili budu posve uništena. Zavjese najednom počnu gorjeti ili se, primjerice, na zidu pojavi mrlja crne boje. Prostorije u kojima nema nikakvih dotoka vode budu poplavljene. Znadu se dogoditi neobjašnjivi događaji; primjerice, posjedi kojima cvjeta posao odjednom neobjašnjivo propadaju; cijela stada stoke ugibaju, urod biva uništen, polja pogađaju neobjašnjive nejezde kukaca... Stručnjaci su u susretu s takvim pojavama nemoćni. No, poslije molitve protiv demonskog napastovanja i upotrebe sakramentalna: vode i soli za egzorcizam, nestanu.

Vradžbine trovanja

Ovo se može dogoditi tako da osoba kojoj se želi nauditi pojede hranu ili popije napitak u koji su umiješani uroci. Uroci mogu biti od najrazličitijih sastojaka: mrtvačkih kostiju, menstrualne krvi, raznih prašaka – najčešće crnih, izgorjelih dijelova životinja – posebno srca, neke posebne trave i slično. Ne ovisi urok toliko o materijalu, nego prije svega o volji i mržnji onoga koji želi djelovanjem Sotone nauditi drugoj osobi. Postoje posebne tajnovite formule koje vračari izgovaraju dok pripremaju takve ogavne mješavine. I zato osoba koja je na taj način pogođena ima razne smetnje. Najčešće doživljava karakteristične bolove u želudcu, od kojih se oslobađa jedino molitvom te mnogim povraćanjem, pri čemu napadnuti može izbaciti najneobičnije stvari.

Vradžbine zaljublivanja

Njima se želi postići da jedna osoba zamrzi drugu, ili, pak, da se u nju zaljubi. To ovisi o nakani naručitelja.

Postoji i drugi način da se učine zlokobnima određeni predmeti koji pripadaju osobi kojoj se želi nauditi; primjerice, fotografije, razni dijelovi odjeće ili neke druge njezine stvari. Ili se

čak mogu učiniti zlokobnima neki likovi koji predatavljaju dotičnu osobu: lutke, životinje a ponekad čak i žive osobe istoga spola i dobi. Ovdje je postupak takav da se nad određenim medijem čine zle radnje koje se žele nanijeti određenoj osobi. Tako se, primjerice, za vrijeme takvoga sotonskoga obreda zabadaju pribadače oko glave neke lutke koja predstavlja osobu kojoj se želi nauditi. Tada se dogodi da osoba kojoj je to namijenjeno osjeća vrlo teške bolove u glavi. Ili se, opet, ubadaju igle, čavli, noževi u dijelove tijela lutke koja predstavlja osobu koju se želi napasti. I, stvarno, ta nesretna žrtva osjeća strašne bolove na tim mjestima. A do oslobađanja dolazi molitvom Crkve te kad se iz lutke izvade ti predmeti i završi taj sotonski obred.

Vradžbine raspadanja

To je vradžbina usmrćenja. Izvodi se tako da se začarani predmet zakopa u zemlju uz kuću dotične osobe kojoj se želi nauditi. Kako se taj predmet postupno pretvara u prah, tako u dotičnoj osobi postupno nastaje bolest i ta vradžbina rezultira posvemašnjim psihosomatskim iscrpljenjem, koje polako ali sigurno dovodi do smrti. Nikakav liječnik ni specijalist ne uspijeva otkriti uzrok takvoj bolesti. Čak ni najsuvremeniji aparati ni vrhunska analiza ne mogu otkriti nikakve simptome takvoga bolesnika. Naprotiv, rezultat svih mogućih pretraga jest taj da je osoba klinički potpuno zdrava, a bolesnik se jednostavno troši, gasne i naposljetku umire. To je nedvojbeno jedna od najstrašnijih vradžbina, koja je, nažalost, sve češća.

Postoje uroci i učinjeni povezivanjem, sa svrhom da se naštetiti djetetu u majčinoj utrobi. Vežu se kosom ili vrpčama različitih boja pojedini dijelovi tijela lutke koje predstavlja dijete u majčinoj utrobi kojemu se želi naškoditi. Cilj je da se na tim dijelovima tijela dijete rodi izobličeno ili da se ti dijelovi tijela normalno ne razviju. Često to zna biti usmjereno na djetetov mentalni razvoj, pa dijete poslije trpi od smetnja u učenju, u radu, u normalnom ponašanju.

Postoje uroci, koji su česti, a nabačeni su po neobičnim predmetima koji se znaju naći, primjerice u jastucima, madracima... Ti predmeti mogu biti: komadići drva ili željeza, grumeni krvi, gusto zapletena kosa žene ili djeteta, obojene i zauzlane vrpce, konopci puni uzlova i slično. Kad se otvori madrac ili jastuk, ponekad se ovi predmeti ne pokažu odmah. No, kad se ta mjesta poškrope blagoslovljenom vodom ili se u njih stavi blagoslovljena slika Gospe, a posebno križ, odjednom se pokažu najneobičniji predmeti.

Vradžbina prijenosa

Đavolsko djelovanje uroka ponekad može biti usmjereno na to da se supružnici ili zaručnici ili pak prijatelji jednostavno rastave. Susreo sam u svojoj praksi više slučajeva kad su se zaručnici doista voljeli i jedno drugo željeli, ali odjednom, bez ikakva razloga, nisu više mogli biti zajedno i rastavili su se.

Ponekad se događa, primjerice, da se djevojka zaljubi u zaručnika svoje najbolje prijateljice. Da bi ostvarila svoj naum i pridobila toga mladića, pođe k osobi koja se bavi urocima i čarima te putem magije realizira svoj plan. Dakako da je to bio strašan brak. Iako se nikako nisu mogli prihvatiti, muž nije uspio napustiti ženu. Živjeli su zajedno, ali doista kao u paklu.

Događa se i to da se brak zasnue bez ljubavi i protiv volje mladenaca; bila je to volja roditelja ili nekih drugih osoba koje su urokom postigle da osobe čine ono što ne bi htjele, a osvijeste se tek kada povratak bez teških posljedica postane nemogućim. Ovo je pakao od života, koji samo Krv Kristova može prekinuti.

U slučaju uroka, osoba koja je žrtva ne zna što joj je učinjeno ili ju se pod prijeverom dovede k osobi koja čini uroke. Žrtva, dakle, ne mora imati problem i izričito tražiti «pomoć» nego druga osoba, iz zlobe i pakosti, odlazi čarobnjaku da on, različitim činima i predmetima, nametne zlo osobi koju ova mrzi. Često se osoba koja želi nekome napakostiti sama bavi čara-

njem i nabacuje uroke; na to je tjera njezina mržnja.

U slučajevima kad se ljudi nađu pogođenima magijskim djelovanjem i zbog toga imaju teške posljedice, traže izlaz iz takve situacije; no, kao u pravilu, Zli ih ponovno dovede svojim slugama vračarima. A oni ih tada zavode, tvrdeći kako se bave **bijelom magijom**. Po njima, bijela magija skida uroke. Tako vračari pogođenim osobama iznuđuju novac uvlačeći ih u još veća zla. Svojim sotonskim praksama mogu postići čak to da bolesnik privremeno ozdravi; no, njegovo zlo prijede, primjerice, na ženu, djecu, roditelje, braću i slično. Ovo se zlo može očitovati kao tvrdokoran napad od vjere, nepopravljivo grješno stanje, česte prometne nesreće, depresije, strahovi, samoubojstva...

Kako postupiti s nađenim ili dobivenim magijskim predmetima

Sve takve stvari treba pošćropiti blagoslovljenom vodom i spaliti ih, ne u kući nego vani, negdje na otvorenom prostoru. Pepeo, željezne predmete i sve predmete i sve predmete koji se ne mogu spaliti, nakon što su prošli kroz vatru. Baciti nekamo gdje teče voda, najbolje u potok, u rijeku, u more ili u kontejner za otpad koji se spaljuje. Nije dobro baciti u zahod svoje kuće, jer se može dogoditi da se začepi odvod i poplavi kuća. Kod uništavanja zaćarani predmeta kroz vatru važno je sve pratiti molitvom i zazivati zašćitu presvete Krvi Isusove i poslije svega oprati ruke blagoslovljenom vodom.

Spomenuo bih ovdje da se gotovo po svim našim mjestima mogu naći «vrlo pobožne osobe» bilo muškarci bilo žene, koje «redovito vidimo u crkvama», a koje za sebe drže da skidaju uroke, razne vražbine ili zlo oko. Takve će osobe dati pogođenima uz medaljicu i križ i još neki predmet kao «crvene rošćiće», «vućje zube» ili neke smotuljke i savjetovati im da ih nose uza se kao zašćitu. Ti predmeti, doduše, nisu napunjeni negativnostima po magijskim obredima koje obavljaju redovito vračari, ali su ipak povezani sa Sotonom po grijehu praznovjerja. To također treba spaliti. I, umjesto tim osobama, treba doći svećeniku.

Spiritizam (zazivanje duhova)

Jedna od najopasnijih magijskih praksa nedvojbeno je spiritizam. To je, zapravo, pokušaj da se stupi u dodir s duhovima pokojnika ili, pak, s višim duhovima. Sastoji se od zazivanja skrivenih sila i nikada nije od Boga, nego uvijek od pakla. On je sredstvo da se na zemlji proširi carstvo kneza tame. Stoga su oni koji su mu podlegli pridruženi sotonskoj crkvi. Ova je praksa poznata u svim kulturama i narodima. U spiritizmu je uvijek nazoćna osoba, tzv. medij, koja je posrednik između duhova i ljudi. Medij pruža svoj glas, pokrete, pisanje..duhu od kojega se traži da se oćituje. **Ti su duhovi uvijek đavli**. I zato se može dogoditi da ti zli duhovi zaposjednu nekoga od nazoćnih. Crkva je uvijek osuđivala spiritistićke seanse i sudjelovanje, pa i samu nazoćnost njima. Nikada se ne može nešto dobro naućiti pitajući Sotonu za savjet.

Ali ova praksa, kao i sve ono što je tajnovito, okultno, privlaći ćovjeka i izaziva njegovu radoznalost. Zato se događa da već djeca u osnovnoj školi, pa i srednjošćolska i studentska mladež vrlo često upadaju u iskušenje da u skupinama pokušavaju zazivati duhove. Dakako da to ćine i odrasli. Poznato mi je da jedna skupina intelektualaca, dakle visoko obrazovanih ljudi s fakultetskim diplomama, redovito uprilićuje spiritistićke seanse.

Iz moga dugogodišnjega iskustva došao sam do sigurnoga zaključka da svi oni koji su se bavili spiritizmom, kao po pravilu, doživljavaju napast crnih i suicidalnih misli, tj. prije ili kasnije, u određenim kriznim situacijama, pomišljaju na samoubojstvo, a mnogi ga i počine. Sotona najviše likuje kada žrtvi koja mu se približila i koja je ušla u njegov začarani krug oduzme smiso za život i dovede je na rub da ne vidi više nikakva izlaza. U tako teškom depresivnom stanju čovjek lako dignu ruku na svoj život. Sve češći suicidi u posljednje vrijeme u nas u mnogim su slučajevima izazvani spiritističkim i drugim sličnim magijskim okultim praksama. A uz to se pojavljuju i mnoge druge negativne posljedice ovakvih praksa kao: psihofizičko uništavanje, moralne i religiozno propadanje, nesаницe, uzrujanost i teške more u snovima, teški strahovi.

Može se dogoditi da zao duh ostane u određenom prostoru gdje se spritiziralo i da stalno opsjeda osobe koje su nazočile spiritističkoj seansi. Često, kada idu u krevet i ugase svjetlo, Zloduh dolazi i pravi teške smetnje tako da osoba izludi od straha.

Postavljaju se pitanja: Je li uopće moguće dozvati duhove? Zar se uvijek na spiritističkim seansama pojavljuju samo zli duhovi? Mnogi ova pitanja postavljaju imajući u vidu primjer koji nam donosi Biblija kad se Šaul, izraelski kralj, obratio jednoj ženi-mediju i zapovjedio joj: *Daj mi vraćaj pomoću duha i dozovi mi onoga koga ti rekнем* (Sam 28,8). I, doista se pokazao prorok Samuel koji je umro mnogo prije. Bog je očito dopustio ovu iznimku. Ali je vrlo važno zapaziti krik i zaprepaštenje medija, kao i oštar ukor Samuela: *Zašto si pomutio moj mir dozivajući me gore?* (1 Sam 28,15). Mrtve moramo poštovati, a ne ih uznemirivati. Ovo je jedan jedini primjer koji nam donosi Biblija i zato ga ovdje donosim doista kao iznimku. Naši pokojnici trebaju od nas molitve za oslobođenje iz čistilišnih muka i to je jedino što mi za njih možemo učiniti; a Bog nikako ne dopušta da ih koristimo za bilo kakve naše zemaljske planove.

Ovdje bih htio posebno skreniti pozornost svojim kolegama svećenicima da dobro otvore oči, jer je situacija u kojoj živimo upravo impregnirana najraznovrsnijim oblicima sotonizma. Ljudi se oko nas jednostavno guše u zlu, a čini se kao da mi to uopće ne opažamo, jer uglavnom ostajemo nezainteresirani i nepokretni. A zlokobni duhovi intenzivno rade svoj posao i kod toga imaju uvijek onaj jedini i krajnji cilj – žrtvu odijeliti od Boga, navesti je na grijeh, uvesti u tjeskobu, u depresiju, u otuđenje, u očaj. A ipak, svećenikje po sakramentu Sv. reda jedini pozvan i opunomoćen da se Kristovom snagom i njegovom pomoći može učinkovito boriti i svladati zlo te osloboditi čovjeka od sotonskoga utjecaja. Ljudi to s pravom od nas očekuju. Ako ih mi ne prihvatimo i ne razumijemo, ako nemamo za njih razumijevanja i ne nađemo vremena da im pomognemo, snosimo pred Bogom veliku odgovornost za njihove stramputice. Pritisnuti zlom koje je uvijek jače od čovjeka, oni tada traže pomoć na sve strane. Najčešće se obraćaju vračarima, raznim iscjeliteljima, vidovnjacima, i njima sličnima, koji tada magijskim putem, a to znači raznim sotonskim praksama, ljude ne oslobađaju, nego ih, naprotiv, još jače stegnu u začarani krug iz kojega ne vide izlaza. Nažalost, u svojoj se praksi svakoga dana susrećem s ovakvim i sličnim primjerima.

Proklinjanje

Ovo je jedan od vrlo opasnih načina kako se nekome može nanijeti zlo. U kletvi i proklinjanju izražava se želja da se drugome dogodi zlo. A jasno je da je izvor zla u Sotoni. Ako je kletva izrečena s pravom zloćom, a osobito ako postoji krvna veza između onoga koji proklinje i proklinjanoga, mogu se događati strašne posljedice. U svojoj sam praksi vidio da su najteže posljedice bile kada su roditelji proklinjali vlastitu djecu ili, pak, djedovi i bake unučad. Prokletstva su imala vrlo teške posljedice kad su se odnosila na životnu sreću ili uspjeh u životu.

Osobito veliku težinu imaju proklinjanja koja se izriču u posebnim prilikama; primjerice, na dan vjančanja. Posljedice takvih proklinjanja mogu biti najrazličitije: stalne bolesti čije

čovjeka prate u životu, čovjek može cijeli život doživljavati nevjerojatne teškoće na poslu, nesreću u ženidbi, bolesti na djeci... To je zato jer su roditelji povezani sa svojom djecom krvnom vezom i autoritetom. Neke majke proklinju svoju djecu iz loše navike. Šalju svoju djecu k vragu, a da to ozbiljno ne misle. No, zao duh sluša; i čim mu netko odškrine vrata, on spremno ulazi i poslije toga teško izlazi. A i sam naš Gospodin je rekao: *Ja vam kažem da će ljudi za svaku nekorisnu riječ što je izreknu odgovarati na Dan sudnji. Tvoje će te riječi opravdati, tvoje će te riječi osuditi* (Mt 12,36-37).

Sotonizam

Ljudska izopačenost, posebno u novije vrijeme, kao da nema granica. Tako susrećemo sve veći broj ljudi koji se profesionalno bave crnom magijom, spiritizmom i sotoniskim kultovima te na taj način žele predati svoju «poruku» ljudima. U tome, dakako, veliku ulogu igra beskrupulozna zarada.

Najvećim sotonistom dvadesetoga stoljeća mnogi drže magičara Aleistera Crowleyja (1875. – 1947.) On je sebe držao Antikristom i zato je sebe nazvao «Velikom Zvijeri 666» (usp. Okt 11,7). Bio je uvjeren da ga okultne, magijske sile s nadljudskim znanjem i sposobnostima žele upotrijebiti kao komunikacijski kanal s čovječanstvom. Ovako je opisao cilj svojega poslanja:... «pokrenuti okultne sile koje će potkraj ovoga stoljeća kulminirati u prosvjetljenju svih ljudi.»

Pod njegovim se utjecajem poslije razvio cijeli mračni svijet tajanstvenih obreda i tajnih okultnih loža, u kojima se prakticiraju crna magija, klanjanje Đavlu i čudna žrtvovanja koja su išla sve do žrtvovanja ljudi. Svojim je utjecajem zarazio mnoštvo ljudi i tako ih stavio pod utjecaj Zloga. Njegove se knjige još i danas prodaju na desetke tisuća.

Sveto pismo vrlo jasno govori o otpadu ljudi od Boga u razdoblju koje prethodi Isusovu ponovnom dolasku na ovaj svijet. *Neka vas nitko ne zavede ni na koji način. Jer ako prije ne dođe onaj otpad, i ne otkrije se Čovjek bezakonja, Sin propasti, Protivnik, onak koji uzdiže sebe protiv svega što se zove Bog ili svetinja, dotle da i u Božji hram zasjedne gradeći se Bogom...* (2 Sol 2, 3-5). *Kao u dane Noine, tako će biti i dolazak Sina Čovječjega. Kao što su u dane one – prije potopa – jeli i pili, ženili se i udavali do dana kad Noa uđe u korabljicu i ništa nisu ni slutili dok ne dođe potop i sve odnije – tako će biti i dolazak Sina Čovječjega* (Mt 24, 37-40). Otpad o kojemu govori Sveto pismo vezan je uz prevlast bezakonja, tj. otpad od Božjega pokreta: *Razmahat će se bezakonje i ohladnjeti ljubav mnogih* (Mt. 24, 12). Ako bacimo pogled na situaciju u današnjem svijetu, neizbježno ćemo morati ustvrditi kako se to već odavno događa, čak kod mnogih koji sebe nazivaju kršćanima. Samo svjedočanstvo istinskih vjernika i djelovanje Duha Svetoga još zadržava konačnu katastrofu. (usp. Okt. 9, 20-21).

Zar se ne opaža sve veća tvrdoća srca kod mnogih u odnosu prema Bogu i njegovoj Riječi? Ljude njihova «prosvijetljenost» i znanstvena i filozofska dostignuća sprječavaju da se obrate Bogu. Njihova ih oholost blokira da ne vide pravu Istinu.

Dakako da onda upadaju u drugu krajnost pa se počinju klanjati omiljenim idolima: **zlatnim idolima** – svojoj ekonomskoj moći, **mjedenim idolima** – tehnici i naoružanju, **kamenim idolima** – silnim građevinama. To je ono u što polažu svoje pouzdanje

Bludnost, krađe i ubojstva raširili su se posvuda i postali su naša svakidašnja stvarnost. Predbračni i izvanbračni spolni odnosi drže se posve normalnom pojavom. Val pornografije toliko nas je zapljusnuo da više nema časopisa niti ijedne atraktivne reklame bez pornografskih scena. A američki nas tisak izvješćuje kako se u SAD-u svake 23 minute počini jedno ubojstvo, svakih 75 sekunda razbojnički napad i svakih 10 sekunda provala.

Klanjanje demonima i magija dostigli su danas strašan razmjer.

Nećemo ovdje toliko govoriti o klanjanju duhu vremena, ideologijama i idolima. Ovdje se prije svega misli na duhovnu katastrofu koja se u naše dane svom silinom sručila na

čovječanstvo u apokaliptičkim razmjerima. Iz dana u dan sve više raste zanimanje za okultne znanosti i za parapsihologiju. U sjedinjenim Američkim Državama više od stotinu koledža nudi mladima tečajeve iz parapsihologije. A da ne govorimo uprva o poplavi literature s područja astrologije, magije i čaranja. Milijuni mladih ljudi u svijetu ulaze u godišnje najrazličitije sekte čija vjerovanja imaju magijski karakter.

U posljednje vrijeme Đavlovo djelovanje doseglo je iznimno velike razmjere. Nije pogođen samo pojedinac, nego po pojedincu i cijelo društvo, narodi i države. Sotona se stalno očituje, njegovu prisutnost možemo osjetiti u smrtonosnim ratovima, zlostavljanjima, pomoru nerođenih, različitim oblicima sotonizma, nestanku savjesnosti i moralnog osjećaja kojim se razlikuje dobro i zlo, sve snažnije pobune protiv Boga, religije, morala istine, dostojanstva, zakona, reda, razumjevanja. Sve se to može vidjeti ne samo u društvenom, gospodarskom političkom životu, nego i u svijetu kulture i književnosti, umjetnosti i zabave.

A i sama moderna teologija, sve više usmjerena racionalistički, materijalistički i ovostrano, na svoj način pridonijela je bujanju okultizma, što je u biti paradoksalno. To je oštroumno uočio **Os Guinness** kada je napisao: «Kršćanstvo, koje je okultne pojave počelo držati nepostojećima, izgubilo je svoje središnje mjesto između skeptika koji su nijekali postojanje tih pojava i onih koji su ih otvoreno i potpuno prihvaćali. Tako je svatko tko je tražio duhovnu dimenziju – a nije je mogao naći u Crkvi – posegnuo za okultizmom. Ironično je da su teolozi koji su se ravnodušno uljuljali u racionalizam svoje teologije, posljednji koji vjeruju u takve stvari

A ugledni teolog **Peter Bayerhaus**, spoznavajući ovu demonsku invaziju koja svakim danom sve više buja posljednjih godina dvadesetoga stoljeća, izrijeком zahtijeva da:

1. val okultizma u različitim oblicima i sa sotonskom pozadinom ne smijemo držati bezazlenim;
2. valu okultizma moramo suprotstaviti najveću budnost u vlastitom duhovnom životu;
3. s obzirom na val okultizma istinski kršćani trebaju još savjesnije spoznati svojih poziv da u duhovnoj borbi stanu na stranu svjetla.

Sotonizam u rock glazbi

Netko će se, vjerojatno začuđen, zapitati: Zar je moguće da Zli može i preko glazbe djelovati na ljude? Nije li to ipak pretjerano tvrditi?

Iz prethodnoga je izlaganja doista evidentno kako je, osobito posljednjih godina prošlog i početkom ovoga stoljeća, sotonizam postao zabrinjavajuća pojava koja se brzo širi u cijelom svijetu. Posebno mladi ljudi kojima je život prazan, bez jasnih ideala, koji u svojoj dosadi uvijek tragaju za nečim novim, željni avantura, upravo u okultnom pronalaze najzanimljivije područje za svoje neostvarene ambicije. Sotona izvanredno poznaje psihologiju mladoga čovjeka koji sve ustaljene vrijenosti dovodi u pitanje. Zato potiče u mladome naraštaju želju i nagon da sve što je do sada bilo nedodirljivo i ljudima sveto odbaci ili izokrene. Tako i Euharistiju, koja je vrhunski čin naše vjere, želi ismijati i na najvulgarniji način obeščastiti. Poznate su u sotonizmu tzv. «crne mise» koje, nažalost, i na našem prostoru imaju poklonike. I tamo postoji «oltar», na kojemu se provodi ogavan obred. Kod te se «mise» recitiraju određene molitve, ali potpuno izokrenute. Sudionici se obraćaju Sotoni i veličaju ga kao svojega Boga. Vrhunac crne mise jest «pričest», dakako, s ukradenim hostijama, koje se onda pomiješaju s krvlju žrtvorane životinje koju nazočni piju. Taj sotonski čin popraćen je se seksualnim orgijama, jer se od njih očekuje magijska snaga. Ako žena u takvom aktu začme, ona je dužna to dijete tajno roditi i žrtvovati ga Sotoni. Sotonisti drže da je takva žrtva nevina djeteta ono što Sotona najviše želi. I da bi umilostivili Zloga, na takvim tajnim seansama žrtvuju životinje, a ponekad čak i ljude, napose djecu. Poznata je činjenica da među umjetnicima, posebno glazbenicima, postoji sklonost bavljenju crnom magijom, spiritizmom i sotonskim kultovima. Ovo osobito dolazi do izražaja u novije doba u hard-rocku i heavy-

metal, što ima svoju primjenu na rock-scenama. Posebno je misteriozan nepoznati, zakulisni, život raznih rock-izvođača.

Poslije 1969. godine, kada je proglašeno «vrijeme klanjanja Đavlu», s osnutkom prve sotonske crkve u San Franciscu, počinju se snažno razvijati i širiti okultizam i sotonski kulta upravo preko rock-scene. Početak se veže uz engleski sastav Black Sabbath (Crna Subota). Oni su, preko okultnog i magije, spiritizma i sotonizma, s posebnim tekstovima, postali preteče bendova mlade heavy-metal generacije. Velik su uspjeh imali kod maloljetne publike, sa šokantnim tekstovima poput: «Oduzmi si život, on postaje jeftin; ubij nekog, nitko neće plakati. Sloboda je tvoja, učini samo svoju dužnost, želimo samo tvoju dušu.»

Utemeljitelj prve službene sotonske crkve u Sjedinjenim Američkim Državama i oduševljeni štovatelj Đavla Antom Szandor La Yeya 1968. izjavljuje: Masa koja pristaje uz Zloga iskrivljuje Očenaš, unosi u nj bestidnosti i gazi Kristov križ nogama ili ga vješa naglavačke.

Na omotnici LP-ploče «Reflection-Black Sabbath» piše: «Odmah na prvoj LP-ploči prizvali su Sotonu – koji je odmah doista i došao. Obećao im je uspjehe u cijelome svijetu. Zato moraju svake godine svirati na veliki sabat (Veliku subotu)». I jedna i druga strana do danas to provodi. Na omotima LP-ploča pojavljuje se poznati i zloglasni broj 666, broj Antikrista (usp. Okt 13, 18), koji se, zajedno s mrtvačkom glavom i prekriženim kostima, pojavljuje na nekim majicama kluba obožavatelju kao znak otvorena pristanka uz sotonizam. U nekim svojim pjesmama Sotonu nazivaju «gospodar ovoga svijeta»

Poznati kršćani stručnjak za rok-glazbu u Sjedinjenim Američkim Državama piše: «Bio sam šokiran kad sam otkrio da zabrinjavajuće velik broj mladih ljudi koji vjeruju u Krista kupuju i slušaju albume Black-Sabbatha iako znaju da je ta grupa naklonjena Sotoni.»

Druga u svijetu vrlo poznata rock grupa su Rolling Stonesi. Kako preko njih Zli djeluje, možemo vidjeti po onome što se dogodilo 6. prosinca 1969. na jednom zapuštenom automobilskom trkalištu u blizini San Francisca. Ondje su Stonesi održali svoj rock-festival. Bilo je nazočno više od 300.000 posjetitelja. Kad su nastupali s pjesmom «Carol» nekoliko se mladih ljudi svuklo do gola i dopuzalo do pozornice, to je glavni «oltar», i Angels (Anđeli pakla), koji su bili zaduženi za održavanje reda, počeli su ih najokretnije tući, kao da ih neka nadnaravna sila tjera. A ti mladi ljudi-žrtve ne samo da su prihvatili bol i okrutnost, nego su zahtijevali da ih još užasnije tuku. A kad su Stonesi zasvirali «Sympathy for the Devil» (Simpatija za Vraga), redari su, ne birajući, počeli udarati po slušateljima. Krvava tučnjava pred pozornicom više se nije mogla zaustaviti, koncert je bio potpuno izvan nadzora. Dogodila su se tri usmrćenja, zabilježeno je dvadeset teških nezgoda, a bilo je vrlo ozlijeđenih. Jedan od nazočnih svojim se automobilom, vozeći velikom brzinom, zabio se u mnoštvo i ubio dvoje ljudi. Opijen LSD-om, jedan se mladić utopio u kanalu, a drugi, čije je noge zahvatila vatra, s teškim je opeklinama odvezen u bolnicu. Dvadesetak liječnika i šest psihijatra do iznemoglosti je obrađivalo narkomane, preuranjene porode ozljede od tučnjave. Eto rječita primjena kako Sotona može preko sotonskih rock-grupa užasno negativno djelovati na mase. To se uvijek događa kada se preko rock-glazbe potiču sotonizam, samoubojstva, raznovrsna nasilja, uzimanje droga i alkohola, neuredna seksualnost, mržnja prema drugima, drskost, pornografija, krađa, egoizam, rasizam, anarhizam, fanatizam i mnoštvo drugih nastranosi. Zapravo, kad god glazba i nečije pjevanje vode čovjeka preko granica normalnoga ljudskoga ponašanja i uzrokuju vandalizam takve pjesme i takva glazba vode čovjeka prema paklu.

Izjave koje često daju pojedini članovi rock-skupina najbjelodanije pokazuju u čijem se ozračju kreću. Tako, primjerice, Glen Bertan, pjevač i bas gitarist death-metal skupine Deicide kaže: «Vjerujem samo u nekoliko stvari: Mrzi sve, ubij svoje neprijatelje, mrzi svoje suparnike, želi smrt svakome tko ti se suprotstavlja, misli samo o sebi i vjeruj samo sebi! Dok sam bio dječak, prisiljavali su me da idem u crkvu, ali sam se tome uvijek opirao; sve što je crkveno i kršćansko, gadilo mi se. Trule kršćane, primjerice, smeta to što imam izraziti sotonistički image i utisnut sotonistički križ na čelu. Učinio sam to iz jednostavnog razloga-

jer mi se sviđa. Nitko mi nije reko da to moram napraviti, ali ako u životu želiš nešto dokazati, možeš to napraviti i putem znaka koji poslije nosiš cijeli život. Vjerujem li u Boga ili Sotonu? Činjenica je da je Bog prognao Sotonu s neba na zemlju da zagospodari svijetom. Za mene je Sotona jednako Bog kao što je i Jahve Bog»

Anton La Veya, otac prve sotonske crkve i njezin prvi veliki svećenik, razvio je vlastitu filozofiju suvremenoga sotonizma, svojih Devet sotonskih izjava, koje je suprotstavio biblijskim zapovijedima.

Kada mladi ljudi prihvate sotonske norme ponašanja, tada nije nikakvo čudo da svakoga dana do nas dolaze alarmantne vijesti o orgijama na grobovima, o obeščašćivanju grobova, o ljudskim i životinjskim žrtvama, o silovanju – koje je u posljednje vrijeme sve češće, o izazivanju požara u crkvama i o međusobnim obrednim ubojstvima.

Glazba ima silan utjecaj na čovjeka. To je već odavno poznato. A neki oblici glazbe mogu izazvati stanje transa ili stvoriti ozračje koje pogoduje djelovanju demonskih duhova. Glazba može izmijeniti ljudska raspoloženja, a upravo je to ono što magija i okultizam žele postići. Osobe u transu često se ponašaju agresivno ili pak izvode seksualne radnje koje u normalnom stanju ne bi mogle učiniti. Čovjek je, naime, u transu psihički bespomoćan i zato se tada u velikoj mjeri može na nj utjecati.

Na rock-koncertima i po mnogim disco-klubovima zavijajući zvuci gitara koje se elektronski pojačavaju i grozničavo udaranje bubnjeva od kojih se tresu živci omogućuju rock i beat-glazbenicima da mladež pretvore u urlajuće nakaze. Jedan je liječnik rekao: «Gubi se tada kontrola nad tjelesnim funkcijama. Stanje zanosa koje prate trzaji udara kao kod epilepsije, urlanje, ugrizanje, smijeh, mokrenje i trganje odjeće doživljava se kao sreća i zadovoljstvo.»

Bob Larson, koji je prije nego što je povjerovao u Isusa Krista i sam bio aktivni rock-glazbenik, bio je duboko zabrinut zbog zastrašujućih činjenica koje je otkrio u svojim istraživanjima: «Sotona zna da, ako u ove posljednje dane prije Isusova ponovnog dolaska želi biti djelotvoran, mora zadobiti nadzor nad mladima. Sotona se koristi hard-rockom kako bi masovno ovladao tom generacijom. Vlastitim sam očima gledao kako mlade pri plesanju uz rock-glazbu opsjedaju demoni. To se osobito moglo opaziti kod djevojaka. Čovjek bi od mlade dame očekivao da će kod plesa donekle sačuvati pristojnost; ali ipak sam promatrao kako mlade djevojke zapadaju u grčevito trzanje – što se moglo protumačiti samo kao manifestacija demonskoga djelovanja. Zahvatio bi me strah kad bih vidio da se takve stvari događaju dok bi plesale uz moju glazbu».

Spoznavši sve ovo, na kraju treba zaključiti da su preglasna glazba, praćena ritmom koji zaglušuje, i neprestani «naboj» mirisa, mraka, izmjene boja i svjetla koje para poput munje, mnogobrojni slušatelji koji sugestivno utječu jedni na druge – da su sve to oznake rok-koncert i disco-klubova, gdje Sotona u opojnim stanjima zamagljenosti razuma obilno bere svoje žrtve.

Bestidnost u odijevanju

-Pa zar i preko odijevanja Zloduh može utjecati na ljude? – pitat će mnogi. Sasvim je sigurno, a i praksa nam svakodnevno to potvrđuje, da način odijevanja može biti izazovan i u određenom smislu prigoda kako Sotona na «moderan suvremen i rafiniran» način uvodi čovjeka u grijeh.

Način odijevanja odaje uvelike čovjekov ukus, ali i njegova moralna stajališta. Lijepo, ukusno, pa i moderno se obući, nije po sebi loše. Naprotiv, to odaje profinjenost osobe i njezin istančan osjećaj za lijepo. To uopće nije upitno. Ukusna klasika uvijek se može prilagoditi raznim prigodama i situacijama suvremena života. I dok je tako, sve je u redu i nema problema.

No, osobito je ženski svijet uvelike podložan egzibicionističkom načinu odijevanja, pod utjecajem mode koje je danas u trendu, a koja se lansira vrlo rasprostranjenim utjecajem mas-

medija. Time se želi stvoriti opće mišljenje kako i na tome području vlada potpuna sloboda, bez obzira na kršćanska moralna načela – tko na to danas još uopće gleda?! Prema suvremenome shvaćanju, koje nam se stalno i uporno nameće, nema toga što bi bilo neprirodno ili ružno, a pogotovo ne grješno. Bestidnost u oblačenju ide za tim da probudi u osobi drugoga spola tjelesne požude i seksualni nagon.

Psihološka analiza takvih ponašanja govori kako je riječ o vrlo nesigurnom i nestabilnim osobama, koje nemaju dostatno samopouzdanja i zato, barem na taj način, žele probuditi i pridobiti tuđu pozornost. Besramno otkrivanje grudi, pupka i ostalih dijelova tijela svjedoči da više ne postoji ono što pripada našoj intimi.

Današnje se «moderne» djevojke sve češće viđaju u rublju a ne u odjeći; s dubokim dekolteom, s prorezom na suknji koji seže gotovo do struka, u minicama, u kratkum hlačama... I nije rijetkost da se tako odjevena djevojka pojavi i u crkvi, na Euharistiji, i da takva čak pristupi na Sv. pripčest, iako na mnogim crkvenim vratima postoji znak koji jasno upozorava da je nečedno odjevenim osobama zabranjen ulaz u crkvu. U papinoj bazilici Sv. Petra u Rimu, a i po mnogim drugim crkvama, nalazi se čuvar koji upozorava i priječi da se na sveta mjesta ulazi nepristojno odjeven.

To ne znači da se u crkvu mora ući u zastarjeloj maminoj haljini koja na djevojci stoji kao na vješalici. Ima sigurno vrlo mnogo načina da se djevojka odjene ukusno i da joj istodobno to lijepo stoji i sve bude pristojno, reći kao one redovito ne misle na zlo, nego jednostavno žele djelovati mlade i lijepe na moderan način. I to je istina. Ali, jesu li svjesne što drugi misle i kakve misli i želje one pobuđuju u onima koji ih promatraju tako odjevene. Treba imati onu finu otmjenost i poniznost u odijevanju, i ne praviti od sebe izlog koji svatko od znatizeljnika može razgledati kako i kada to želi. Svaka bi kršćanski usmjerena djevojka trebala pronaći vlastiti stil odijevanja koji će joj pomoći da se na svakome mjestu i u svakoj prilici ugodno osjeća. U protivnom, mora biti svjesna da svatko tko je s požudom ili lošim primislima bilo gdje – na cesti, u tramvaju, u autobusu... pogleda, uzima djelić njezina mira, njezine nevine duše. Ona, možda ne misli na zlo, ali nikako ne bi smjela druge navoditi da misle na zlo.

Možda bi bilo dobro kada bi se naše djevojke upitale kako bi se odjenula Blažena Djevica Marija kada bi ona bila djevojka njihova vremena. Bilo bi to zasigurno nešto suvremeno, ali ne upadno, nešto što ističe ljepotu žene kao osobe, a ne dijelove njezina tijela. Umjereno i pristojno, a to svi nekako u sebi znamo odrediti.

Nažalost, o ovome se prestalo govoriti na vjeronauku, kao i u propovijedima. A trebala bi neprestano poučavati mlade kako bi zauzeli pravilno moralno stajalište, ukazati im do čega sve može doći ako se to zanemari. Naši bi mladi trebali svojim životom biti svjedoci Isusa Krista. Ali postavljam pitanje: Tko će vjerovati svjedokinji koja napola obnažena šeće ulicama i čak tako odjevena dolazi u crkvu?

U ovo bi trebali svi, počevši od roditelja pa preko vjeroučitelja do svećenika, s ljubavlju upućivati mlade. Jer, Zli ovdje vrlo lukavo, masovno i svakodnevno, uvlači duše u svoje otrovne zamke i bere obilne plodove. I posebno likuje kada to čini s mladim ljudima, koji su nositelji života.

KAKO SE OSLOBODITI UTJECAJA SOTONE

Poslije opsežnoga prikaza i nabranjanja najraznovrsnijih zamki kojima se Sotona služi u svojem lukavom zavođenju ljudi, normalno je da se pitamo: Ima li izlaza? Ovo pitanje postavljaju posebno oni koji su, svjesno ili nesvjesno, ušli u područje zlog duha i tako postali označeni negativnim, demonskim silama. A takvih je danas mnogo. To su ljudi koji u svojem biću osjećaju da se nalaze u začaranom krugu i stalno tapkaju na istome mjestu. Što god poduzmu, ne pomaže. Imaju osjećaj da neka jača sila njima upravlja, kojoj se nikako ne mogu

oduprijeti niti je se osloboditi. Takvi lutaju na sve strane tražeći pomoć i izlaz. Na moja vrata svakodnevno, a, vjerujem, i na vrata mnogih svećenika, dolaze mnogi u svojim mukama i tjeskobama tražeći oslobođenje. Upravo takvima, a i mnogima drugima koji se nađu u bezizlaznim prilikama i često upadaju u malodušje i očaj, upravljena je ova knjiga.

Prvo što bih htio posebno naglasiti jest činjenica da je Sotona jači od čovjeka. Kada mu se čovjek približi i uđe u njegovo područje – to su mnogi iskusili u svojem životu – tada osjeti da je bespomoćan. Nema nikakve mogućnosti da se vlastitim silama odupre zlu.

Ali treba jasno istaknuti i dobro učiniti drugu vrlo važnu istinu: **Bog je neizmerno jači od Sotone!** I tu je, zapravo, jedina mogućnosti i jedini izlaz iz začaranoga kruga zla. Samo je Božanska sila sposobna pobijediti ga, jedino je Božansko svjetlo Duha Svetoga, sposobno razotkriti njegove spletke i njegovo rovanje. On nam ništa ne može nauditi ako se tijesno povežemo s Gospodinom. Moramo čvrsto vjerovati da Božjom (milošću možemo uvijek Sotonu pobijediti. Bog je naša pomoć i naše uporište.

O tome nam jasno govori Katekizam Katoličke Crkve: Ipak Sotonina moć nije beskonačna. On je samo stvorenje, moćno zato što je čisti duh, ali ipak samo stvorenje: on ne može spriječiti izgradnju Kraljevstva Božjega. Iako Sotona u svijetu djeluje mržnjom protiv Boga i njegova Kraljevstva u Isusu Kristu i premda njegovo djelovanje, za svakog čovjeka i za društvo, prouzrokuje teške štete – duhovne, a posebno i fizičke naravi – božanska providnost dopušta, to djelovanje, snažno i blago upravljajući ljudskom i svjetskom povješću. To Božansko pripuštanje đavolskog djelovanja velika je tajna, ali, mi znamo da onima koji ljube Boga sve pomaže na dobro. (Rim 8, 28) KKK t. 395

David je u ime Božje kamenom i praćkom pobijedio golemoga Golijata. I mi ćemo u ime Božje i Njegove presvete Majke pobijediti moć Zloga. Isus Krist jedini osloboditelj i ozdravitelj

Pozorno čitajući evanđelja, doći ćemo do zaključka da se većina Isusovih prisposoba odnosi na njegovu službu ozdravljanja.

Odmah poslije Krštenja na Jordanu Isus u snazi Duha počinje svoje javno djelovanje. On sam javno svjedoči kako se na njemu ispunja Izajino proroštvo. On je taj koji je poslan od Boga ozdravljati bolesne i na slobodu pustiti one koje je tlačio Đavao. (usp. Lk 4, 18).

Ivan Krstitelj, želeći se uvjeriti je li Isus obećani Mesija, šalje svoje učenike Isusu da ga pitaju je li On Onaj koji ima doći. Iako im odgovori: **POĐITE I JAVITE IVANU ŠTO STE ČULI I VIDJELI: SLIJEPI PROGLEDAJU, HROMI HODE, GUBAVI SE ČISTE, GLUHI ČUJU MRTVI USTAJU, SIROMASIMA SE NAVJEŠĆUJE EVANĐELJE.**(Mt 11,5).

Sv. Luka nas izvješćuje:

Isus siđe s njima i zaustavi se na ravnu. I silno mnoštvo njegovih učenika i silno mnoštvo naroda iz cijele Judeje i Jeruzalema, iz primorja tirskog i sidonskog nagruše da ga slušaju i da OZDRAVE OD SVOJIH BOLESTI. I ozdravljali su oni koje su mučili nečisti dusi. Svo je to mnoštvo tražilo da ga se dotakne JER JE SNAGA IZLAZILA IZ NJEGA I SVE OZDRAVLJALA. (Lk 6, 17-19).

A evanđelist Marko donosi

I on ozdravi bolesnike – a bijahu mnogi i razne im bolesti – i zloduhe mnoge izagna (Mk 1, 34

Isus poziva i svoje učenike da i oni nastave činiti isto ono što je on učinio: povjerava im službu ozdravljanja i oslobađanja:

...i dade im vlast nad nečistim dusima: da ih izgone i da liječe svaku bolest i svaku nemoć.
vidi Lk 10, 1-8) (

Tu istu vlast i snagu ozdravljanja bolesnih i izгона nečistih duhova dao je i sedamdeset dvojici učenika. (vidi Lk 10, 1-8)

Poznata je ona zgoda koju opisuje Matej u svojem evanđelju, kako je jedan otac doveo svojega sina koji je bio padavičar, a zapravo opsjednut nečistim duhom, Isusovim učenicima da ga izliječe. Budući da ga oni nisu mogli izliječiti, Isus zapovijedi zloduhu te on iziđe iz dječaka i dječak u tren ozdravi. Tada učenici upitaše Isusa: *Zašto ga mi ne mogosmo izagnati?* Isus im odvrati: *Zbog vaše malovjernosti. Zaista, kažem vam, ako imadnete vjere koliko je zrno gorušičino te reknete ovoj gori: Premjesti se odavde onamo! «premjestit će se I NIŠTA VAM NEĆE BITI NEMOGUĆE... Ovaj se rod ničim drugim ne može izagnati osim molitvom i postom. (usp. Mt 17, 20-21; Mk 9, 29)*

I evanđelja nam svjedoče da su apostoli i učenici još za vrijeme Isusova javnoga djelovanja započeli poslanje: *Vratiše se zatim sedamdeset dvojica radosni govoreći: Gospodine i zlodusi nam se pokoravaju na tvoje ime!* « (Lk 10, 17)

A poslije svojega uskrsnuća mnogima koji vjeruju dao je moć da ozdravljaju bolesne i izgone zloduhe: A ovi će znakovi pratiti one koji uzvjeruju: u ime će Moje izganjati zloduhe... na nemoćnike će ruke polagati, i bit će im dobro (Mk 16, 17-18).

Imajući u vidu navedene biblijske tekstove, nedvojbeno možemo zaključiti da je Isus objavio službu ozdravljanja i oslobađanja i da je tu službu povjerio svojim učenicima. Zato je teško razumjeti zašto danas Isusovi učenici – biskupi i svećenici – s određenom zadržkom i jednim neshvatljivim nepovjerenjem, ne daju važnost ovoj danas tako prevažnoj i potrebnoj službi u Crkvi. Onda je posve razumljivo da mnogi koji nisu našli prihvaćanje i razumijevanje kod svojih duhovnih pastira odlaze zavodljivim, ali vrlo opasnim, nadriiscjediteljima, koji se bave ezoterijom i raznim magijskim, a to znači sotonskim praksama, i ulaze još dublje u ralju Zloga koji ih zarobljava i uništava.

Mogu iz svojega osobnog iskustva posvjedočiti da su se mnoga oslobođenja i ozdravljenja dogodila na seminarima i duhovnim obnovama koje sam vodio kroz mojih dvadesetpet godina u službi oslobađanja. No, mogu sa sigurnošću potvrditi da se još veći broj ozdravljenja i oslobađanja, duhovni i tjelesni, dogodio tijekom Sv. mise i klanjanja pred Presvetim Ostarskim Sakramentom, nego kada smo mi svećenici polagali ruke na nemoćnike. Čuda se u Lurdu događaju tijekom euharistijske procesije. To je razumljivo jer je Euharistija sakrament koji ozdravlja. Onome koji se nedostojno pričešćuje, primanje Sv. pričesti je na sud i osudu (usp. 1 Kor 11, 29) ali onome koji se dostojno pričešćuje donosi zdravlje duše i tijela. Prije Sv. pričesti svi molimo: *Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja!*

No, treba reći i to da Isus ozdravlja i preko pomazanih sluga po darovima vjere i ozdravlja. I danas ima u Crkvi, kao što je bilo i kroz cijelu njezinu povijest, mnogo pomazanih ljudi kojima je Gospodin udijelio darovane karizme ozdravljenja. Ali opet jasno treba reći da preko tih svojih sluga sam Isus djeluje, pomaže, ozdravlja i oslobađa.

Ovdje je važno prisjetiti se onoga događaja kod hramskih vrata u Jeruzalemu kada je doživio ozdravljenje onaj hromi prosjak. Nazočni su pomislili da su to učenici Petar i Ivan. Tada se Petar uspravi i obrati im se ovim riječima: *Izraelci, što se ovome čudite? Ili, što nas gledate kao da smo svojom snagom ili pobožnošću postigli da ovaj prohoda? Bog Abrahamov, Izakov, Jakovljevi, Bog otaca naših, proslavi slugu svojega Isusa kojega vi predadoste i kojega se odrekoste pred Pilatom kad već bijaše odlučio pustiti ga. Vi se odrekoste Svetaca i Pravednika, a izmoliste da vam se daruje ubojica. Začetnika života ubist. Ali Bog ga uskrisi od mrtvih, čemu smo mi svjedoci.*

I po vjeri u njegovo ime, to je ime dalo snagu onome kojega gledate i poznate: vjera u njega vratila je ovome potpuno zdravlje naočigled vas sviju. (Dj 3, 12-16) Zato je vrlo važno uočiti i dobro zapamtiti: kada ljudi ozdravljaju – preko molitve i polaganj ruku pomazanih službenika, ISUS JE TAJ KOJI OZDRAVLJA.

Praktične upute i savjeti

Što je, dakle, činiti osobi koja je ušla u područje Zloga i ne vidi izlaza? Moj je savjet: obvezno potražiti iskusnoga svećenika koji će vam pomoći da s Božjom pomoći i snagom iziđete iz tih okova. Isus *dozva dvanaestoricu te ih poče slati dva po dva dajući im vlast nad nečistim dusima* (Mk 6, 7). A oni *otišavši, propovijedali su obraćenje, izgonili mnoge zloduhe i mnoge su nemoćnike mazali uljem i oni su ozdravljali* (Mk 6, 12). Tu istu ovlast imaju i danas svećenici. Dakako, uz pretpostavku da svećenik vjeruje u svoje svećeništvo, a to znači u ovlasti koje mu je Gospodin dao. Ovdje ne mislim na obavljenje službe egzorcizma. To su krajnji slučajevi i tu službu može obavljati samo i jedino svećenik koji za to ima izričito dopuštenje od svojega biskupa. Ali takvih slučajeva ima doista malo. Iskusni i uvaženi egzorcisti drže da su od svih onih kod kojih se prepoznaje očito djelovanje zlog duha samo 2% vrlo teški slučajevi klasična opsjednuća, gdje je onda jedino učinkovita služba egzorcizma. Sve ostale slučajeve može bez poteškoća rješavati svaki svećenik. Dobri papa Ivan XXIII. posebno je isticao lik Arškoga župnika – **sv. Ivana Vianneyja**, koji je mnoge duše oteo iz sotonskih okova iako nije bio egzorcist niti je ikada u životu provodio egzorcizme. Svaki svećenik ima na raspolaganju mnoga sredstva kojima bi se trebao služiti u oslobađanju duša iz sotonskih zamki.

Potrebna je vjera, povjerenje u Isusa Krista koji je pobijedio Sotonu i razorio njegovo kraljevstvo. Isus Krist i danas isti. Pred njegovim križem bježe sve neprijateljske sile. Snagom Njegova Imena, ako imamo jaku vjeru, mora se udaljiti svaki zao utjecaj i svaka sotonska prisutnost. Tu je i Bezgrješna Djevica, pobjednica nad Sotonom. Ona je uvijek spremna čuvati, zaštititi podržati u zemaljskoj borbi protiv bilo kakve vrste sotonskog utjecaja. Trajno nam je na raspolaganju pomoć i zagovor Sv. Mihovila i svih anđela i svetaca.

Sotonska moć i njegov zlobni utjecaj na ljude dolaze do izražaja onda kada se čovjek udalji od Boga. Mnogi su to iskusili u svojem životu. Redovito se događa da čovjek prvo počne zapuštati i zanemarivati svakodnevnu molitvu, da počne zanemarivati nedjeljnu dužnosti dolaženja na Sv. misu, da zapusti redovito ispovijedanje, da popušta, polako i neprimjetno, napastima i iskušenjima... I odjednom, a da ni sam nije dostatno svjestan, upadne pod utjecaj Zloga koji ga vješto uplete u svoje mreže, zamrači mu razum, oslabi volju i čovjek je u tome stanju potpuno nemoćan za borbu protiv zla. Za takvoga čojeka treba najprije početi moliti da mu Gospodin ojača vjeru i da mu po daru vjere otvori oči duha, kako bi postao svjestan stanja u kojemu se nalazi.

Takvome preporučam da i sam počne moliti iskreno i iz dubine svojega srca. Može to izreći ovim ili sličnim riječima: ***Isuse, moj gospodine imaj samilosti prema meni Žao mi je zbog svih grijeha koje sam počinio. Mrzim sve svoje grijeha i grješne prigode. Ljubezno te molim da mi sve oprostiš. Operi me u svojoj dragocjenoj Krvi. Moj Gospospodine i moj Bože, smiluj se meni, grješniku. Moja duša čezne i žeda za tvojim Svetim Duhom; . Ispuni me svojim Duhom tako snažno da budem pročišćen, ozdravljen i spašen. Hvala Ti, Isuse; slavim te, Isuse!***

Ako osjećaš mržnju ili neprijateljstvo prema bilo kome, nastoj mu dok moliš opraštati.

Što poduzeti u ovim i sličnim slučajevima?

Egzorcisti preporučaju sljedeća sredstva: sakrament Sv. ispovijedi i Sv. pričesti, a u nekim slučajevima i sakrament Bolesničkoga pomazanja, čine pokore i obraćenja, kao i razne molitve za fizičko i psihičko oslobađanje. Posebno, i to uvijek na prvome mjestu, ističu

sakrament Sv. ispovijedi. Njega se Sotona najviše plaši, jer u njemu neposredno djeluje «predragocjena Krv Isusova», koje pere i čisti od svakoga grijeha i koja onda postaje siguran oklop – zaštita protiv paklenoga neprijatelja.

U većini slučajeva vrlo je važna **životna Sv. ispovijed.** Nužno je u Božjemu svjetlu sagledati cijeli svoj život, učini, s Božjom pomoću, temeljitu reviziju svojega života. To može ići samo kroz iskrenu molitvu uz svjetlo Duha Svetoga koji čovjeku otkiriva i raskrinkava sve skrivene i zamaskirane zamke Zloga. Na kraju knjige nalazi se vrlo iscrpan predložak ispita savjesti koji će svakome tko želi upoznati svoje stvarno stanje i razotkriti u svojem životnoj Sv. ispovijedi rastereti dušu od grijeha, omiri se s Bogom i zadobije nutarnji mir. Tada čovjek neizbježno dolazi do životnoga raskrižja, do točke u svojem životnome hodu na kojoj se mora opredijeliti i donijeti životnu odluku.

Želi li, dakle, izići i osloboditi se vlasti Zloga, nužno je da ga se odlučno i neopozivo odrekne. Treba se odreći njega, njegovoga zavoda, njegovih laskavih ponuda i svake «pomoći» koja bi mogla doći preko utjecaja Zloga. Svoje potpuno ovjerenje treba predati Gospodinu, sasvim se predati u Njegove ruke i svjesno povjeriti svoj život Njemu da ga On vodi i njime upravlja. Prihvati Isusa kao Gospodina. Znaj da spasenje ne možeš pronaći nigdje osim u Imenu Isusovu. *Spasenja nema ni po jednom drugom, jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima po kojemu nam se treba spasiti.* (Dj 4, 12)

Kolebljivost i neodlučnost zao duh će brzo iskoristiti i vratiti čovjeka u još teže stanje. *Ne možete služiti dvojici gospodara* (Mt 6, 24). *Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje* (Lk 9, 62) A zatim sakrament **Sv. pričesti**, u kojemu primamo Kristovo Tijelo i njegovu Krv, koji nam daju njegov život i njegovu snagu protiv svakoga napadaju zlog duha. Tada, zapravo, živimo od Isusa koji je naš jedini Otkupitelj i Spasitelj, koji je došao na ovaj svijet upravo da *razori djela Sotonska.*

Sv. misa je, u stvari, posadašnjenje Kristove žrtve, po kojoj je Sotona pobijeđen. Primajući Krista u Sv. pričesti, primamo Onoga koji je razorio sotonsku vladavinu, Onoga čija je moć neizmjerana i koji nas najučinkovitije štiti od svih navala Zloga. Pred Njim je Sotona posve nemoćan. Zato se preporuča osobama koje su se oslobodile negativnog utjecaja Zloga da, po mogućnosti, i više puta tjedno sudjeluju aktivno u euharistijskoj gozbi i često primaju Krista u Sv. pričesti.

Poslije temeljita odreknuća od zla i definitivnoga prekida sa svim sotonskim praksama te dobro obavljene Sv. ispovijedi Bog čovjeka po svojem Sinu Isusu Kristu pere od svakoga grijeha i vraća ga ponovno u stanje prijateljstva s Bogom.

Tada će svećenik nad dotičnom osobom izmoliti **molitvu otklanjanja** iz liturgijskoga obrednika «Red pristupanja odraslih u Kršćanstvo», od broja 113 do 118, da ga Gospodin, po molitvi Crkve, oslobodi od negativnih utjecaja Zloga koji su proželi čovjeka, najčešće po magijskim praksama kojima se u životu bavio.

Postoje i **blagoslovine.** To su razne, bilo javne bilo privatne, molitve koje se mogu djelotvorno upotrebljavati u raznim psihičkim ili fizičkim poteškoćama. Crkva je izdala posebnu knjigu «Blagoslovi». Taj obrednik sadrži skup najraznovrsnijih blagoslovnih molitava koje nisu sakramenti, ali ako ih se u vjeri moli i ako je onaj za koga se moli istinski obraćen i vjeruje da će mu Gospodin po toj molitvi udijeliti oslobodjenje, tada takve molitve, koje je Crkva propisala, imaju uvijek svoj učinak.

Postoje i **molitve oslobađanja.** Naime, treba Zloduha odstraniti. Ovdje želim istaknuti jedan bitan uvjet za ovu molitvu. Treba ovo svjesno činiti u **Isusovo Ime.** Dakle, traži se vjera u Isusovu *moć, jer nema uistinu pod nebom drugog imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti.* (Dj 4, 12). Prema tome, vlast oslobađanja dolazi izravno od Isusa Krista. A Gospodin u toj molitvi najviše gleda na vjeru, na vjeru onoga koji moli molitve oslobađanja, ali i na vjeru,

osobe za koju se moli, kao i na vjeru rodbine i prijatelja koji se mole za dotičnu osobu. Podsjećam na čudesno ozdravljenje uzetoga, kako nam donosi Evanđelje. Nositelji su spustili uzetoga kroz krov pred Isusa. A Isus, *vidjevši njihovu vjeru*, učini čudo (usp. Lk 5, 20)

Poslije oslobođenja od vlasti Zloduha, silno je važno nastaviti **život u milosti**. A to znači, nastojati živjeti u vjernosti Kristu i neprestano se boriti protiv zamka Zloga koji će pokušavati na sve načine ponovno zarobiti čovjeka. Nužno je da čovjek bude svjestan kako u svakome trenutku, uz pomoć Božju, treba reći **Kristu DA**, a **Sotoni NE**.

Ovo je tek početak puta. Ne smije se nikako na ovome stati. Jer, što se događa: Kad nečisti duh iziđe iz čovjeka, luta bezvodnim mjestima tražeći spokoja, ali ne nalazi! Tada rekne: «Vratit ću se u kuću odakle iziđoh.» I došavši, nađe je praznu, pometenu i uređenu. Tada ode i uzme sa sobom sedam drugih duhova, gorih od sebe, te uđu i nastane se ondje. Na kraju bude s onim čovjekom gore nego na početku (Mt 12, 43-46). Dakle, ne smije se ostaviti duša prazna. Ona je poslije dobre Sv. ispovijedi čista. Ali to nije dosadno. Tada treba početi ustrajni

Moliti, svaki dan, svjesni da sami ne možemo ništa protiv Zloga. Jedini je Gospodin naša snaga i naša moćna zaštita protiv Sotone.

Zato je potrebno čvrsto odlučiti i odvojiti vrijeme za osobnu molitvu. Bilo bi najbolje kada bismo mogli svakoga dana u isto vrijeme ući u zajedništvo s Gospodinom po iskrenoj molitvi. Nastoj da molitva postane dio tvojega bića. Kao što gledaš i žeđaš za hranom i vodom u određeno vrijeme dana, tako žeđaj i za dnevnom molitvom.

Osobito je važno u svojim se molitvama utjecati Krvi Kristovoj da nas ona zaštiti od svih negativnih utjecaja Sotone. Veliku moć i zaštitu osjetit ćemo uvijek kada se stavimo u Bezgrješno Srce naše nebeske Majke. Marija je u stalnom neprijateljstvu s Đavlom: *Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene* (Post 3, 15). Ona će mu naposljetku satri glavu. Njezino će Srce trijumfirati slaveći pobjedu nad Sotonom. A kada nas zao duh počne opet zavoditi i kada upadnemo u napast da ponovno posustanemo, osobitu pomoć dobiramo po molitvi sv. Mihovilu arkandelu, poglavici nebeskih duhova koji je Lucifera i njegove slugе strovalio u bezdan pakla.

Ako si iskreno odlučio slijediti Isusa, trebaš svakoga dana odvojiti nešto vremena za čitanje Svetoga pisma. Božja Riječ je, naime svjetiljka života i svjetlo našem putu (Ps 119, 105) Sv. Augustin je znao reći da je nepoznavanje Svetoga pisma nepoznavanje samoga Gospodina. Jer, očito, Isusa možemo ljubiti samo ako ga poznajemo.

Silno je važna i vrlo uspješna zajednička molitva u obitelji. Stara je izreka da obitelj koja moli zajedno ostaje zajedno. A nedostatak zajedničke molitve često je razlog mnogim rastavama i sukobima obitelji. Naime, muž i žena koji su potpuno različiti po karakteru i temperamentu ostat će zajedno samo uz Božju pomoć.

Ako se u obitelji njeguje obiteljska molitva, tu će djeca rasti u zdravom ozračju i u pravom kršćanskom duhu. Posebno se preporuča zajednička molitva Krunice, jer uravo Krunica čini jezgru obiteljske molitve.

Da bih čovjek mogao rasti i napredovati u duhovnom pogledu, osobito se preporuča ulazak u neku molitvenu zajednicu. A molitvena zajednica sastaje se tjedno na zajedničku molitvu, što silno pomaže članovima da sve više rastu u Božjoj ljubavi i u služenju bližnjima.

Odstrani iz svoje kuće svako loše štivo, videokasete s lošim i često sablažnjivim sadržajem, lošu glazbu. Zapravo, spali sve loše stvari iz svoje kuće koje bi mogle tvoju djecu odvući od Božjega puta. Ne daj nikome prigodu za grijeh. Ozbiljno pripazi na uporabu televizije i interneta. Možeš ih rabiti, ali nemoj iz zlorabiti.

Izaberi svojega redovitoga duhovnika, svećenika, koji je iskusan u duhovnom životu., koji ti može pomoći da napreduješ u kreposnom životu. Dobro je da se kod njega redovito ispovjedaš, da može pratiti tvoj duhovni razvoj i dati ti uvijek prave savjete.

Nastoj se aktivno uključiti u život svoje župne zajednice. Djelotvorno sudjelovanje u župnim aktivnostima pomoći će ti da rasteš u zrelosti i u kršćanskoj svetosti. Možda sudjelovanje u evangelizacijski aktivnostima, uključenje u pjevački zbor, posjet starijim osobama u župi, bolesnicima, zatočenicima i slično.

Čovjekov duh, koji je negativnim praksama oslabljen, mora se potpuno ojačati **žrtvom, odricanjem, postom**. To su vrlo plodonosna sredstva u našem duhovnome rastu. Nažalost, danas je govor o tim stvarnostima postao čudan i neshvatljiv suvremenom čovjeku. Uživalački mentalitet, koji je dobrano ušao u nas, stvorio je od nas mekušce koji žele udovoljiti svakoj svojoj želji, a svako odricanje postaje promašen govor koji današnji, posebno mladi, čovjek ne razumije. Zato zao duh ima vrlo velik utjecaj na današnje ljude. A Isus vrlo jasno govori kada je riječ o težim utjecajima sotonskih sila na čovjeka: *Ovaj se rod ničim drugim ne može izagnati, osim molitvom i postom* (Mk 9, 29). Oni koji su ovo ozbiljno shvatili i počeli u životu provoditi, osjetili su istinitost i učinkovitost ovih Isusovih savjeta.

U kršćanskoj duhovnosti poznati su **zavjeti**. Naime, kada tražimo neku milost u Gospodina, on nas tada provjerava. Želi vidjeti kolika je naša vjera. A vjera se provjerava kroz djela. Sveti Jakov će u svojoj poslanici reći: *Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? ... Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi... Jer kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva* (Jak 2, 14, 17, 26). Bog nas stalno testira i gleda što smo spremni učiniti. Svaki, pa i najmanji, čin naše ljubavi i našega velikodušna predanja Gospodin silno cijeni i preobilno nagrađuje. On se ne da nadići u svojoj velikodušnosti. Svaki naš i najmanji dar, učinjen iz ljubavi prema njemu ili bližnjemu, on stotruko nagrađuje. *Dajte i dat će vam se: mjera dobra nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite, vama će se zauzvrat mjeriti* (Lk 6, 38).

Ovdje bih želio spomenuti jedan poseban vid kršćanske pobožnosti – **hodočašća**. Ona su bila česta u starome Božjem narodu Izraelu. Ali i u novome Božjemu narodu, u Crkvi Kristovoj, hodočašća također zauzimaju istaknuto mjesto. Sveti otac **Ivan Pavao II.** u svojoj buli najave Velikoga jubileja 2000. godine, **«Otajstvo utjelovljenja»**, posebno ističe upravo hodočašća, podsjećajući svakoga čovjeka da je njegov život ovdje na zemlji putovanje. Na hodočašćima se vjernik vježba u djelotvornoj askezi, u sebi pobuđuje iskreno kajanje zbog svojih slabosti, dublje spoznaje svoju grješnost, mnoge stranputice i zavodjenja. Tada se kod mnogih, koji iskreno hodočaste, događa nutarnja promjena i obnova srca. Hodočasnik bdjenjem, molitvom, postom korača putem kršćanskoga savršenstva (usp. «Otajstvo utjelovljenja» br. 7).

Katolička crkva nam pruža još jedan izvanredan način pomoći u našem kršćanskom usavršavanju: to su **oprosti**. Naš nebeski Otac, koji je pun milosrđa, dolazi ususret svojom ljubavlju, koja se očituje u oproštenju naših grijeha u sakramentu pomirenja. Tu se Bog naginje nad svaku našu slabost i prima je u zagrljaj svojega milosrđa. Naime, po sakramentu pomirenja snagom Kristove žrtve zadobivamo milost pomirenja i dobivamo oprost koji nam Bog daje, što rezultira stvarnom promjenom i obnovom vlastita života,. Dakle, dobivamo oprost od «vječne kazne», ali u posebnim danima i prilikama koje određuje Crkva Bog nas u svojoj ljubavi oslobađa i «vremenite kazne» koju smo zaslužili svojim grijesima, a koju bismo morali otrpjeti, bilo ovdje na zemlji bilo u čistilištu, kako bismo mogli jednoga dana ući u puninu zajedništva s Bogom i s braćom

Bog je izvor svakoga blagoslova. Od njega dolazi svako dobro. Još u davnim vremenim Bog je bio Dopustio ljudima, napose patrijarsima, kraljevima, svećenicima, levitima, roditeljima, da u Njegovo Ime blagoslivljaju druge ljude.

Crkva Kristova to isto čini, u prvome redu slaveći i blagoslivljajući Boga zbog njegovih darova i suzbijanja vlasti Zloga u svijetu. Crkva blagoslivlja ljude, stvari i mjesta. **Blagoslovi Crkve** u stvari su liturgijski čini u kojima po propisanim molitvama, u vjeri Crkve, silazi blagoslov po čovjeku, ali ne od čovjeka. Crkva je izdala službenu liturgijsku knjigu «Blagoslovi», u kojoj se nalazi obilno bogatstvo blagoslovnih molitava koje su dane da se njima službenici Crkve, a i Kristovi vjernici laici, služe. Blagoslovi nisu sakramenti, nego ih nazivamo sakramentalima, a utoliko su djelotvorniji ukoliko je vjera snažnija. Ako nema vjere, njihova upotreba nema dijelotvornosti. Drugi vatikanski sabor, a i **Kanonsko pravo** (Kan. 1166), *definira ih svetim znakovima kojima se, po nekoj sličnosti na sakramente, označuju i dobivaju učinci i nadasve duhovni po prošnji Crkve*. Tko se njima u vjeri služi, postiže često iznenađujuće učinke. Mnogo se puta blagoslovima mogu potpuno udaljiti sotonske varke ili razotkriti sotonska djela.

Hvale vrijedan jest običaj da vjernici s poštovanjem uzimaju u svoje kuće blagoslovljenu vodu s kojom se služe tako da u vjeri zaštićuju sebe, svoju djecu, prostore u kojima žive i svoju djelatnost. Mnogi vjernici traže blagoslov za pojedine nabožne predmete, primjerice križeve, slike, svijeće, krunice, medaljice i slično, vjerujući da ih po tome blagoslovu Gospodin čuva od svih zlih i negativnih utjecaja.

Ponekad će biti potrebno učiniti poseban blagoslov prostora, stanova, kuća...u kojima su se obavljali sotonski čini, posebno spiritističkim seansama, sotonski kultovi ili bilo kakve okultne i magijske prakse. Magijske predmete koje su pojedini vračari i njima slične osobe kao «zaštite», hamajlije, likove pojedinih poganskih božanstava, magijske i okultne knjige...kao i razne znakove praznovjerja za koje mnogi misle da im donose sreću (znakovi horoskopa, potkove, djeteline s četiri lista, sloniće, kitove...) treba poškopiti blagoslovljenom vodom i spaliti, tako da se poništi svaki sotonski utjecaj. Za to vrijeme treba moliti i, dakako, sve ovo treba činiti u vjeri, uvijek svjesni da je **Bog gospodar svega** i da pred njegovim blagoslovom moraju ustuknuti svaki negativni utjecaj i svako sotonsko zavođenje.

Egzorcizam

Već je rečeno kako postoje vrlo teški slučajevi sotonskoga djelovanja na pojedine osobe, koje nazivamo opsjednućem. Egzorcizam je službena molitva Crkve, koju može obavljati samo svećenik, ovlašten od svojega biskupa, a ima svrhu osloboditi opsjednutoga. Prije toga treba donijeti ispravnu dijagnozu radi li se o sotonskom utjecaju, o sotonskim smetnjama ili o stvarnoj prisutnosti Zloga u dotičnoj osobi.

Rimski obrednik donosi tri simptoma opsjednuća: Govoriti nepoznatim jezicima, posjedovati nadljudsku snagu i spoznavati skrivene stvari.

Većina egzorcista tvrdi kako je malen broj pravih, klasičnih opsjednuća.

Ovdje donosimo slučaj koji je ispričao jedan egzorcist. Riječ je o jednoj obitelji koju čine supružnici s troje djece. Suprug je liječnik koji je prije bio vrlo pobožan, a zatim desetak godina napustio Crkvu. Suprugin je otac dvadesetpet godina živio sa svojom tajnicom koja je bila članica Sotonističke sekte, gdje su se održavale crne mise. Supruga nikada nije bila praktična vjernica. Na pepelnicu je otišla u crkvu i iz nje izišla natečenih i bolnih očiju i lica osutoga ljskicama.

U njihovoj kući koja je obnovljena i lijepo uređena počele su se primjećivati neobične pojave. Na ormarima i drugim visokim komadima pokućstva, kao i ladicama nalazili su papire od torti, sladoleda i slične stvari. Nemoguće je da bi djeca to činila. Više puta se napuhao pod, čak i na višim katovima što je nemoguće u danim okolnostima. Zid bi neke sobe kao napuknuo i odatle bi izlazila voda, a zatim bi se pukotina zatvorila. Električni su se aparati često kvarili. Pozvali bi električara i sve bi normalno radilo. Čim bi električar otišao, uređaji opet ne

bi radili. Eleitrična bi se ograda ujutro kada ukućani odlaze iz kuće normalno dala otvoriti. Poslije toga više je ne bi mogli zatvoriti pa bi cijeloga dana stala otvorena. Kada bi se navečer ukućani vratili kući, mogli bi je ponovno normalno zatvoriti. Na dnu ormara nalazili bi pobacanu robu s vješalice. Na nutarnjim stjenkama ormara nalazili bi kaplje krvi. Danju i noću svi bi često čuli sad teške sad lake korake. Znali su čuti i druge zvukove: kao da netko vuče papir ili kao da se sad na jednoj a sad na drugoj strani kuće kotrljaju ping-pong loptice ili kugle za bilijar. Televizor bi se noću sam palio i gasio. Radijatori bi se sami palili čak i ljeti. Palili bi se sami u jutro a gasili navečer, tako da bi u kući nastajala nepodnošljiva vrućina. I nikako se nije moglo naći rješenja.

Sve to nije bilo dostatno. Suprug i supruga više puta bi čuli glasove i razgovore djece i rođaka kada njih nije bili u kući. Najmlađi, četverogodišnji, sin noću je često plakao, vikao, udarao mamu i gurao je od sebe vičući: «Ne ću tebe, hoću svoju mamu!» To se ponavljalo često. Više puta su znali među dječjim igračkama na podu nalaziti kuglice ljudskog izmeta. Navečer bi bilo sve čisto, a ujutro bi se pojavile te odvratnosti. Supružnici su se počeli često svađati bez ikava povoda. Najstarije dijete je odbijalo ići u crkvu.

Popis je dug razni čudnih stvari na koje egzorcisti nailaze u svojem poslu. Ta majka je imala snažne napasti na samoubojstvo, osobito dok bi vozila automobil. Tada bi joj se kao jedini izlaz nametalo da skrene s ceste i ubije se.

Gospođa je poslala jednom svećeniku koji nije imao dopuštenje da moli egzorcizam. No, stanje supruge još se pogoršalo. Napoljetku je došla pravom egzorcisti. Čim je izgovorio riječi: «U ime Oca» pala je u trans. Ispružena na podu kao mrtva, kesila se, pokušavala povraćati, očne su joj se loptice preokrenule tako da se vidjela samo bjeloočnica. Četiri osobe pomagale su egzorcisti dok je ona imala nasilne reakcije. Vikala je, zviždala, odbijala egzorciziranu vodu. Kada je egzorcist položio ruku na trbuh, on se napuhao, postao tvrd i činilo se kao da je unutra neka lopta veličine šake koja se pomicala. Egzorcist je tražio da zloduh kaže svoje ime. Gospođa je pokušavala izgovoriti, ali nije uspijevala. Poslije se počela kotrljati i previjati po tlu. Bacila je na pod jednog snažnog čovjeka koji ju je držao za stopala. Napoljetku su se čule uobičajene zloduhove izjave: «Ne idem, ne, ona je moja...» Poslije sat i četvrt došla je k sebi, a molitva Mariji pomagala joj je da se oporavi.

Egzorcist je poučio da koristi, ona i njezinai ukućani, sakramentalne (egzorciziranu vodu, sol i ulje). Posebno ju je upozorio da se vrati kršćanskom životu i molitvi, ona i cijela obitelj. Egzorcist koji je ispriповijedio ovaj slučaj, uvjeren je da mnoga uznemirivanja u njihovoj kući potječu od njezinoga supruga i od njezinoga oca koji vodi tako neuredan život. Ali je uvjeren da je poslije egzorcizma cijela obitelj na dobrome putu.

To je samo jedan od mnogobrojnih slučajeva koje susreću egzorcisti u svojoj praksi. Kod obavljanja egzorcizama traži se u prvome redu vjera egzorciste, a i vjera onoga za koga se moli. Koriste i molitve njegove obitelji. Preporuča se da se posebno moli zajednica klauzurnih sestara, a i cijela župna zajednica i pojedine molitvene skupine. Kod egzorcizma vrlo mnogo pomaže uporaba odgovarajućih blagoslovina – blagoslovljene vode, ulja i soli. Osobito je važna molitva Krunice. Riječ Božja ima izvanredno veliku djelotvornost. Egzorcist mora biti ponizna osoba, čovjek intenzivne molitve i posla. Ali egzorcist je samo čovjek, kojemu mi trebamo pomoći po molitvama i pokorama. I on se, kao i mi, mora neprestano osobno boriti protiv Sotone i njegovih utjecaja, jer se njemu, koji po molitvi egzorcizma oslobađa ljude od sotonskoga opsjednuća. Sotona često na najrazličitije načine osvežuje.

Trebamo biti svjesni, kada egzorcist egzorcizira opsjednutu osobu, da to **sam Kristi po svojoj Crkvi egzorcizira**: naime, sveti službenik to čini u Ime Isusa koji je rekao: *U moje ćete ime izgoniti đavle* (Mk 16, 17). Crkva uvijek u Ime Isusovo djeluje (« in persona Christi»). Dakle, **snaga je u Imenu Isusovu**. U Njegovo su Ime apostoli i toliki sveci kroz povijest Crkve liječili bolesne, uskrsivali mrtve, izgonili đavle. Ime Isusovo jest najjača snaga koju Crkva posjeduje kako bi uvijek pobijedila u borbi protiv «snaga tame».

Crkva nikada nije prestala podsjećati svoje vjernike na potrebu borbe protiv Sotone, Kršćani su, naime, *u svijetu, ali ne pripadaju svijetu* (Iv 17, 11. 14. 16.), nego **Kristu koji ih je otkupio od gospodstva Sotone**. U svemu ovome trebamo imati pred očima odlomak sv. Pavla koji nas priprema na paklensku borbu za duhovni boj: *Ubuduće jačajte se u Gospodinu i u silnoj snazi njegovj. Obucite svu opremu Božju da se mognete oduprijeti lukavstvima đavlovim. Jer nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništva, protiv Vlasti, protiv upravljača ovoga mračnog svijeta, protiv zlih duhova po nebesima. Zbog toga posegnite za svom spremom Božjom da uzmognete odoljeti u dan zli i održati se, kada sve nadvladate. Držite se, dakle! Opašite bedra istinom, obucite oklop pravednosti, potpašite noge spremnošću za evanđelje mira. U svemu imajte uza se štit vjere. Njime ćete moći ugасiti ognjene strijele zloga. Uzmite i kacigu spasenja i mač Duha, to jest Riječ Božju. Svakovrsno se molitvom i prošnjom u svakoj prigodi u Duhu molite. Poradi toga i bdijte sa svom ustrajnošću i molitvom (Ef 6, 10-19).*

Svaka bi biskupija trebala imati svojega službenog egzorcista. Nažalost, rijetke ga imaju. Jedan je egzorcist vrlo mudro primijetio. *Đavao nikada ne odustaje od svoje djelatnosti, dok sluge Gospodnje spavaju, kako nam govori prisposoba o dobrom sjemenu i kukolju.* Važno bi bilo da se u odgovorima u Crkvi pobudi osjetljivost za ovaj, sve aktualniji, problem, a na temelju zdrave nauke koju nam prenose Sveto pismo, Predaja i Crkveno učiteljstvo, te posebno posljednji pape.

Kristovi službenici – svećenici, imaju silno odgovornu službu u Crkvi. Evo kamo **mons. Andrea Gemma**, biskup Isernil-venafro, svojim pastoralnim pismom od 29. lipnja 1992. potiče svoje svećenike: *Vjerujem da je dio svećeničke službe saslušati svu braću s vlikom strpljivošću. Sve mora biti podloženo zdravom rasuđivanju duhova, posebno sa strane pastira ali se nikad, nikad, nikad prema duši u patnji, makar nesvjesno mučena od Zloga – nije li to njegov zanat? – ne smije postupati površno, umanjujući njezine probleme ili, što je gore, odbijajući da ju se sasluša. Tako nije postupao Isus! Ne znaju li sveti službenici da upravo njihova indiferentnost često prisiljava jednostavne i nepoučene da se obrate vračarima i vješticama, ili drugim krivim praksama, koje su, jao, povlašteno sredstvo za djelovanje Đavla i za njegovu pobjedu? Nemojte posustati držati daleko od njih svoje vjernike!*

Sotona, koji gnjevno radi, upotrebljava svoj pokvareni utjecaj da ošteti duše i tijela, a pritom ne nailazi ni na kakav otpor. Jedna od najvažnijih svećeničkih dužnosničkih djelatnosti jest smrskati zlokobno djelovanje Đavla svim raspoloživim sredstvima te mu na svaki način ograničiti slobodu i suzbiti ga. No, što vrijedi ta moć kojom su obdareni svećenici ako je ne koriste u svrhe za koje im je dana?

Neke su osobe u Crkvi obdarene posebnim darovima – **karizmama** - koje im Gospodin daje kako bi se On njima služio na slavu svoju, a za spasenje duša. Tako neki imaju poseban dar – **karizmu oslobađanja** od đavolskih smetnja ili prisutnosti. To je rijedak dar. Nekima daje **karizmu razlučivanja duhova**. Tko ima te karizme, ima pravo i dužnost upotrebljavati ih; a biskupu pripada da takve osobe povjeri i odredi njihovu službu.

Takve se osobe sigurno prepoznaju **po molitvenom žaru, vjeri, ljubavi, uravnoteženosti, po molitvama koje se temelje na Božjoj riječi i u upotrebi su Crkve, po besplatnom zauzimanju za pogođene osobe.** - *besplatno primiste, besplatno dajte!* (Mt 10, 8), **po poniznosti** (tko ističe da ima karizmu, znači da je zapravo nema) *po njihovim ćete ih plodovima prepoznati* Mt 7, 16) – **po životu u skladu s Evanđeljem.**

Završna riječ autora

Široko područje sotonskih zamki i njegovih negativnih djelovanja ljudi ne uviđaju. Zato mnogi i nesvjesno postaju žrtvama raznih okultnih praksa, iz radoznalosti ili iz pomodarstva ili, pak zbog teškoga fizičkog, a najviše psihičkog stanja u kojemu se nalaze.

Treba naglasiti i krizu vjere koja stvara tamu, a u tami se ne vide jasno predmeti u životnome prostoru. Kriza vjere dolazi zbog nedostatka nutarnjega života, bez kojega nema stvaralačkoga djelovanja. Tko ne živi u milosti, ne može ostvariti ništa dobro.

Spoznavajući to stanje u dodiru s ljudima koji traže pomoć, već sam odavno u svojem svećeničkome radu osjetio poticaj da bi trebalo nešto konkretno poduzeti glede temeljite van pouke naših odraslih vjernika. Počeo sam održavati duhovne obnove po mnogim župama moje nadbiskupije, sa svim uzrastima, ali i na području domovinske Crkve. Imao sam i nekoliko obnova za naše iseljenike u Sjedinjenim Američkim Državama, Australiji, Kanadi po Europi. Mogao sam zapaziti da ljudi vrlo rado sudjeluju na duhovnim obnovama, da im je način održavanja vrlo prihvatljiv i da su mnogi doživjeli osobno obraćenje, oslobođenje od tolikih trauma i duševnih rana, promijenili život i krenuli u budućnost novim putem. Držim da je to jedan od uspješnih načina reevangelizacije, koju toliko ističe i preporuča Sveti Otac Ivan Pavao II.

Kakva je struktura takve duhovne obnove, koje se teme izlažu, na koji se način provodi oslobađanje ljudi iz zamki Zloga, izložio sam u jednom intervjuu koji sam dao na radiju za naše hrvatske iseljenike u Kanadi, u gradu Windsoru. Donosim ga u cijelosti na kraju knjige, kao prijedlog i poticaj za pastoralni rad u našim župama.

RAZGOVORI O DUHOVNOJ OBNOVI

Hrvatska župa Sv. Franje Asiškoga

WINDSOR – ONTARIO

razgovor vodila

č. s. **Gracia Kutleša**

- 1. Danas razgovaramo s mons. Milivojem Bolobanićem voditeljem duhovne obnove u našoj župi. Zbog interesa koji je pobudila duhovna obnova među hrvatskim vjernicima u našoj župi, zamolili bismo Vas za jedan razgovor o duhovnoj obnovi, kako bi većina naših vjernika, a posebno oni koji nisu imali prilike sudjelovati, mogli barem donekle doživjeti nešto od onoga što se ovih dana događalo u našoj crkvi. Možda biste nam za početak mogli objasniti ukratko: što je to duhovna obnova i kome je ona potrebna?**

Naš Sv. Otac, Ivan Pavao II., u svojemu pastirskome pismu «**Nadolaskom trećega stoljeća**» pozvao je cijeli katolički svijet da se poprvu na dolazak Velikoga jubileja, 2000 godina od rođenja Isusa Krista. U tu je svrhu odredio da ove tri posljednje godine ovoga stoljeća, koje nas dijele od toga jubileja, budu neposredna priprava na taj značajni događaj. Tako je prošla godina bila posvećena Isusu Iristu, Spasitelju i Otkupitelju čovjeka. Ova Godina, koju smo započeli prvom nedjeljom Adventa, posvećena je Duhu Svetome, a sljedeća godina, 1999., biti će posvećena Bogu Ocu – Prvoj Božanskoj osobi. Duhovna obnova u biti znači evangelizaciju odraslih. Drugim riječima, to znači: odrasloga vjernika dovesti do obraćenja, do svjesnog i odgovornog prihvaćanja svojega krštenja, tj. pomoći mu da u životu napravi temeljit zaokret i da se neopozivo opredijeli za Isusa Krista koji će za njega postati Put, Istina i Život. Sveti Otac drži da je ovakva duhovna obnova potrebna svim odraslim vjernicima u Crkvi, jer mnogi nisu imali prilike u životu se osobno, kao zreli ljudi, susresti s Isusom Kristom i donijeti takvu neopozivu odluku; naime nisu doživjeli susret sa živim Bogom.

S druge, pak, strane, ima sve više vjernika koje razdiru vjerske sumnje, koji više ne vide smisao svojega života, koji lutaju po bespućima tražeći pravi put, kojima je život postao

jednoličan i dosadan, koji su na ovaj ili onaj način ogorčeni i ojađeni u životu ili su odbačeni, bezvoljni i frustrirani, koji osjećaju razne traume i nutarnje blokade, koji su upali u teške ovisnosti, koji su zarobljeni grijehom i žele se osloboditi, i naposljetku – koji su pritisnuti teškim životnim problemima. Svima takvima, a svi se na ovaj ili onaj način možemo u ovome pronaći i prepoznati, rekao bih: duhovna je obnova potrebna svakome odraslome čovjeku.

2. Koji način ili koju metodu ste izabrali za ovu duhovnu obnovu po kojoj ste željeli ostvariti ovo što ste rekli?

Prije svega, izabrao sam neke osnovne teme za koje sam držao da su temeljne i bitne za ozbiljno i osobno doživljavanje vjere. U tu sam svrhu, prema tim temama, spremio predavanja i nastojao da to bude izneseno na jednostavan i svima razumljiv i prihvatljiv način. No, to je samo jedan dio puta. Drugo što mi se čini i najvažnije na duhovnoj obnovi jest **meditativna molitva**, tj. mogućnost da svaki sudionik duhovne onove ostvari osobni susret sa živim Bogom s Isusom Kristom. Jer, upravo se u tome osobnome susretu događaju čudesne stvari. Tada na poseban način djeluje Duh Sveti. On je onaj nevidljivi, ali stvarni djelatnik koji omogućuje svakome iskrenom i dobronamjernom sudioniku da osobno doživi živoga Boga, da u Božjem svjetlu zađe dublje u svoje biće i da spozna svoje stanje, svoja pozitivna i negativna iskustva, svoje želje i čežnje, svoje strahove i nezadovoljstva, svoju vjeru i nevjeru. I tek tada, kada čovjek upozna svoje stanje i prihvati do kraja sebe takvoga kakav jest, može uz pomoć Božju doći do osobnoga iskustva vjere. Dakle, u svemu tome pomažu predavanja, tj. iznošenje pojedinih istina. No drugi korak, koji držim još bitnijim na duhovnoj obnovi, jest meditativna molitva, koja čovjeka dovodi do osbnog obraćenja.

3. Biste li nam mogli sada ukratko progovoriti o glavnim temama koje ste odabrali na duhovnoj obnovi?

Prva tema koju sam obradio bila je **grieh**, grijeh kao tajna zla u svijetu i u životu. Mislim da je to temelj problema, od čega se mora poći. Jer svaki čovjek osjeća i ima u svojem životu duboko iskustvo zla. Svi znamo da trebamo činiti dobro, a ipak činimo zlo. Odakle to prokletstvo koje nas stalno prati? Nitko na to nema odgovora. Odgovor nam daje Biblija. Prekid odnosa s Bogom dogodio se u praskozorje ljudske povijesti. Čovjek se otkinuo od svojega izvora; zao duh Sotona, ga je zaveo, a čovjek je tako Sotoni predao svoje gospodstvo nad svijetom koje mu je Bog Stvoritelj bio dao. Od tada grijeh u čovjeku rađa osjećaj krivnje i straha. Od tada je čovjek postao rob grijeha, a Sotona ga i dalje vrlo lukavo navodi na zlo. To svaki čovjek u svojem životu doživljava. Zlo se uvuklo u čovjekovo srce; ono je zatvoreno zlom. Sotona je jači od čovjeka i čovjek mu se ne može nikako svojom vlastitom snagom oduprijeti.

4. Ima li ipak izlaza iz te teške i mračne situacije?

Kao što sam rekao, jedino iz Biblije možemo saznati odgovor odakle zlo i kako ga se možemo osloboditi. Grijeh je proizveo u čovjeku strah i u biti jedno nepovjerenje u Boga. Jedini koji je u ljudskoj povijesti do kraja, potpuno i savršeno povjerovao Bogu bio je Isus Krist iz Nazareta. On je, vjerujući svojem Ocu, otišao čak u smrt siguran da ga Bog neće ostaviti u smrti. I zato, Isusovo uskrsnuće jest snažan dokaz da Bog ljubi i spašava čovjeka od svakoga zla, čak i od smrti, ako mu do kraja povjeruje. Stoga je druga tema koju sam obradio bila: **Isus Krist i otkupljenje**. Tu sam pokušao prikazati Isusa kao najvećega Učitelja u povijesti čovječanstva, ali ne samo kao onoga koji je divno govorio, nego još više koji je na djelu pokazao da je jači od zla i Sotone, čak i od smrti i koji je toliko ljubio nas jadne, zavedene i grješne ljude da je, iz ljubavi prema svome Nebeskome Ocu, vlastitom smrću na križu otkupio čovjeka od vlasti grijeha i omogućio svima nama izlaz u slobodu i novi život u punini. Isus Krist iz

Nazareta najveći je dokaz koliko Bog ljubi čovjeka. Bog nas ljubi, jer je on dobar, a ne jer smo mi dobri; i ništa drugo ne traži od nas, nego jedino da mu dopustimo da nas ljubi i spasi.

5. Lijepo ste to rekli: Isus Krist je jedini Spasitelj i Otkupitelj čovjeka. Ali kako jadan i grješan čovjek može doći do Isusa Krista i primiti sve ono što nam je On ostvario?

Sasvim je logično da ste postavili to pitanje. Isus Krist nam sam daje odgovor: *Obratite se i vjerujte Evanđelju*. Dakle, dva su koraka da bismo dobili sve ono što nam je Isus donio, obećao i ostavio: obraćenje i vjera. Zato je sljedeće predavanje na duhovnoj obnovi imalo naslov: «**Obraćanje kao temeljno opredjeljenje čovjeka**». Tu sam pokušao protumačiti da je obraćenje, u stvari, napuštanje onoga uzaludnoga pokušaja da mi sami odlučujemo o svojoj sudbini, i potpuno prepuštanje Bogu da On vodi naš život. A to znači, u životu se do kraja prepustiti Bogu, odnosno, staviti Boga na prvo mjesto u svojem životu i raskinuti s nepovjerenjem koje smo u sebi imali prema Bogu. To, u stvari, znači prozrijeti i raskrinkati zamke zlog duha, Sotone, koji nas uvijek primamljivo zavodi i koji nam uvijek laže i stalno nam nešto obećava, a, u stvari, zavodi i uništava čovjeka, njegov život i njegovu sreću. Stoga obratiti se znači prekinuti svaku svjesnu suradnju sa Sotonom i njegovim ponudama, a Boga staviti na prvo mjesto da nam On bude prvi i najvažniji kako više ne bismo bili robovi zla i grijeha, nego da imamo život u punini. U životu čovjeka postoje samo dvije temeljne mogućnosti: život ili smrt. Obratiti se znači: **Izabrati život!**

6. To je istina što ste rekli. Ali to nije lako. Rekla bih da je to čak nemoguće čovjeku. Kako to konkretno u životu postići?

Dobro ste zapazili da to prelazi ljudske sile i sposobnosti. Za to se traži vjera. Kao što je vjera nužna da bi čovjek mogao normalno funkcionirati i da bi bio stalno otvoren prema budućnosti, tako isto i da bi mogao potpuno prepustiti svoj život Bogu, tj. da bi se mogao obratiti. Zato je na duhovnoj obnovi slijedila tema: «**Vjera kao izlazak iz smrti i grijeha u život**». Tu sam nastojao pokazati što, u stvari, znači prava vjera u životu čovjeka. Vjera ne znači samo vjerovati da Bog postoji ili vjerovati da se u Svetome pismu nalazi nešto što je Bog rekao. Vjerovati znači daleko više. Vjerovati znači: imati povjerenja u Boga, u životu se potpuno osloniti na Njega, staviti se u Božje ruke, potpuno izručiti svoj život Isusu Kristu, prepustiti da On vodi tvoj život, osloniti se na Boga i onda kada se čini da sve oko tebe propada, vjerovati da ćeš živjeti i onda kada vidiš da umireš, vjerovati i onda kada izgleda da sve gubiš.

7. Ali ni vjera nije nešto što bi čovjek mogao postići i ostvariti vlastitim silama i sposobnostima.

Lijepo ste to rekli. Vjera je prije svega Božji dar. To je dar Duha Svetoga. A budući da je dar, ne može se kupiti, ne može se iznuditi. Bog ga daje besplatno, iz svoje dobrote i darežljivosti. A daje ga onima koji ga žele, koji su otvoreni tome daru. Zato i kažemo da se taj dar može izmoliti. Zato je nova tema duhovne obnove bila: »**Molitva kao stalno drugovanje i susretanje s Bogom**«. Pokušali smo najprije spoznati da je molitva razgovor s Bogom. A za razgovor se traže dvije strane: čovjek i Bog. Stoga molitva nije samo naš govor Bogu, nego prije svega slušanje i oslušivanje Božjega govora nama. A da bi čovjek mogao čuti Božji govor, mora biti **sabran i skoncentiran**. To znači, biti svjestan samoga sebe, biti kod kuće. Upravo na toj sabranosti i koncentraciji nastojali smo raditi kroz cijelu duhovnu obnovu kako bi svi sudionici bili osposobljeni čuti Božji govor. Zato je kroz meditativnu, spontanu molitvu Bog jačao i snažio vjeru sudionika duhovne obnove. Daljnji uvjet za uspješnu molitvu, uz sabranost, bila je spremnost da sudionici **oprote** svima koji nešto protiv njih imaju. Mržnja,

neprijateljstvo, osvete, često su velika zapreka u nama da naše molitve nisu uslišane. U svakoj našoj molitvi treba tražiti da se ispuni volja Božja. Bog, naime, najbolje zna šta je za naše dobro. Isus nas je sam poučio da u molitvi tražimo najprije kraljevstvo Božje, a obećao je da će nam tada sve ostalo dati. Moliti se može naučiti jedino moleći, ustrajno i strpljivo, svaki dan, tako da nas Bog kroz molitvu neprekidno mijenja na bolje. **Moliti, jednostavno rečeno, znači – živjeti.**

8. Sve ovo što ste nam do sada rekli divno je i predstavlja ideal koji bi trebao čovjek u životu ostvariti. Ja vas želim sada malo provokativno pitati: Je li se što ostvarilo u životu onih koji su sudjelovali na duhovnoj obnovi?

Bile bi ovo doista samo lijepe riječi i prazna obećanja ako se ništa od ovoga ne bi ostvarilo. Poslije svih dosadašnjih predavanja i zajedničkih razmišljanja sudionici su došli do sigurnog uvjerenja kako ovaj svijet stoji u Božjoj ruci i kako je Isusu Kristu predana vlast nad svijetom i svim stvorenjem. On je jedina snaga svijeta koja može riješiti sve naše probleme. I sada, poslije ovih ozbiljnih razmišljanja, svaki je sudionik bio postavljen pred temeljno raskrižje života, gdje se morao opredijeliti: ili za Boga, za Isus Krista, ili za Sotonu. Drugoga izbora nema. Dakle, napraviti temeljni izbor u životu. Koliko mogu vidjeti iz razgovora s pojedinim sudionicima duhovne obnove, kao i iz njihovih ispovijedi, stekao sam uvjerenje da su mnogi ovo shvatili vrlo ozbiljno i neopozivo, **s dubokim se uvjerenjem opredijeliti u životu za Isusa Krista i izabrali ga za svojega Vođu i Učitelja.**

9. Vjerojatno je uz ovo temeljno opredjeljenje trebalo još nešto učiniti?

Svakako. Drugi korak je bio: **odlučno iz svojega života izbaciti sve idole ili krive bogove,** koji su do tada ljudima bili važniji nego pravi Bog. No, svakako je trebalo sudionike poučiti da sami vide i spoznaju koji su to u njihovom životu krivi i lažni bogovi. To može biti neka osoba koja čovjeka zarobljuje, može biti posao, neka stvar ili neka opasna praksa. A može biti utjecaj nekih zlih, demonskih sila. Današnji suvremeni čovjek, potican raznim primamljivim ponudama i reklamama koje mu se nude putem televizije, radija i tiska, sve se više zanima za literaturu s područja okultnoga, tajnovitoga. Zato rado čita horoskope, u želji da nešto sazna o svojoj budućnosti, sklon je gatanju na kavu, karte, dlan, na visak i ostale načine ne bi li i na taj način otkrio nešto od budućih događaja koji će mu se eventualno dogoditi. Mnogi se bave različitim magijskim praksama i čitaju literaturu s toga područja koja ih uvodi u tajnovite radnje crne i bijele magije. Kod nekih je rašireno zazivanje duhova pokojnika, tzv. spiritizam, šire se danas sve više nove sekte koje žele pridobiti što više sljedbenika, zato dijele svoje knjige i časopise, posebno istočnjačke religije, kao harikrišna, zen-budizam, transcendentalna meditacija, danas moderan new.age, pa razne negativne sekte kao što su sotonske sekte u kojima se umjesto Krista jasno časti Sotona i njemu prikazuju čak ljudske žrtve i sklapa se s njime savez u krvi. Budući da ljude sve više dolaze, na ovaj ili onaj način u doticaj s ovim sotonskim praksama, najčešće padaju u bezvoljnost i basciljnost života. Često imaju crne misli, napasti na samoubojstvo, osjećaju u sebi stalan nemir i često more u snovima, počinju mrziti druge i sebe, hvata ih strah, osjećaju kao da je netko drugi u njima, ne mogu se osloboditi poroka i ne mogu se nikako sabrati u molitvi. I tada, želeći se osloboditi svih tih negativnih posljedica, traže pomoć na sve strane. A najčešće idu k onima koji ih još više uvaljuju u zlo, a to su opet razni vračari, gatari, nadriiscjelitelji, bionenergetičari, radioestezisti i njima slično, koji se jednako bave i raznim okultnim, a to, na kraju, znači sotonskim praksama i poslovima. Nažalost, naši ljudi, uglavnom nepoučeni, jer im nitko nije nikada o tome govorio, upadaju u ovo idolopoklonstvo, tj. klanjaju se krivim bogovima. A mi znamo da je prva Božja zapovijed: **»Ja sam Gospodin...»** Prema tome, tko se ovakvim ili sličnim praksama bavi, on i ne znajući upada u područje zloga duha, Sotone, koji od tada ima

određeno suvlasništvo u životu dotičnoga čovjeka i muči ga na najrazličitije načine. Sve ovo i još mnogo toga s ovoga okultnog područja moći će biti i često jest velika zapreka da čovjek može nesmetano i s velikim povjerenjem krenuti u životu Isusovim putem. Zato smo na duhovnoj obnovi tražili da se sudionici odlučno odreknu Sotone, svih djela njegovih koje smo sada naveli i svega sjaja njegovog kojim nas on lažno primamljuje i zavodi. Poslije toga se molila **molitva oslobođenja**: da Isus, koji je izvor spasenja za sve ljude, a on je isti onda kad je bio na zemlji i sada, po svojem božanskom djelovanju, snagom svoje muke i Krvi koju je za nas prolio, spasi i oslobodi svakoga sudionika duhovne obnove od svih negativnih posljedica djelovanja zloga duha. I, doista su se ljudi poslije toga osjetili slobodnima.

A što je s osobnim grijesima koje su ljudi u svojem životu svjesno počinili?

Dakako da je i o tome trebalo govoriti. To je bio sljedeći korak u konkretnom ostvarenju oslobođenja i spasenja sudionika duhovne obnove. Dana je mogućnost da mogu svi, koji to još nisu u životu učinili, napraviti temeljitu ispovijed svojega života, a to znači da ispovijede sve grijehe cijeloga svojega života, bez obzira jesu li ih već ispovjedili, posebno one grijehe koje, možda, nisu imali hrabrosti nikada do sada ispovjediti. Mogu reći da je bilo doista divnih, iskrenih, životnih ispovijedi, poslije kojih su se ljudi osjetili obnovljeni, čisti, novi, pomireni s Bogom i braćom ljudima, sa sigurnošću da od sada mogu započeti čist život, bez opterećenja prošlosti.

11. Ljudi često osjećaju u životu na svojoj psihi razne traume, rane, koje ih podsjećaju na mnogo toga negativnoga što se nekada dogodilo u njihovu životu. I zbog toga znaju trpjeti. Je li se i na tome planu nešto dogodilo?

Dobro ste primijetili. Čovjek i poslije dobre ispovijedi ponekad doživljava u sebi neku nemoć da iskreno i do kraja vjeruje, ima osjećaj razdvojenosti u sebe, osjeća na duši neke rane, ožiljke, a uzroci i korijeni tih stanja često su čovjeku nepoznati i najčešće skriveni u podsvijesti, odakle upravljaju mnogim našim reakcijama i prema ljudima i prema Bogu, a da toga uopće nismo svjesni. Ima mnogo toga što smo naslijedili od svojih predaka, a neke su nam se stvari dogodile u ranom djetinjstvu, čega se više uopće ne sjećamo. Isus je došao spasiti cijeloga čovjeka. Prema tome, mi vjerujemo da nas Gospodin želi izliječiti i osloboditi od svih naših nutarnjih ožiljaka i rana koje u sebi nosimo. Zato smo na kraju duhovne obnove imali jednu vrlo važnu molitvu koja se naziva **«Molitva za nutarnje iscjeljenje»**. To je ujedno bio i posljednji korak u praktičnoj provedbi našega oslobođenja. Moglo se jasno zamijetiti, po licima sudionika duhovne obnove i po njihovim osobnim svjedočanstvima, da je Gospodin doista bio ne samo prisutan nego i vrlo djelatan u životima svih koji su mu u vjeri i povjerenju otvorili svoja srca.

Hvala Vam od srca, monsinjore, za Vaš iscrpan prikaz i analizu duhovne obnove. Vjerujem da će ovaj razgovor s Vama mnoge sudionike podjsetiti na ono što su doživjeli na duhovnoj obnovi, a onima koji su bili spriječeni sudjelovati, pomoći će da i na ovaj način nešto dožive. Hvala Vam što ste se spremno odazvali i što ste se dali Bogu da budete sredstvo u njegovim rukama za obnovu naše župe. Neka Vas Gospodin nagradi.